

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostili. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLIV. št. 216 (13.154)

Trst, petek, 30. septembra 1988

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/773715
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD
Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

primorski dnevnik

Poziv ministru

KLAVDIJ PALČIČ

Italijanski vladni predsednik sporoča Slovincem v Italiji, preko odgovora ministra Maccanica na Spetičevo interpelacijo v zvezi z zavrnitvijo v slovenščini napisanih prošelj nekaterih članic SKGZ za deželne prispevke, da nimajo, na osnovi posebnega statuta londonskega memoranduma in osimskega sporazuma, kot tudi po razsodbi ustavnega sodišča št. 28 iz leta 1982, pravice uporabljati svoj jezik v odnosih z javno upravo.

S takšnim restriktivnim, negativnim tolmačenjem mednarodnih obvez, ki jih je Italija podpisala, kot tudi omenjene razsodbe ustavnega sodišča, se minister Maccanico postavlja na za nas povsem nesprejemljiva stališča, po katerih se od vzemajo našemu jeziku še tiste redke pravice, ki smo jih že več let uveljavljali.

Obveza, ki izhaja iz osimskega sporazuma, da bosta Italija in Jugoslavija ohranili za slovensko in italijansko manjšino zaščitno raven, kot jo predvideva poseben statut londonskega memoranduma, ne more biti izigrana z argumentacijami, ki so bližje zvijači kot pa zrelemu, demokratičnemu pristopu.

Važna ugotovitev, ki ob takšnih negativnih in nesprejemljivih ministrovih opredelitvah le privre na površje kot neodložljiva nujnost, pa je potreba, da parlament čimprej izglasuje jassen zakon. Ob tem spoznanju, ki ga zadnje čase večkrat slišimo (tudi predsednik Biasutti ga je ponovil v svojem programskem govoru), nas toliko bolj skrbi izvajanje ministra Maccanica, ker se nam vsiljuje vprašanje: Iz kakšnih izhodišč namerava vlada poiskati pot za rešitev slovenskega vprašanja, ki jo je De Mita obljubil v svojem programu? Ali bodo to izhodišča iz točke nič, s tem da se Slovincem odvzamejo celo že priznane pravice, po želji tistih, ki trdijo, da smo Slovenci preveč zaščiteni in ki vidijo v slovenski manjšini permanentno nevarnost za italijanstvo v naših krajih, ali pa bodo izhodišča slonela na spoznanjih, ki jih je izoblikovala sodobna evropska demokratična zavest, ki je dobila svoj konkretni izraz na primer v resoluciji Evropskega parlamenta? V času pospešene evropske integracije na vseh področjih pričakujemo, da bo obveljalo slednje.

Ministra Maccanica vabimo, naj revidira svoje nesprejemljivo stališče do pravic našega jezika in obenem vse merodajne sile, da se zavzamejo za čimprejšnjo odobritev pravičnega zaščitnega zakona za Slovence v Italiji.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza se je z vsemi svojimi članicami obvezala, da ne bo v svojih prizadevanjih za zavrnitev napadov na manjšino in naš jezik opustila nobene možne demokratične poti.

Poslovitev od Skataretika

RIM — Predsednik deželnega sveta FJK Bruno Longo je včeraj obiskal jugoslovanskega veleposlanika v Rimu Anteja Skataretika. Skataretiko zapušča veleposlaništvo, na njegovo mesto pa bo prišel Dušan Škrbec.

Longo in Skataretiko sta se zadržala v daljšem vljudnem klepetu, med katerim je Longo pohvalil veleposlaniškovo zanimanje in skrb za vzdrževanje dobrososedskih stikov med Italijo in Jugoslavijo, ter njunih dežel delovne skupnosti Alpe Jadrana.

V noči na četrtek dve novi žrtvi obračunavanja med družinami Mafijske vojne ni konca

Hobotnica je ponovno dvignila glavo in to prav na predvečer odprtja tretjega maksiprocesa proti mafiji - Skesanec Calderone bo »govorik«

PALERMO — Mafijska vojna se nadaljuje. Število žrtev je v noči na četrtek še naraslo, saj moramo štirinajstim umorom, ki so se zvrstili od začetka tedna, dodati še smrt dveh domnevnih mafijašev iz Cinisija pri Palermu.

Pod streli plačanih morilcev sta malo pred polnočjo umrli 58-letni Giuseppe Agrusa, ki je bil policiji že znan, ter njegov 63-letni prijatelj Giuseppe Leone. Obe žrtvi sta si kratili čas pred barom na glavnem trgu vasi Cinisi, ko je mimo pridrvel motor, na katerem sta sedela killerja. Moški na zadnjem sedežu je streljal s pištolo, Agrusa in Leone pa sta bila pri priči mrtva.

Agrusa je bil vezan na skupino sicilskega bossa Gaetana Badalamenti, ki je bil na ameriškem procesu »pizza connection«
obsojen na 30 let zapor. Na začetku osemdesetih let je emergentni boss Badalamenti sprožil tudi krvavo obračunavanje s svojimi neposrednimi sovražniki, pripadniki družine Corleonečnanov. Prav v tem boju med izstopajočimi zastopniki sicilske mafije in zvestim pripadnikom družin v zatonu, iščejo preiskovalci odgovor na zaskrbljujoč porastek nasilja, ki ga beležijo v teh dneh v Palermu in v okolici Mesine.

Mafijska hobotnica je ponovno dvignila glavo in to prav v zanimivem časovnem sosledju s pričetkom tretjega maksiprocesa proti »cosi nostri«. Preiskovalci menijo, da so umori pokazatelj predvsem nove ustrahovalne strategije, ki jo misli mafijska »cupola«
izvajati predvsem znotraj organizacije same. Prvi maksiproces je namreč za-

dal močan udarec vodilnim strukturam sicilske mafije, ki se je morala nujno reorganizirati. O novi mafijski zasedbi preiskovalci še nimajo jasne slike in to tudi sami priznajo. Ventil skesanec se je zaprl, brez neposrednih pričevanj pa je menda nemogoče učinkovito udariti po hobotnici.

Umori, tranzverzalna obračunavanja, izvedbe pravcati smrtne kazni, naj bi pomagali novi mafiji, da si ustvari trdno podlago, na kateri ponovno zgraditi svoj imperij. Mafija pa se hoče obenem rešiti tudi suhih vej, oseb, ki jim ni mogoče stoodstotno zaupati (na primer umor zakonca Bontade, ker je bil Giuseppe znan kot izdajalec lastnega brata) in vseh nezaželenih oseb. Umori vidnih oseb (sodnika Saette ali celo Mauru Rostagna) pa naj bi bili tudi dokaz, da je mafija še živa in zdrava.

Palermski preiskovalci in sodniki protimafijskega poola zahtevajo sedaj proste roke in čimvečjo podporo, še vedno pa računajo tudi na sodelovanje skesancev. Prav na tretjem maksiprocesu, ki se je pričel včeraj, a so ga že po nekaj minutah preložili na ponedeljek, je skesanec Antonino Calderone, brat znanega bossa Giuseppeja, izjavil, da bo »govoril«. Antonino že leto dni sodeluje s sicilskimi sodniki, šele sedaj pa bo nastopil javno, v že znanem bunkerju palermskega sodišča.

Na sliki (telefoto AP): trupli Giuseppeja Agrusa in Giuseppeja Leoneja

24. olimpijske igre

Florence nezadržna

SEUL — Junakinja včerajšnjega dneva olimpiade v Seulu je bila prav gotovo očarljiva ameriška atletinja Florence Griffith - Joyner, ki je kar dvakrat popravila svetovni rekord v teku na 200 metrov. Jasno je, da je Florence to tekmo tudi premočno zmagala. Odlična je bila tudi Jackie Joyner, ki je osvojila skok v daljino.

Za jugoslovanske barve je bil včerajšnji dan zadovoljiv predvsem po zaslugi odličnih košarkaric, ki so se v velikem finalu do konca upirale favoritinjam iz ZDA. Žal pa so rokometiške po nerodnem porazu proti Norveški celo ostale brez kolajne. V namiznem tenisu se je moška dvojica Lupulesku - Primorac uvrstila v veliki finale, italijanski sabljači pa so si prislužili bron.

Vsekakor se olimpiada odvija v znamenju Bena Johnsona, ki je že doma v Torontu in se je zaprl v svojo vilo. V svojem prvem intervjuju je odločno zanikal, da bi uporabljal nedovoljena poživila ter je govoril predvsem o stvarni možnosti sabotaže.

Na sliki: Florence Griffith po zmagi na 200 m.

Nagrado bo prevzel Javier Perez De Cuellar Nobelovo nagrado za mir modrim čeladam OZN

OSLO — Norveška komisija, ki vsako leto podeljuje Nobelovo nagrado za mir, je letos nagradila mirovne sile Združenih narodov, tako imenovane modre čelade. Generalni tajnik OZN Perez De Cuellar, kot vrhovni poveljnik mirovnih sil, bo nagrado v višini 550 milijonov lir 10. decembra osebno prevzel na slovesnosti v Oslu. Zadnjič so pomembno nagrado eni izmed agencij svetovne organizacije dodelili leta 1981, ko so nagradili delo Visokega komisariata združenih narodov za begunce.

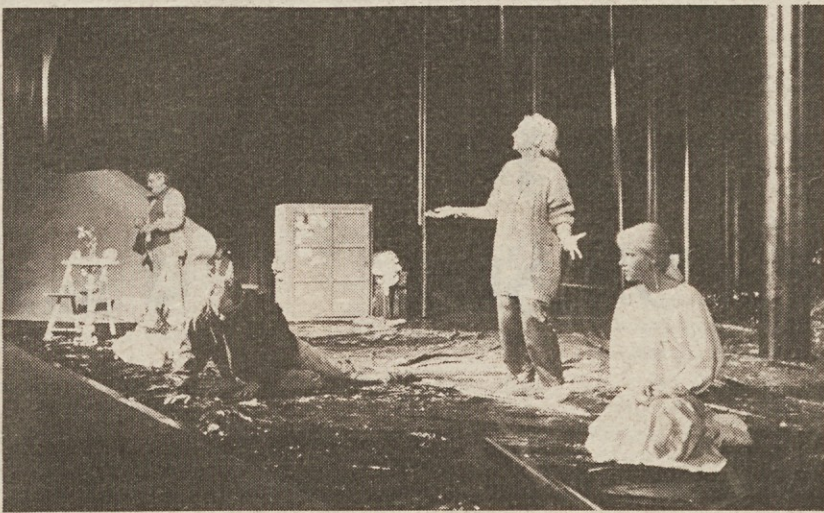
Komisija je v obrazložitvi sklepa zapisala, da so modre čelade s svojim trudom nudile pomemben prispevek k uveljavitvi enega izmed temeljnih principov Združenih narodov. Mirovne sile Združenih narodov morajo namreč preprečiti, da krajevni konflikti zadobijo razsežnosti pravih vojn širših dimenzij. Trenutno je okrog 10 tisoč prostovoljcev iz 24 držav vključenih v mirovne enote OZN. Modre čelade trenutno opravljajo svoje poslanstvo na Blžnjem vzhodu, da nadzorujejo premirje med Izraelci in Arabci, na Cipru, da bi preprečili spopade med

Grki in Turki, v Libanonu, kjer so nameščeni med sprtimi libanonskimi stranmi, na Golanski planoti, kjer preprečujejo morebitne spopade med Izraelci in Sirci, v Kašmirju, da bi ohranili krhek mir med Indijo in Pakistanom, v Afganistanu, kjer nadzorujejo umik sovjetskih enot in v Zalivu, da nadzorujejo iraško-iransko premirje.

Izbira norveške komisije je povsod naletela na pozitiven odmev. Generalni tajnik OZN De Cuellar je dejal, da je iskanje miru vesoljni cilj, za uresničenje katerega so sodelovane vse države na svetu. De Cuellar je sporočil, da je v mirovnih enotah OZN — prvič so bile nameščene leta 1948 okrog Jeruzalema — doslej sodelovalo skoraj 500 tisoč oseb, od katerih jih je 733 umrlo.

Tudi italijanski zunanji minister Andreotti je v New Yorku, kjer je danes govoril pred Generalno skupščino OZN, zelo pozitivno ocenil izbiro letošnjega Nobelovega nagradjenca za mir. Dejal je, da dodelitev nagrade pomeni izraz hvaležnosti človeštva za vse to, kar je svetovna organizacija storila že od svoje ustanovitve.

Drevi prva letošnja premiera SSG

Prizor iz Brusatljavih Galantnih pogovorov

(foto Montenero)

Otvoritvena predstava sezone je za vsako gledališče nekaj posebnega. To je poseben dan za igralce, režiserje, odrske delavce, kostumografe, scenografe in vse, ki v gledališki hiši delajo. To je dan, ki začenja uresničevati repertoarne in umetniške načrte, dan, ko zdrkne prah z reflektorjev, ko spet zasije na odru luč. V našem gledališču se bo ta obred ponovil drevi.

Galantni pogovori italijanskega dramatika Franca Brusatija s svojim naslovom kar spodbujajo sledečo metaforo in željo: da bi med gledališčem in gledalci zares stekel trajen pogovor, ki bi trajal do konca sezone in čez! Da bi bil ta pogovor vsebinski, tudi kritičen, lahko polemičen, a vendarle galanten! In da bi v tem pogovoru našli zadoščenje vsi, tisti, ki ga načenjajo (gledališčniki) in tisti, ki mu sledijo (občinstvo).

Naj torej živi gledališče!

Vladna večina ne ve, kako bi se izmotala iz težav

V zbornici nepričakovano odložili razpravo o tajnem glasovanju

RIM — Razbeljena razprava o ukinitvi ali ohranitvi tajnega glasovanja se vedno bolj pogreza v močvirju, ki mu ni videti dna. Še zlasti se v njem pogreza vladna večina, ki ne ve več, kako bi se izmotala iz težav, v katere je zabredla. Včeraj se je vsekakor odločila za pot, ki bi jo najmanj pričakovali, glede na to, da se ji je neznansko mudilo, da bi čimprej odpravila tajni glas in se nato čimprej lotila finančnega zakona. Odločila se je namreč na odložitve razprave, da bi medtem zbrala ideje, pomirila razgibane vode znotraj koalicije in posameznih strank in pridobila na času za nadaljnje odločitve, ki so vse prej kot enostavne. To pomeni, da bi v teku današnjega dne sicer izčrpali splošno razpravo, o tajnem glasovanju in nato vse skupaj preložili na prihodnji torek, ko bi začela razprava o kakih tridesetih predloženih amandmajih. Po tem urniku naj bi do končnega glasovanja o spremembi glasovalnega pravilnika prišlo prihodnji četrtek. Vedno pa je treba pri tem dodati, da so to le pobožne želje, kajti položaj se od trenutka do trenutka spreminja in je zato nemogoče predvideti, kaj se do prihodnjega četrta lahko še izcimi iz skrajno zapletenih strankarskih igrice.

Odločitev večine o odložitvi razprave je najbolj razburila komuniste, ki so še pred dvema dnevoma formulirali podoben predlog, a jih je večina preglasovala, čeprav s skromno razliko glasov. Skupaj z ostalimi strankami opozi-

cije so zato glasovali proti odložitvi, vendar je spet prevladala večina, tokrat s 107 glasovi razlike. Pripomniti pa je treba, da je glasovanje potekalo javno.

Enotnosti glede odložitve razprave ni bilo niti na seji načelnikov poslanskih skupin, ki je bila v prvih popoldanskih urah. Zato so načelniki sklenili, da se o odložitvi odloča v avli, kar se je popoldne tudi zgodilo. To, kar rečeno, pomeni, da bodo danes zaključili splošno razpravo (prijavljenih je še okrog trideset govornikov na skupnih osemdeset), v ponedeljek bo na vrsti predstavitev finančnega proračuna, v torek pa bo lahko spet na vrsti tajno glasovanje.

Večkrat smo že podčrtali, da je ta argument velika preizkušnja za odnose med večino in opozicijo, za usodo parlamenta in predvsem za usodo vlade, ki jo nesoglasja okrog spreminjanja parlamentarnega pravilnika lahko mimogrede spodnesejo. Treba pa je še reči, da je velika preizkušnja tudi za stranke same, v katerih je začelo vreti precejšnje oporečništvo. Najbolj očitno je to za demokristjane, kot pričajo že primeri Usellinija, Fontane, Gerarda Bianca in drugih. Med včerajšnjo splošno razpravo se je dvignil še disidentski glas Publia Fiorija, ki je nastopil v popolnem nasprotju s smernicami stranke. Dejal je, da bo odprava tajnega glasovanja samo povečala oblast političnih strank, ki so se polastile tudi pristojnosti institucij.

DUŠAN KALC

Nepredvidena seja centralnega komiteja partije

Sovjetska zveza pred važnimi spremembami

MOSKVA — V Sovjetski zvezi se dogaja nekaj zelo pomembnega. To domnevo namreč potrjuje več dejstev, prvi med temi pa je predčasni odhod v domovino sovjetskega zunanjega ministra Ševardnadzeja, ki je na vrat na nos zapustil New York in odpovedal vrsto pomembnih sestankov, med katerimi je bil tudi tisti z ameriškim državnim tajnikom Shultzem. Zaenkrat je še neznan tudi razlog, ki je prisilil partijsko vodstvo, da je sklicalo sejo centralnega komiteja, preden je bilo predvideno.

300 stalnih in pomožnih članov centralnega komiteja bo razpravljalo o hudih težavah na domači politični sceni — v prvi vrsti položaj v Armeniji in Gorskem Karabahu ter v baltskih republikah — kot tudi v Afganistanu. Prav iz Kabula namreč sovjetska tiskovna agencija Tass dnevno pošilja vojna poročila, v katerih je govor o desetinah mrtvih in ranjenih. Zadnja Ševardnadzejeva grožnja, da bodo Sovjeti ustavili ali vsaj upočasnili

umik svojih enot iz Afganistana, torej ni bila slučajna.

Pred odhodom iz Združenih držav je Ševardnadze dejal, da bodo na današnjem sestanku centralnega komiteja razpravljali o reorganizaciji partijskega aparata. Gorbačov je, med ostalim, predlagal tudi zmanjšanje števila članov centralnega komiteja. Včeraj zvečer pa so se na izrednem sestanku zbrali tudi člani vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze. V sporočilu, s katerim so sklicali sejo, je pisalo, da bodo razpravljali o proračunu in o ekonomskem načrtu. Čudno, saj so na zadnji vsesovjetski partijski konferenci sklenili, da bo moral vrhovni sovjet razpravljati in sprejeti načrt o politično-institucionalnih reformah, ki so jih delegati predlagali.

Odgovor na vsa ta vprašanja bomo verjetno dobili v naslednjih dneh. Zaenkrat pa je neizpodbitno dejstvo, da ima korenita reforma sovjetske družbe, ki jo predlaga partijski voditelj Gorbačov, še vedno veliko zelo vplivnih nasprotnikov.

Slovenski parlament razpravljaj o dejavnosti varnostnih služb

LJUBLJANA — Dvodnevno zasedanje slovenskega parlamenta se je včeraj zaključilo s sklepom, da bodo poslanci na prihodnjem zasedanju ustanovili posebno skupino, ki bo proučila pravne in politične okoliščine in posledice sodnega procesa proti Janezu Janši, Ivanu Borštnerju, Davidu Tasiču in Franciju Zavrlu pred vojaškim sodiščem v Ljubljani.

Kot je v uvodni besedi povedal predsednik slovenskega parlamenta Miran Potrč, je vodstvo parlamenta storilo vse, da je od Beograda zahtevalo, da se mora v vseh državnih organih na območju Slovenije, tudi v vojaškem sodišču in tožilstvu, zagotoviti poslovanje v slovenskem jeziku. Z delom je že pričela posebna parlamentarna komisija za pripravo predlogov sprememb kazenskopravne materialne in procesne zakonodaje. Na včerajšnjem zasedanju pa je parlament sprejel še sklep o ustanovitvi posebne parlamentarne komisije za nadzor nad delom službe državne varnosti.

Za ustanovitev parlamentarne skupine za proučitev ljubljanskega procesa pa je predsednik Miran Potrč rekel, da je »tudi zgodovinsko pomembna za nadaljnji razvoj demokratičnih družbenih odnosov, za katere se v Sloveniji in tej skupščini kot predstavniku slovenskega naroda in ljudstva Slovenije, zavzemamo.«

Predsednik predsedstva slovenske republike Janez Stanovnik pa je parlament obvestil, da je predsedstvo SFRJ kategorično potrdilo zakonitost vojaškega povelja, ki je bilo v obliki tajnega vojaškega dokumenta na sodnem procesu uporabljeno kot corpus delicti. Zagotovil pa je, da bo kljub temu predsedstvo Slovenije »storilo vse korake, da dobi dokument v preajo in bo svojo sodbo potem sporočilo skupščini Socialistične republike Slovenije in s tem vse slovenski javnosti.« Janez Stanovnik je še izrazil svoje prepričanje, da bo slovenski parlament postopal »s polno človeško, moralno in politično odgovornostjo za nadaljnji razvoj Slovenije in Jugoslavije, kajti za to v tem trenutku gre,« je rekel.

Na včerajšnjem zasedanju slovenskega parlamenta so sodelovali tudi predstavniki odbora za človekove pravice. Igor Bavčar je rekel, da je zaradi kršitev zakonov v preiskovalnih postopkih in med sojenjem samim, zaradi zanikanja slovenskega jezika in očitnega političnega ozadja ljubljanskega procesa le-tega potrebno obnoviti. Mile Šetinc je povedal, da obstajajo indici, ki kažejo, da se je sporni tajni vojaški dokument nanašal na ustanavljanje posebnih vojaških enot za boj proti civilnim demonstrantom v Sloveniji.

Poslanec Tone Anderlič, bivši predsednik slovenske mladinske organizacije, je opozoril, da izkušnje zadnjih mesecev kažejo, da se slovenskega parlamenta ne jemlje zares. Na vprašanja, ki jih je kot poslanec postavljaj, je dobival neresne odgovore - če jih je sploh dobil.

Željko Cigler je posebej omenil, da varnostna služba jugoslovanske vojske v 1966. letu, ko je partija obračunavala z državnimi tajnimi službami (zloglasno UDBO), ni bila dotaknjena in je ostala nedotakljiva kontraobveščevalna služba vse do danes, ko, kot kaže, je rekel, postaja političnoobveščevalna služba. Trditev o nedotakljivosti vojaške varnostne službe je zanikal polkovnik Albin Kadunč, ki je sicer pod-

pri ustanovitve skupine za proučitev ljubljanskega procesa, menil pa je, da naj bi ta parlamentarna skupina proučila tudi delovanje odbora za varstvo človekovih pravic. Poslanci o zadnjem predlogu niso razpravljali.

Željko Cigler je še povedal, da je velika verjetnost, da vojaška varnostna služba ni nadzorovala le slovenske mladinske organizacije, uredništva mladinskih časopisov in mladinske kulturne organizacije, temveč tudi delo v drugih političnih organizacijah in da obstaja možnost, da je vojaška varnostna služba s protizakonitim delovanjem odločilno vplivala na volitve jugoslovanskega mladinskega predsednika pred časom, ko ta enostavno ni mogel biti izvoljen iz Slovenije.

DEJAN VERČIČ

»Karin B« od včeraj zasidrana v Livornu

LIVORNO — Po 10 dneh čakanja na odprtem morju, se je ladja strupov Karin B včeraj zasidrala ob pomolu v livornskem pristanišču. Ladja in nevarni tovor sta sedaj na varnem, saj bi morebitno poslabšanje vremenskih razmer imelo lahko težke posledice. Izvedenci stalno nadzorujejo morskovo vodo v neposredni bližini ladje in analizirajo njene vzorce, da bi ugotovili morebitno uhajanje kakršnih koli strupov iz kontejnerjev. Pristaniške oblasti pa so zagotovile, da obvladajo položaj, saj bo Karin B ostala zasidrana ob pomolu vsaj še nekaj dni, dokler ne bo začelo raztovarjanje kontejnerjev. O skladiščenju in uničevanju strupenih snovi pa bo govor že danes v Bologni.

Medtem ko se je položaj v Livornu umiril in so ljudje skoraj pozabili na »svojo« ladjo strupov, je prebivalstvo Manfredonije v Apuliji včeraj uprizorilo masovne demonstracije ob vesti, da bo druga ladja strupov Deep Sea Carrier priplula v tamkajšnje pristanišče. V znak protesta so bile včeraj trgovine in šole zaprte, tudi večina javnih služb ni delovala. Prebivalci so zaprli tudi ceste, ki pelje v mesto, skupina demonstrantov pa je obkrožila kemično tovarno Enichem. Prišlo je tudi do trenutkov velike napetosti, zlasti ko so ljudje vdrli v občinsko hišo in z metanjem kamenja ranili nekaj oseb ter povzročili veliko gmožno škodo. Skrb za zaščito okolja se je tako spremenila v pravi vandalski pohod.

Izdelan davčni režim za samostojne delavce

RIM — Kabinetni svet je včeraj na več kot triurnem zasedanju razpravljaj o pomembnih spremembah novega finančnega zakona oziroma gospodarskega manevra. Kot je bilo pričakovati, je brez večjih razhajanj sprejel nekatere novosti v zvezi z obdavčitvijo samostojnih delavcev. Z novim načinom obdavčevanja se bo v državno blagajno steklo 11 tisoč milijard lir, po mnenju ministra za finance Emilia Colombo pa ta dajatev ne bo pretirano obremenila prizadetih delavcev, tudi zato, ker bo mogoče nakopičene neplačane obveznosti izplačati po obrokih. Colombo je tudi poudaril, da olajšave pri izplačevanju »zapoznelih« davčnih pristojnosti nimajo nič skupnega z davčnim odpustom, pač pa želi ta ukrep nekako uvesti samostojne delavce k rednemu in pravičnemu plačevanju pristojnosti.

Kar precej milijard, s katerimi bo država krila primanjkljaj, bo prišlo od novih občinskih davkov: dražje bo uničevanje odpadkov oziroma storitve smetarske službe, takse začasno bivanje bodo višje, prav tako takse za trgovske licence. Predvidevajo pa tudi podražitve nekaterih drugih občinskih storitev. S temi davčnimi poviški namerava država iztržiti vsaj 2.600 milijard. Tudi glede samoprispevka za zdravstvo so se ministri, zbrani v kabinetnem svetu, zedinili tako, da so napovedali ponovno uvedbo samoprispevka oziroma ticketa za diagnostične zdravniške preglede.

1. OKTOBER 88

BTP

Buoni del Tesoro Poliennali

● BTP se lahko podpišejo pri okencih zaveda Banca d'Italia ali pri drugih bankah po emisijski ceni, ne da bi plačali kakršnekoli provizije.

● Nove obveznice so dveletne in štiriletno in se nudijo občinstvu v podpis proti gotovini; dveletne obveznice dajejo letno bruto obresti 11,50%, štiriletno obveznice

pa 12,50% in se izplačujejo v dveh šestmesečnih obrokih.

● V primeru da se preseže znesek podpisanih efektov, bo povpraševanje porazdeljeno.

● BTP imajo široko tržišče in se po potrebi z lahko unovčijo.

V podpis od 3. do 5. oktobra

Emisijska cena

Rok

Efektivni letni donos

bruto

neto

99,10%

2 leti

12,38%

10,80%

98,80%

4 leta

13,31%

11,61%

BTP

Izjavi sen. Spetiča (KPI) in posl. Renzullija

Slovenska manjšina je politični problem ne pa juridično vprašanje

RIM — Kaj meni o odgovoru ministra za stike z deželami Antonia Maccanica naslovljenec odgovora? Slovenskega senatorja Stojana Spetiča smo zaprosili za kratko izjavo, ki se glasi: »Odgovor ministra Maccanica, po naročilu predsednika vlade De Mite, je po svoje mojstrski, kot zloglasni »člen 22« o norih vojaki, ki niso nori, če nočejo v vojsko. Obenem pa dokazuje, kolikšno vrednost

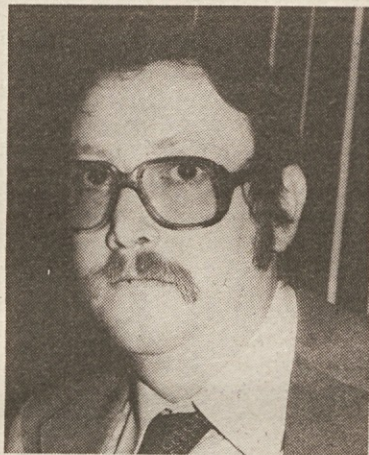
Stojan Spetič

pripisuje Italiji svojim mednarodnim obvezam, Recimo, da je tolikšna, kot spoštovanje ustavne listine. Vsi vemo, da v Italiji imajo večjo vrednost zakoni mafije in kamore, skratka zakon džungle. Glede 7. in 8. člena Osimskega sporazuma, kaj naj rečem? Da je bila jugoslovanska diplomacija še enkrat prevarana, ali pa da so Osimski sporazumi vrednoteni kakor dinar v menjalnici? To je žalostno!

Vsekakor je to nov dokaz, da nam iz leta v leto jemljejo še tisto malo, kar smo mislili, da imamo. Pri tem jim prav pride naša pasivnost in ravnodušnost, pa tudi pretirano zaupanje, da je vse mogoče rešiti brez pritiska in boja, zgolj z demokratičnim dogovarjanjem. Skrajni čas je, da se premislimo in da vsak sprejme svoje odgovornosti, naj bo v vladni večini ali pa v opoziciji.

Za mnenje o stališčih vlade glede zavračanja slovenskih prošelj s strani javnih ustanov in glede spoštovanja mednarodnih obvez smo vprašali tudi socialističnega poslanca iz naše dežele Alda Renzullija, ki je v zvezi z globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti predložil v poslanski zbornici zakonski osnutek.

»Rad bi ponovil tisto,« nam je izjavil poslanec Renzulli, »kar sem vedno zagovarjal, in sicer, da problema-

Gabriele Renzulli

prav slovenske narodnostne manjšine ne smemo obravnavati izključno iz juridičnega vidika, temveč da se ga je treba lotiti politično. Neskončne razprave juristov o tem vprašanju morajo - in bil bi že skrajni čas - zamenjati odločni posegi strank, parlamentarcev in Dežele Furlanije-Juljske krajine. Nadejam si, da se bo v prihodnjih tednih to zgodilo.

DUŠAN KALC

Protest SKGZ zaradi izjave Nenada Bučina

Klavdij Palčič in Boris Race sta večeraj v imenu Slovenske kulturno-gospodarske zveze obiskala generalnega konzula SFRJ V Trstu Livija Jakomina in mu izrazila zaskrbljenost in protest zaradi neodgovorne in neosnovane izjave člana predsedstva SZDL Jugoslavije Nenada Bučina, po kateri naj bi po vojni jugoslovanska vlada plačevala vsakega posameznega Slovenca, da ostane v zamejstvu.

Generalni konzul je predstavnikoma SKGZ zagotovil, da bo stališče SKGZ posredoval pristojnim organom.

Jutri seja deželnega sveta

TRST — Jutri se bo sestal deželni svet Furlanije-Juljske krajine. Sklical ga bo predsednik Bruno Longo. Na dnevnem redu bodo razna vprašanja svetovalcev.

Sklic deželnega sveta predvideva 20. člen posebnega statuta, ki pravi, da se lahko deželni svet sestane po lastni pobudi prvi (nepraznični) dan oktobra in februarja. Na seji bodo med drugim govorili o strukturah, ki bodo služile za svetovno nogometno prvenstvo, o uradu proti ponarejanju vina ter o drugih aktualnih problemih.

Mednarodna konferenca o onesnaženosti Jadrana

RIM — Onesnaženost Jadranskega morja in preverjanje možnosti za njegovo sanacijo je v ospredju pozornosti komunističnih parlamentarcev iz naše dežele, ki so z videmskim poslanecem Renzom Pascolatom dali pobudo za širše srečanje med komunisti na meddržavni ravni z namenom, da bi prišlo do mednarodne študijske konference.

Srečanje bo 8. oktobra v Trstu in se ga bodo udeležili komunistični predstavniki iz Furlanije-Juljske krajine, Veneta in Emilije-Romagne ter predstavniki Zveze komunistov SR Slovenije in SR Hrvatske.

Ta stik naj bi bil nekakšen peludij za konkretne posege in ukrepe na meddržavni ravni pri reševanju perečega in zaskrbljujočega ekološkega problema Jadrana, začeti s konferenco, na kateri naj bi strokovnjaki obeh držav proučili razne možnosti in načine reševanja in zaščite Jadranskega morja, ki iz leta v leto kaže vedno bolj zaskrbljujoče simptome hudih bolezni. Prav zaradi tega so ljudje vedno bolj pozorni na problem, ki smo ga predolgo zamolčali.

DK

V Trevisu kongres klubov ozdravljenih alkoholikov

TREVISO — Z geslom »Ven iz laborinta« se je danes v Institutu Fermi v Trevisu začel italijansko-jugoslovanski kongres klubov ozdravljenih alkoholikov. Na tem svojstvenem sestanku se je zbralo skoraj 400 zdravnikov, članov klubov in družinskih članov iz obeh držav (več kot polovico iz Jugoslavije), kar kaže na svojstvenost tovrstne metode zdravljenja zasvojenih z alkoholom; tako kot med zdravljenjem so pacienti osebki tudi v strokovnih pogovorih in izmenjavi zkušenj, kot je ta v Trevisu, ki bo s predavanji in okroglimi mizami trajal vse do nedelje, 2. oktobra.

Kongres, četrti po vrsti (pred tem so bili v Zagrebu, Vidmu in Opatiji), so svečano odprli pevci in plesalci kulturnega društva »Hrvati« iz Siska, potem pa sta za uvod prevzela besedo dosedanj osebki organizacijski sekretar kongresa in ustanovitelj združenja klubov ozdravljenih alkoholikov za deželo Veneto Luigi Colusso in predsednik kongresa, svetovno znani zagrebški strokovnjak Vladimir Hudulin.

Iz njunih uvodnih besed je bilo moč razbrati, kako nastajajo daleč izza hrupnih manifestacij dobrega sosedstva svojevrsne živje vezi ljudi v stiski in tistih, ki jim v tej stiski pomagajo. Začetniki segajo v Trst v letu 1979, ko je profesor Vladimir Hudulin (takrat je občasno poučeval v Trstu) s svojim pacientom Giovannijem Pattichijem ustanovil prvi klub ozdravljenih alkoholikov in začel tako jugoslovanske izkušnje z novimi terapevtskimi metodami prenašati v sosednjo Italijo. Od tržaškega začetka pa do danes so se metode skupinskega zdravljenja prek klubov razširile iz Furlanije-Juljske krajine v druge italijanske dežele,

tako, da deluje danes na tleh Italije že 1000 klubov.

Ob delu v klubih so rasli tudi profesionalni in polprofesionalni strokovnjaki, nabirale so nove izkušnje, ki so vzbudile potrebo in interes za neposredna soočenja zdravnikov in zdravljencev in za razširitev svojstvene skupnosti »borcev s samim seboj« prek državnih meja. In tako je prišlo do vsakoletnih srečanj (kongresov) vse do današnjega v Trevisu (pred tem so bili kongresi v Zagrebu, Vidmu in Opatiji), kjer so prvi klub ustanovili šele leta 1982, danes pa so na svečani otvoritvi predstavili knjigo, skupno delo Hudulina in Collussa »Delo klubov ozdravljenih alkoholikov v Trevisu in deželi Veneto, v kateri je zbrano 270 strani spoznanj in izkušenj z zdravljenjem alkoholikov v tej deželi.

Profesor Hudulin, ki so ga kot velikega prijatelja burno pozdravili udeleženci z obeh dežel, se je zavzel za večjo skupno jugoslovansko-italijansko pobudo v evropskih in svetovnih razmerah, še posebej pa za tesno sodelovanje tovrstnih ustanov v deželah Alpe-Jadran. Uspešnost dosedanjega in pripravljenost po sodelovanju v prihodnje bodo ob koncu kongresa potrdili z ustanovitvijo stalnega italijansko-jugoslovanskega združenja klubov za zdravljenje alkoholike.

Že danes so bila na vrsti predavanja številnih strokovnjakov iz Jugoslavije in Italije; razen običajnih teoretičnih razmišljanj, novih izkušenjnih spoznanj pa bodo v teh dneh obravnavali tudi konkretne razmere v vseh jugoslovanskih republikah in deželah Severne Italije. Pretežno razpravljalski del kongresa pa bodo dopolnili s kulturnimi nastopi in športnimi tekmovanji.

Na Matajurju naselili skupino svizcev

ČEDAD — Lovski čuvaji so na področju Matajurja naselili 20 svizcev. V novo okolje so jih namestili tako, da so upoštevali vse pogoje, ki bodo dovoljevali glodalcem, da se pričnejo razmnoževati. Svizce so položili v hribovitih področjih v bližini Pordenona, kjer živi veliko številno omenjenih živali.

V alpskem pasu Furlanije so svizci popolnoma izginili že v prejšnjem stoletju. Glodalce zlahka lovimo in prav zaradi njihove skromne obrambne možnosti so jih v prejšnjih stoletjih množično pobijali. Naši daljni predniki so uporabljali svizčeve kože, meso, posebno pa so cenili njihovo mast. Uporabljali so jo v zdravilne namene, tako da je postala pomembno naravno zdravilo. Nekontriran lov pa je bil za svizce usoden, na mnogih področjih so popolnoma izginili.

Po tolikoh letih, odkar na Matajurju ni več slišati karakterističnega žvižga, so se pristojni organi odločili, da ponovno naselijo glodalce. To seveda ni lahka naloga, čeprav se svizci precej hitro razmnožujejo. Novo in nepoznano okolje pa je lahko za živali usodno, saj se je naravno ravnoesje spremenilo. Strokovnjaki pa menijo, da je Matajur še vedno odlično področje za svizce. Prisotnost novih »gostov« pa bi pomenila veliko obogatitev za vse področje Matajurja. Jasno je, da bo lov na svizce strogo prepovedan. Izvajali bodo tudi ustrezne kontrole, da bi preprečili divji lov.

V namenih odgovornih ustanov pa je nadaljnja naselitev »simpatičnih« glodalcev. Matajur bo le poskusno področje, od tod naj bi svizce naselili tudi v druga alpska področja v Furlaniji.

Našli štiri »izgubljene« Mascherinijeve kipe

VIDEM — Antikvar Stefania Mikek Prelog, ki je pred nekaj meseci umrla v Trstu, je zapustila svojo bogato zbirko umetnin ustanovi Pro Senecute. Med številnimi slikami in kipi izstopajo štiri manjše bronaste skulpture, ki so označene z velikim obkroženim M.

Z omenjeno siglo je označeval svoja dela kipar Marcello Mascherini. Tržaški fotograf Alfonso Mottola, ki je sledil Mascherinijevi umetniški poti, je prepoznal kipe, ki so bili razstavljeni na Beneškem bienalu leta 1944. Pozneje so kipci izginili. Profesor Giancarlo Pauletto, ki je uredil veliko Mascherinijevo retrospektivno razstavo v Villi Manin, je zaprosil, če lahko štiri kipe razstavijo. Obiskovalci razstave si lahko že nekaj dni ogledajo umetnine, za katerimi se je mnogo let izgubila sled.

DVAINDVAJSETO POGLAVJE

Med dolgo in žalostno zimo, ki je sledila materini smrti, se je Tim spremenil. Bilo je tako, kot bi opazoval žival, ki žaluje; brezciljno je hodil sem in tja in iskal nekaj, česar ni bilo, njegove oči so se zasvetile zaradi kakšnega predmeta, potem pa se razočarane in zmedene obrnile stran, kot da bi ves čas pričakoval, da se bo zgodilo nemogoče, ni pa mogel razumeti, zakaj se ne. Niti Harry Markham in njegovi delavci niso imeli nobenega uspeha z njim, je Ron ves obupen pripovedoval Mary. Vsak dan, brez izjeme je hodil na delo, toda zlobne šale, ki so jih včasih zbijali na njegov račun, so zdaj padle na neplodna tla; zlobni humor svojih sodelavcev je prenašal tako potrpežljivo, kot je trpel vse drugo. Videti je bilo, kot da se je umaknil iz resničnega sveta, je pomislila Mary, in se zaprl v neki svoj krog, ki je bil le njegov in kamor ni mogel vstopiti nihče.

Mary in Ron sta imela neskončne in neplodne pogovore o njem, ko sta posedala dolgo v deževnih nočeh, ko je veter zavijal v drevesnih krošnjah ob letni hišici. Tim pa se je takrat kam umaknil ali pa šel spat. Po Esmejini smrti je Mary vztrajala na tem, da je Ron prišel z njima v letno hišico vsak konec tedna, ker ji srce ni dovoljevalo, da bi se v petek zvečer odpeljala s Timom in pustila starca, da sam poseda ob ugaslem kaminu.

Vse je težila topa in moreča žalost. Zdaj je bilo za Mary drugače, ker je morala deliti svoje ure s Timom in z Ronom. Ron se ni menil za nič in prazni dnevi so se mu vlekli. Kako pa je bilo s Timom, ni vedel nihče. Za Mary je bil to prvi tesni stik z žalovanjem in nikoli si ni predstavljala, da je lahko tako hudo. Najbolj jo je spravljal v obup njena nemoč, njena nezmožnost, da bi spravila stvari v red.

TIM

COLLEEN McCULLOUGH

Prevedla Breda Konte

71.

Ron je pripravil čaj in narezal nekaj kolača. Sedela sta vsak na enem koncu kuhinjske mize, tako da sta se gledala. Čeprav Rona ni poznala pred Esmejino smrtjo, je nagonsko vedela, da se je v zadnjem tednu postaral in shujšal. Roka, v kateri je držal skodelico, se mu je tresla in njegov obraz je bil brez življenja. Vse na njem je bilo nekako prosojno. Svojo roko je položila na njegovo.

»Kako hudo vam je moralo biti, ko ste morali skrivati lastno žalost in pri tem gledati Timovo. Oh, Ron, želim si, da bi lahko kaj storila! Zakaj morajo ljudje umreti?«

Zmajal je z glavo. »Ne vem. To je najtežje vprašanje na svetu, mar ne? Nikoli nisem našel odgovora, ki bi me zadovoljil. Kako krut je Bog, da nam da ljubljeno osebo, da nas ustvari po svoji podobi, da jo lahko ljubimo, potem pa nam jo vzame. Moral bi si bil izmisliti kakšen boljši način za to se vam ne zdi? Vem, da nismo nikakršni angeli in da se mu moramo zdeli kot črvi, toda večina se nas trudi po najboljših močeh, večina nas ni tako slaba. Zakaj moramo potem tako trpeti? Hudo je, Mary, zelo, zelo je hudo.«

Izmaknil je roko izpod njene, si z njo zakril oči in zajokal. Mary je nemočna obsedela, srce jo je bolelo zaradi njega. Ko bi le bilo kaj, kar bi lahko storila! Kako grozno

je, če moraš sedeti in opazovati nekoga, ki trpi, pri tem pa si tako popolnoma brez moči, da bi mu trpljenje olajšal. Dolgo je jokal, in to v krčih, za katere se je zdelo, da mu razžirajo dušo, tako so bili globoki in samotni. Ko ni mogel več jokati, si je obrisal oči in se useknil.

»Bi lahko popili še skodelico čaja?« ga je vprašala Mary.

Za hip mu je okrog ust zaigral Timov smehljaj. »Hvala, lahko.« Vzdihsnil je. »Nikoli si nisem mislil, da bo tako, Mary. Morda je krivo to, da sem star, ne vem. Nikoli si nisem mislil, da bo za njo ostala tako velika praznina. Zdaj se mi zdi, da mi niti Tim ni več tako pomemben, le ona, le njena izguba. Ni več isto, ko ni starega dekleta, ki bi godrnjala in me zmerjala, ker sem predolgo ostal v gostilni in srebal pivo, kot je ona imela navadno reči. Z Es sva imela lepo skupno življenje. Težave je v tem, da si postajaš z leti vse bližji in da si na koncu podoben paru starih, vendar toplih in udobnih čevljev. Potem pa je znenada vsega konec! Počutim se, kot bi odmrli tudi polovica mene, tako kot se počuti nekdo, ki so mu odrezali roko ali nogo, saj veste, kaj mislim povedati. Še vedno misli, da jo ima in močno ga pretrese, ko se hoče popraskati, pa ugotovi, da tam ni ničesar, kar bi popraskal. Kar naprej mislim, kaj vse ji moram povedati, ali pa se moram prisiliti, da na glas ne rečem: tale šala bi ji bila pa všeč, dobro se bova nasmejala ob njej. Tako težko je, Mary, da ne vem, če ima sploh smisel poskušati.«

»Ja, mislim, da razumem,« je počasi dejala Mary. »Nekakšna duhovna amputacija...«

Odložil je skodelico na mizo. »Mary, če bi se mi kaj zgodilo, boste vi poskrbeli za Tima?«

Ni mu ugovarjala, ni mu poskušala povedati, da je mračnijaški ali neumen, le prikimala je in rekla: »Da, seveda bom. Ne skrbite za Tima.«

Nepričakovana tiskovna konferenca škofa Bellomija o zadevi Moncini »Moje pismo je bilo zlorabljeno«

»Če Moncini ne bi bil to, kar je, njegovi odvetniki nedvomno ne bi zbrali toliko "odličnih" podpisov. Moti me, da sem se znašel v tej družini. In najbrž je bilo moje pismo zlorabljeno.« Po skoraj dveh urah pogovora z novinarji na sedežu časopisne agencije ANSA, je tržaški škof Lorenzo Bellomi prav na koncu priznal, da je kdo izkoristil njegovo dobro vero in njegovo naivnost. Za pogovor z novinarji se je nepričakovano odločil sam škof, najbrž zaradi odmeva, ki ga je imelo v krajevnem in vsedravnem časopisju dejstvo, da je tudi on poslal amerišnemu sodniku pismo o podjetniku Monciniu.

Škofova odločitev najbrž ni bila lahka, vendar je Lorenzo Bellomi spet dokazal, da je pogumen človek, ki ne beži pred lastnimi odgovornostmi in se noče skrivati za uradnim suhoparnim komunikacijem. Novinarji so cenili njegovo razpoložljivost, njegovo pripravljenost na dialog in so se zato obračali do njega z večjim obzirom, kot bi se sicer. Kljub temu pa so zadevo "pregrizli" iz vseh zornih kotov. In Bellomi se ni hotel izmikati, tudi če ga je odgovarjanje bolelo, če je glas postal hripav in so mu solze silile v oči.

Moncinijev zagovornik je kontaktiral škofa v začetku junija, pismo pa je bilo odposlano sredi meseca. »Najprej sem se izmikal, ker dejansko nisem vedel nič o Monciniu, nazadnje sem pa vendarle pristal in napisal pismo. In v tem pismu sem povedal, kot izhaja tudi iz sporočila, ki ste ga dobili predvčerajšnjim, da o Monciniu ne vem ničesar. Nisem pa pomislil, da bi ta stavek lahko kdo bral v prenesenem pomenu, v smislu, da če škof o Monciniu ne ve ničesar, podjetnik ne skriva nič za bregom. Tega nisem pričakoval.« Bellomi je — kot je sam poudaril — vedel, da bo odvetnik prosil tudi druge ljudi v mestu, naj napišejo svoje pričevanje o Monciniu. Ni pa vedel, kdo so ostali in koliko jih je. V tem smislu je tudi izključil kakršnekoli pritisk prostozidarskih lož nanj. »Edini stiki, ki sem jih imel, so bili z odvetnikom,« je dejal in se grenko nasmešnil ob pripombi nekega novinarja, da se na odvetnike ni mogoče zanesti.

Toda zakaj je podpisal? Bellomi je to pojasnil z dejstvom, da je sestavil pismo predvsem zato, ker o Monciniu

ni vedel ničesar in je to tudi napisal. Dodal pa je vsekakor, da se je kot dušni pastir vselej ravnal po osnovnih evangelijskih navodilih, naj se sočloveka ne sodi in naj se mu izkazuje človeška pieteta. »Karkoli je kdo lahko zagrešil,« je dejal Bellomi, »je vse-

lej človek, otrok božji in kot tak vreden sočustvovanja in razumevanja.« Prav zato bi najbrž spet napisal pismo, čeprav bi bil v formulacijah stavkov bolj pozoren. »Ne bi rekel, da sem bil nepreviden, vendar nisem domobila ocenil vseh morebitnih posledic. Ven-

dar bi vse skupaj lahko tudi obrnil. Ko ne bi bil pisal pisma, bi mi bil lahko kdo očital, da se nisem hotel izpostaviti, nisem hotel povedati resnice.« Dodal pa je, z iskrico hudomušnosti, da se bo ob njegovi vrnitvi pogovoril z Moncinijem in mu tudi "nategnil ušesa".

Na svojo dušnopastirsko linijo se je Bellomi skliceval tudi, ko so mu novinarji oporekali, češ da je škofijski tednik ponatisnil članek, s katerim je Claudio Magris zelo kritično ocenil pisma v korist Moncinija. »Tednik je v svojih uredniških izbirah svoboden,« je poudaril Bellomi, »in sam nisem hotel nikoli izvajati kake preventivne cenzure. Če sem posegel, sem vselej posegel "a posteriori".« O svojem pismu pa je po telefonu govoril tudi z videmskim nadškofom Battistijem, kateremu je povedal vsebino pisma in razlog, ki ga je silil, da je pismo poslal.

Toda KD — so silili vanj novinarji — je v deželnem svetu s svojimi posegi nedvomno hotela "nategniti ušesa" tudi tržaškemu škofu. »Zavedam se, da je moja podoba načeta. Vendar ne sme nas prizadeti v srcu, ko nas drugi graja za naše napake. Zelo žal pa bi mi bilo, če bi me mesto ne sprejelo več, če bi škodil temu mestu, ki ga ljubim.« In to je največja skrb in bojazen škofa Bellomija: da bi na neki način škodil mestu, da bi ga mesto zavrnilo, da bi izgubil tisti stik z ljudmi, ki je bil doslej osnova njegovega dušnopastirskega poslanstva.

Zakaj pa je molčal o svojem pismu? Ker je menil — kot mu je tudi zagotovil Moncinijev branilec — da je njegovo pismo nevljavno in da je bolj neki birokratski akt kot pa kaj drugega. In prepričan je bil, da njegovo ime ne bo prišlo v javnost. Ko pa je v deželnem svetu slišal namige na svoje pismo, se je odločil najprej za uradno sporočilo in včeraj še za pogovor z novinarji.

Tiskovna konferenca je bila tudi priložnost za pogovor o mestu, o njegovih pozitivnih in negativnih aspektih. V tem okviru je Bellomi govoril o laicizmu, o individualizmu, predvsem pa o hudi nevarnosti, ki jo predstavlja demografska kriza. S tega vidika je Trst kot neka buba, medtem ko bi se mesto moralo odpreti rasti in življenju. In temu bi škof hotel dati svoj prispevek.

VOJMIK TAVČAR

Afera s pismi za Moncinija

Kje je skupni imenovalc?

"Veliko hrupa za prazen nič" ali "tržaški škandal stoletja"? Hrpa je bilo nedvomno veliko, saj se na primer vsedravnih tisk že dolgo ni s takšno pozornostjo zanimal za dogodke v našem mestu, kot ob aferi pisem, ki jih je okrog trideset uglednih tržaških mož poslalo kalifornijskemu sodniku Ronaldu Lewu, da bi izprosili bolj milo kazen za že obsojenega Alessandra Moncinija.

Sicer pa ima afera okrog pisem vse elemente, da pritegne pozornost najširšega javnega mnenja: gnusno dejanje, kot je spolno izkoriščanje otrok, mobilizacija "dobromislečnih" v korist obtoženca, polemika na daljavo celo med tržaško in videmsko škofijo, politične implikacije na deželni in pokrajinski ravni. In zadnje poglavje še ni bilo zapisano: morda nas čakajo še nova presenečenja, kot na primer soglasno napovedujejo turinska Stampa, milanski Corriere della sera in rimska Repubblica, ki med podpisniki v korist Moncinija bolj ali manj direktno navajajo tudi ime namestnika državnega pravdnika Roberta Stafie.

Med zagonetnimi vprašanji, ki jih afera odpira, je tudi to: kateri skupni imenovalc veže toliko predstavnikov tržaškega vodilnega razreda, da so se zavzeli za obtoženca? Nekateri opozarjajo, da so pred leti našli Moncinijevo ime v seznamu članov zloglasne skrivne framasonske lože P2. Spet Gellijeva senca, torej? Hipoteza ni videti kdove kako utemeljena, še posebno potem, ko se je zvedelo, da je bil med podpisniki tudi tržaški škof. Drugi (pravzaprav druge) so govorili o nekakšni "mashilistični solidarnosti", kar gre tolmačiti bolj kot sad starofeminističnega ekstremizma kot pa racionalne presoje, medtem ko tretji obtožujejo "skrivne centre oblasti" (recimo komunistični deželni svetovalci v nedavni interpelaciji).

Ali nam ponovno branje imen podpisnikov pisem za Moncinija ponuja odgovor na zastavljeno vprašanje? Poskusimo. Na prvo mesto moramo seveda postaviti škofa in podpredsednika Dežele, nato druge, ki opravljajo javne funkcije, kot so na primer predsednik Tržaške hranilnice odv. Terpin, predsednik Letovišarske ustanove Barison, občinski odbornik za kulturo Arnaldo Rossi, na koncu pa zasebnike, pa čeprav ugledne, kot sta predsednik in ravnatelj Lloyd Adriatica Irneri in Viatori, pa še podjetnik Azarita, trgovec Dino Conti, lekarnar Merluzzi, zdravnik Carninci, univerzitetni docent Zandegiacomo, inž. Capelli, odv. Poilucci skupaj z drugimi člani Tržaškega teniškega kluba, na koncu pa še časnikarji Corazza, Re David in Rotterli.

No, če preberemo seznam, se nam najbolj logično poraja misel, da ne smemo metati vsega v isti koš. Ne samo, ker so odgovornosti različne (kdo bi kratil zasebniku pravico, da posreduje za znanca ali prijatelja, pa čeprav obtoženega tako podlih dejanj?), niti ne zaradi različne vsebine pisem (med zasebniki so na primer nekateri izražali prepričanje v nedolžnost obtoženca), kot prav zaradi različnega kulturnega, političnega, socialnega izvora podpisnikov.

Kateri je torej skupni imenovalc? Ali res obstaja? Odgovor ostaja odet v meglo, ki pa jo bo treba prej ali slej razbliniti. Morda je to eno glavnih vprašanj, ki jih afera s pismi odpira. In če bo odgovor prišel na dan, bo morda tudi "zadeva Moncini" pripomogla, da se bo naše mesto otreslo spon, ki ga sedaj vlepajo v provinci alno imobilnost.

T. M.

Drevi koncert Združenja slepih v dobrodelne namene

Na dobrodelnem koncertu, ki ga tržaška sekcija Združenja slepih Italije prireja drevi ob 20.30 v mali dvorani gledališča Verdi, bo namesto napovedanega nastopa pianistke Katje Milič, ki je nenadoma zbolela, nastopil pianist Silvio Sirsen.

Združenje že 68 let zastopa in brani grotne in moralne interese slepih. Prizadeva si, da bi slepih pomagalo pri izobraževanju, iskanju zaposlitve, pri športnem udejstvovanju in pri vključevanju v okolje, v katerem živijo. Predvsem pa si prizadeva za preprečitev slepote. Prav v te humane namene bo šel čisti izkupiček nocojšnjega koncerta, na katerega prireditelji vabijo v čim večjem številu, ne samo ljubitelje glasbe, temveč tudi vse tiste Tržacane, ki imajo posluš za socialna vprašanja svojega mesta.

Program koncerta je na voljo v uradu tržaške sekcije Združenja slepih Italije (Ul. Battisti 2).

Včeraj predstavili repertoar italijanski javnosti Drevi slovesen začetek sezone SSG

Kako uzavestiti v italijansko tržaško javno mnenje, da je Slovensko stalno gledališče pomemben kulturni dejavnik v mestu? Najboljši način bi seveda bil, da bi si italijanski someščani ogledali predstave v Kulturnem domu, dokler pa tega ni, ostaja pot uradnih predstavitev dela in repertoarja SSG, ki naj bi našle svoj prostor v sredstvih javnega obveščanja. Taka predstavitev je bila včeraj v znanem tržaškem gostišču Suban in treba je reči, da so se je udeležili domala vsi predstavniki medijev, ki imajo svoj resonančni prostor na Tržaškem.

Predsednik upravnega sveta SSG Jože Pirjevec je uveljavil obnovo glavnega vprašanja, ki so bila v ospredju lanske sezone. Na eni strani je bila to sezona velikih umetniških podvigov in zadoščenja, na drugi pa označena s težkim finančnim stanjem. Kljub vsem težavam pa je SSG imelo (ali organiziralo) 178 predstav, ki si jih je ogledalo 56 tisoč gledalcev (3 tisoč abonementov). Nova sezona, ki se bo začela drevi, pa kaže prijaznejši obraz. Finančne luknje so v glavnem zapolnjene, pričakujemo pa tudi nov zakon o gledališčih, je dejal Pirjevec. Od zakona pričakujemo, da nam bo dal večjo finančno gotovost in pokazal večjo tenkočutnost za "posebnost" naše ustanove, ki seveda dela v drugačnih okoliščinah in v manjšem gledalskem zaledju

kot gledališča večinskega naroda. Nesporo pa je, da SSG vseskozi dokazuje svojo vitalnost, ki jo bo potrdilo tudi v novi sezoni, na kar kaže bogat repertoar lastnih postavitev in gostovanj.

Z našimi najboljšimi postavitvami se lahko primerjamo z vrhom italijanskega in jugoslovanskega teatra, je nato naglasil ravnatelj SSG Miroslav Košuta in povedal, da je repertoar dobro razčlenjen in zaobjema vrsto žanrov. Govoril je tudi o stalnem igralskem jedru, ki je zreducirano na samih 9 igralcev, tako da se mora gledališče posluževati gostov iz Slovenije v pričakovanju, da Carrarov zakon odpre možnost stalnega angažiranja mlajših igralcev.

Beseda je potem stekla o drevisnji otvoritveni predstavi — Galantnih pogovorih Franca Brusatija. O avtorju in delu je spregovoril kritik tržaškega italijanskega dnevnika Giorgio Polacco, ki je dejal, da gre za korajžno izbiro. Galantni pogovori niso lahko delo, vsebujejo obilico elementov, ki lahko zadovoljijo občinstvo. O svojem delu pri postavitvi Brusatijevega teksta je nekaj povedal režiser Boris Kobal. Pohvalil je igralce (včerajšnje tiskovne konference sta se udeležila Mira Sardoč in Silvij Kobal), ki so z njim delali in izrazil prepričanje, da bo uprizoritev dobra. (mč)

Med obiskovalci je največ šolarjev

Razveseljivo veliko zanimanja za razstavo »Človek in les«

Kdor si še ni ogledal razstave »Človek in les« v Kraškem muzeju v Repnu, ima še skoraj mesec dni časa, in to po novem, letnem času bolj primeren urniku: ob delavnikih od 16. do 19. ure ter ob sobotah in nedeljah od 14. do 19. ure. Za šole je seveda razstava odprta tudi zunaj tega urnika: dovolj je, da telefonirajo na Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu (tel. 733086, od 8. do 13. ure) in se dogovorijo za obisk.

Organizatorji razstave so izredno zadovoljni z uspehom, saj je obiskovalcev res veliko in marsikdo povpraša, ali si sme ogledati celotno etnografsko zbirko NSK. Tudi šolskih otrok je bilo veliko; poleti so prišli na obisk vsi poletni centri, odkar se je začel pouk pa je otrok še več. Veliko šol je že prišlo na ogled, še več pa jih je napovedalo obisk: v soboto na primer pričakujejo kar 120 otrok. Največ je seveda slovenskih, pa tudi med italijanskimi je precej zanimanja, saj se je najavilo že osem italijanskih razredov.

Priznati je treba, da razstava resnično nazorno prikazuje pomem lesa v vsakdanjem življenju le nekaj let nazaj. Zlasti otroku se med ogledom nekako odpre popolnoma nov svet brez plastike, brez motornih strojev in brez centralnega ogrevanja. Tu spozna, koliko truda je bilo nekoč potrebno za to, da je bilo življenje le na pol toliko udobno kot dandanes. Starejši gledalci pa se vrnejo v svoje otroštvo, ko so predmeti imeli čisto drugačen čar.

Razstava je razdeljena na tri dele: prvi je strogo etnografski in predstavlja predmete iz lesa, predmete za obdelavo lesa in simbol drevesa v ljudskih običajih; drugi del prikazuje zgodovino pogozdovanja na Krasu; tretji del pa je posvečen najbolj razširjenim drevesnim vrstam v naših krajih.

Razstavo, ki bo odprta do 23. oktobra, je pripravila Pokrajina Trst, za konkretno postavitev pa je poskrbel Odsek za zgodovino pri NSK. Pokroviteljici pa sta tudi Avtonomna dežela Furlanija-Juljska krajina in Občina Repentabor. (bov)

Posebno obvestilo za otroke

»Potujoči potepači
najbolj smešni razgrajali
so se od daleč pripeljali,
da z otroki bi se igrali...«

PRIDI TUDI TI,
v soboto, 1. oktobra,
ob 15. uri na Kržado v Križu
in ob 16. uri na Mouzar
v Repnu (nad telovadnico).

»Potepači, potepuhi
niso slepi, niso gluhi,
če prijet'le pridobijo
dobro voljo pomnožijo!«

Otroci, pripeljite s sabo
vaše starše!

P.S.: V primeru slabega vremena
srečanje odpade.

Potepači na Jami v Boljuncu

(foto Magajna)

Besedni spopad med Longom in La Gango

Polemično vzdušje v odnosih KD-PSI

Pogajanja za oblikovanje novih odborov na tržaški Občini in Pokrajini stopajo v odločilno in istočasno v sklepno fazo. Tržaški občinski svet se bo sestal prihodnji petek, pokrajinska skupščina pa v ponedeljek, 10. oktobra. Če v roku enega tedna stranke nekdane koalicije ne bodo dosegle sporazuma za izvolitev večinskih uprav, se tržaškim izvoljenim telesom obetajo manjšinske koalicije.

O tržaških političnih vozlih je včeraj tekla beseda tudi v Rimu. Sestanek, ki bi se ga morala poleg krajevnih voditeljev KD in PSI udeležiti tudi odgovorna za krajevne uprave pri teh dveh strankah Guzzetti in La Ganga, je bil napovedan za dopoldansko uro. Zaradi zamude pri odhodu tujeraznega letala proti Rimu, pa so srečanje odložili na večerne ure. Neformalni pogovori so se vsekakor začeli že popoldne na hodnikih palače Montecitorio, kjer ima sedež poslanska zbornica.

Vzdušje je bilo takoj ob začetku precej naelektreno. Deželni sekretar KD Bruno Longo je brez dlak na jeziku povedal socialističnim sogovornikom, da stranka relativne večine ne namerava na noben način popustiti pri županski kandidaturi Franca Richettija, ki je na volitvah prejel največ preferenc. To je zelo razburilo poslance La Gango, ki je glasno podčrtal, da so predlogi KD v teh pogojih povsem nesprejemljivi za Craxijevo stranko. La Ganga je dodal, da so zaradi Trsta

socialisti pripravljeni sprožiti tudi deželno krizo.

Longo, ki ga je v Rimu spremljal pokrajinski tajnik KD Tripiani, je pred tem v razgovoru z našim rimskim dopisnikom ponovil stališča, ki jih bo zagovarjal na srečanju z La Gango in s tržaškim tajnikom PSI Agnellijem. Demokristjani torej — kot kaže — ne nameravajo na noben način popustiti pri Richettijevi kandidaturi, pač pa ponujajo socialistom predsedstvo Pokrajine in melonarjem vodstvo Krajevnega zdravstvene enote. V teh pogojih pa bi bil frontalni politični spopad s socialisti neizogiben.

Deželno vodstvo SSk je naslovlilo tajnikoma KD in PSI Longu in Saru poziv, v katerem opozarja na »nerazumljive težnje, da bi SSk izključili iz novih tržaških uprav«. Dosedanji osnutki programa po mnenju stranke lipove vejice kažejo zelo majhno občutljivost za manjšinsko zaščito. SSk obsoja tako zadržanje do slovenske manjšine: »Če bo zdaj izključeno iz novih uprav edino slovensko zastopstvo (v nove koalicije se KPI ne vabi, PSI pa nima več slovenskih zastopnikov na tržaški Občini in Pokrajini) bo to po dveh desetletjih hud korak nazaj. Ne gre samo za udarec po politični stabilnosti, temveč tudi za slabo uslugo težnjam po sožitju v naših krajih.« Slovenska skupnost je s tem v zvezi zaprosila za srečanje s tajnikom KD Ciriacom De Mito.

Med člani je tudi Tržaška kreditna banka

Uradno ustanovljen Konzorcij za mednarodni razvoj Univerze

Na tržaškem vseučilišču so včeraj dopolnile ustanovili Konzorcij za mednarodni razvoj Univerze v Trstu. Novo ustanovo je na včerajšnji uradni slovesnosti predstavil rektor Paolo Fusaroli, ki se je najprej zahvalil vsem uglednim gostom za prisotnost. »Danes je za Univerzo v Trstu res pomemben dan,« je v uvodu svojega nagovora dejal rektor in še posebej podčrtal, da je novoustanovljeni Konzorcij res po-

membna pridobitev za vso deželno stvarnost.

Profesorji Univerze v Trstu so že pred nekaj leti vzpostavili plodne stike z mednarodnimi znanstvenimi ustanovami. Dovolj je povedati, da je naše vseučilišče podpisalo kar 70 sporazumov z različnimi univerzami v tujini in da docenti redno sodelujejo med seboj na znanstvenoraziskovalnem področju. Za okrepitev tega razvijane-

ga sodelovanja bo novoustanovljeni Konzorcij izredno pomemben, saj bo dejansko vodil vso mednarodno dejavnost Univerze in bo obenem gojil stike s tujimi znanstvenimi in kulturnimi ustanovami. Poleg tega bo skrbel tudi za štipendije, namenjene tujim študentom in strokovnjakom, ki bodo hoteli izpopolniti svoje znanje in izkušnje v Furlaniji-Juljski krajini.

Rektorjevimi uvodnimi besedami je sledil formalni del slovesnosti. Fusaroli je prebral statut tega pomembnega novoustanovljenega telesa za sodelovanje tržaške Univerze s tujimi vseučilišči, nato pa je bilo na vrsti podpisovanje vseh »očetov« konzorcija.

Ustanova je nastala na pobudo pomembnih javnih in zasebnih ustanov iz Trsta in Gorice. Včerajšnje slovesnosti so se udeležili predstavniki vseh ustanoviteljev. Prvi člani, ki so Konzorciju za mednarodni razvoj Univerze v Trstu nudili tudi potrebno finančno podporo, so: tržaška in goriška hranilnica, Tržaška kreditna banka, trgovinski zbornici iz obeh mest, Center za znanstvene in tehnološke raziskave in Avtonomna pristaniška ustanova, kot posameznik pa še je ustanoviteljem pridružil tudi znani podjetnik Primo Rovis. Med prvimi člani ustanove so tudi tržaška in goriška občinska oziroma pokrajinska uprava.

Na sliki (foto Križmančič): z včerajšnje slovesnosti na tržaški Univerzi.

Assicurazioni Generali: delnice tudi Japoncem?

Ko bo zavarovalnica Assicurazioni Generali 17. oktobra zaključila operacijo za zvišanje glavnice s 420 na 1.060 milijard lir, bo na seznamu njenih družabnikov verjetno tudi tokijski delničar. Kakor piše v mesečniku Espansione, naj bi bila to tretja največja zavarovalna družba na Japonskem, Taisho Marine and Fire, ki je že pred časom navezala tesne stike s tržaškim kolosom.

Japonci naj bi odkupili 1 do 2 odstotka glavnice AG, še en odstotek pa naj bi si zagotovili prek opcijskih pravic, ki jih niso izkoristili skupni investicijski skladi — ti imajo zdaj v rokah okrog 15 odstotkov kapitala družbe Generali. Operacija Taisho-AG sodi neposredno v strategijo italijanske zavarovalnice, da si z okrepitevjo delniškega paketa samo še utrdi izhodišče za globlji prodor na tuja zahodna tržišča, med katerimi sta prav gotovo »najbogatejši« prav japonsko in ameriško.

»Dan prostovoljcev« v nedeljo na Trgu Unità

V nedeljo bo v Trstu »dan prostovoljcev«, ki ga prvič organizira Konzulta združenj prostovoljcev. Gre za organ, ki združuje 26 različnih združenj, organiziranih na prostovoljnem delu, in ki delujejo na različnih področjih, predvsem socialnega značaja. Med njimi so Rdeči križ, Zveza za boj proti rakastim obolenjem, Pro senectute, Združenje alkoholikov na zdravljenju, Apostolsko gibanje slepcev in Sweet heart. Da bi približali problematiko prostovoljnega dela Tržačanom, ki so prav gotovo premalo seznanjeni z delovanjem in cilji vse te kopice različnih organizacij, so sklenili prirediti posebno enodnevno pobudo, ki bo v nedeljo na Trgu Unità. Program predvideva ob 10.30 otvoritev in pozdrave predstavnikov oblasti, ob 11.30 koncert mestne godbe G. Verdi, ob 15. uri nastop kotalkarjev društva Jolly, ob 16. uri nastop gojencev Ginnastice triestine in ob 17. uri zaključni koncert miljske godbe »Filarmonica S. Barbara«.

Medtem ko nekatere moti tudi znanstveno sodelovanje ob meji Industrijske zanima znanstvena dejavnost

Tržaški industrijski so se seznanili z načrti in znanstvenimi dejavnostmi Centra za znanstvene in tehnološke raziskave pri Padričah. Včeraj je bilo namreč na sedežu Združenja tržaških industrijscev srečanje med njegovim predsednikom Pierom Toresello, predsednikom deželne Federacije industrijscev Furlaniji-Juljske krajine Gianfrancom Zoppasom in izrednim komisarjem Centra za znanstvene raziskave prof. Domenicom Romeom. Leta je orisal dejavnosti Centra in poudaril, da je še veliko možnosti za sodelovanje v industrijskem sektorju ter da je Center s svojimi načrti posredno ali neposredno že seznanil malo in srednjo industrijo v naši deželi.

Med srečanjem so največ pozornosti posvetili tistim sektorjem, ki so še posebej zanimivi za industrijo in ki bi lahko obrodili znatne rezultate v precej kratkem obdobju. To so na primer

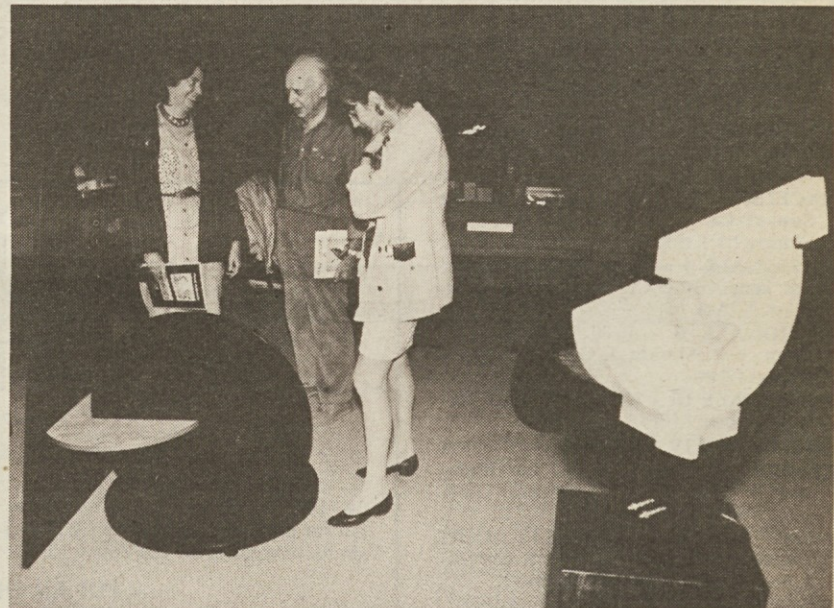
mikroelektronika, umetna inteligenca, robotika, kemijske reakcije sintetičnih in naravnih polimerov, kataliza in drugi. Ko bi načrte izpeljali v predvidenem času, bi Center potrdil svojo vlogo znanstvenega »parka« in rezervoarja. V tem primeru bi gotovo okrepili vezi z industrijskim svetom in bi po eni strani lahko ustvarili nove laboratorije za industrijsko raziskavo znotraj Centra ter vodili skupne raziskave, po drugi strani pa bi sam konzorcij lahko pripomogel k spodbujanju industrijske rasti na deželnem ozemlju.

Med najpomembnejšimi in najzahtevnostnejšimi načrti padriškega Centra za znanstvene in tehnološke raziskave je gotovo tisti o čisti in uporabi kemiji, ki ga je spodbudil Mednarodni center za znanost in v prvi osebi njegov »project-leader« oziroma znanstveni vodja Giorgio Rosso Cicogna,

ki je na včerajšnjem srečanju med znanstveniki in industriji orisal vlogo tega Centra.

Ob tem pa naj zabeležimo še eno vest v zvezi s tržaško raziskovalno institucijo. Listo za Trst (in verjetno ne samo njo) namreč zelo moti sodelovanje, ki ga na raziskovalnem področju načrtujeta Italija in Jugoslavija. Gre še posebej za sodelovanje med inštitutom Jožef Stefan iz Ljubljane in Rudžer Bošković iz Zagreba ter padriškim Centrom za znanstvene in tehnološke raziskave. Melonarski svetovalec Gambassini, ki že demagoško govori o »znanstvenem Osimu«, je s tem v zvezi naslovil na predsednika deželnega odbora Biasuttija posebno interpelacijo, v kateri ga še posebej zanima, kako bo Jugoslavija krila svojo finančno udeležbo (baje v znesku 12 milijard lir) za uresničitev omenjenega sporazuma o znanstvenem sodelovanju.

Umetniško pohištvo na ogled v galeriji Tržaške knjigarne

(foto Križmančič)

Ko umetniški kritik in teoretik Giorgio Di Genova ne bi lani potreboval novo posodo za dežnike, galerija Tržaške knjigarne ne bi imela možnosti gostovati razstavo »Umetnost in pohištvo«. Razstava, ki so jo odprli sinoči, se je namreč rodila prav na tak banalen način. Kot piše v katalogu, je Di Genova potreboval primerno posodo za svoj hodnik, a take v prodaji ni našel. Zato je naročil petim umetnikom, naj mu jo naredijo. Ali Al Jabiri, Pasquale Di Fabio, Federico Gismondi, Paolo Pratali in Tina San so torej ustvarili originalno petstransko poslikano posodo za dežnike.

Od tod zamisel, da bi začeli ustvarjati umetniško pohištvo, kjer ne gre samo ali enostavno za design, pač pa za interpretacijo materiala, njegove funkcije in prostora z neko umetniško vizijo. Tako so umetniki — ob omenjenih razstavljalcah še Daniela Rancati in Nado Canuti — izdelali najrazličnejše predmete: odpiralce, škatle, stolice, svetilke in druge predmete iz različnih materialov.

Razstavo v galeriji Tržaške knjigarne pa so dopolnili tudi s slikami in risbami v mešani tehniki. Sinočnjega odprtja se kritik Giorgio Di Genova ni udeležil, prisoten pa je bil slikar Paolo Pratali.

Pika obiskala dijaški dom

(foto Križmančič)

V sredo so imeli v dijaškem domu Srečko Kosovel goste iz osnovne šole Edvarda Kardelja v Dutovljah, ki so se predstavili z igrico Pika Nogavička. Predstave se je udeležila večina mestnih osnovnih šol in nekaj vrtec. Vabilu so se odzvali tudi prvi razredi nižje srednje šole Ivan Cankar. Pika Nogavička je otroke zelo prevzela, saj jo poznajo že iz istoimenske knjige in iz televizijske nadaljevanke. Osnovnošolci iz Dutovlj so tako živo zaigrali, da so gledalci med predstavo večkrat peli skupaj z njimi. Gostje so odigrali dve predstavi, po ogledu zanimivosti mesta pa so imeli še družabni večer z gojenci doma.

Tovornjak se je prevrnil

(foto Križmančič)

Zaradi nekoliko previsoke hitrosti je včeraj prišlo do slikovite prometne nesreče. V bližini križišča med ulicama Doda in d'Alviano je sofer, 52-letni Vittorio Segato iz Rovinja, izgubil nadzorstvo nad tovornjakom. Vozilo je zaneslo proti desni strani ceste, kjer se je prevrnilo na bok.

Sofer se v nesreči ni poškodoval. Bolničarjem RK je vztrajno zatrjeval, da se dobro počuti in da ne potrebuje zdravniške pomoči. Prevrnjeni tovornjak so gasilci zopet postavili na kolesa z velikim žerjavom, promet pa so medtem urejali mestni redarji.

Evropski prispevki za ladjedelstvo

Evropska komisija, to je izvršni organ Evropske skupnosti, je včeraj odobril vrsto prispevkov, s katerimi naj bi olajšali preustroj ladjedelskih dejavnosti v Italiji. Gre za skupno 12 milijonov evrov, se pravi za približno 19 milijard lir, ki jih bodo porazdelili ladjedelnici v pokrajinah Palermo, Genova, Trst in Gorica. Prispevki za Gorico in Tržaško znašajo 4,1 milijona evrov (okrog 6,6 milijarde lir), namenjeni pa so predvsem preustroju majhnih in srednje velikih podjetij.

Ob bridki izgubi očeta Jušta izreka globoko sožalje Loredani in ostalim sorodnikom Vladimira z družino.

Moški zbor Vesna iz Križa izreka sinu Radu in družini iskreno sožalje ob izgubi očeta Jušta Tenceja.

Drevi umetniški večer v knjižnici SKD Tabor

Letošnja kulturna jesen nam bo v knjižnico Pinko Tomažič in tovariši prinesla bogato predstavitev letošnjih knjižnih izdaj. Kaj je lepšega, bolj doživetega in spodbudnega za bralca, kot je srečanje z ustvarjalci umetniške besede? Zato bo takih srečanj v društveni knjižnici v prihodnje več.

Tokrat bomo v petek posvetili umetniški večer v knjižnici večjezični zbirki pesmi »Jedra« ustvarjalca Aleksija Pregarca. Pesniška pot avtorja šteje že več zbirke pesmi, ki so vse odsev globokega doživljanja sveta in izpoved najintimnejše človekove notranjosti. Njegov pesniški izraz je širok in globok, zajema iz slovanskega in latinskega sveta, oboje se zliva in preliva v celoto, kulturi se dopolnjujeta in medsebojno oplajata. Iz njegovih pesmi pa najbolj žari ljubezen do slovenskega sveta in zemlje, slutiti je zaskrbljenost za tisti del slovenske dediščine — pa naj bo to izročilo v besedi ali običaju — ki deloma že tone v pozabo in nam vsem polzi iz rok. Že sami naslovi zbirke (Moja pot do tebe, Temelji mojega vrta, Duh po apnencu in zadnja Jedra), ki prav gotovo niso izbrani naključno, izpovedujejo pesnikovo moč po novem izkustvu prežetem vseskozi z iskanjem smisla življenja, obstajanja in minevanja. Išče nov izraz za svoje zunanje in notranje doživljanje, s čimer je poudarjena njegova izvirnost, svojskost. To je tudi čar pesnikove izpovedne moči, ki se nam bo globlje prav gotovo razkrila na petkovem večeru. Tudi skupni moto večera ni zbran naključno, in sicer »Večer moje poezije«, saj v pesnikov ustvarjalni opus sodijo tudi njegovi pomembni pesniški nastopi, s katerimi se je želel približati današnji potrošniško zagledani družbi. Poezija zaživi šele med ljudmi in z ljudmi, zato nas vsako tako srečanje z umetniki besede utegne notranje potešiti, pomiriti vsakdanjo razrvanost in oplajati naš vsakdanji izraz. V današnji družbi, ki ji grozi odtujenost človeka od človeka, je Pregarčeva pesniška beseda most med nečim lepim, domačim, toplim, a uhajajočim občutjem in vsakdanjo površnostjo in izraznostjo. Tudi beseda daje ton vsakdanjemu življenju, zato naj bo lepa, čista in na pravem mestu.

Umetniško oblikovani in doživeti večeri z ustvarjalci naj postanejo naša življenjska nuja in potreba! (O. L.)

koncerti

Repentabska cerkev

V nedeljo, 2. oktobra, ob 18. uri bo v sklopu glasbenih popoldnevov stare in sodobne glasbe nastopil WIELAND KUIKEN.

Glasbeni september - Nocoj ob 20.30 bo v evangeličansko-luteranski cerkvi koncert KVARETETA LORENZI (Giuliana Gulli - klavir, Pierre Hommage - violina, James Creitz - viola in Philippe Muller - violončelo).

kino

ARISTON - 17.30, 22.00 *La leggenda del santo bevitore*, r. Ermanno Olmi; i. Rutger Hauer, Anthony Quayle.

EXCELSIOR I - 18.00, 22.15 *Good morning Vietnam*, r. Barry Levinson; i. Robin Williams.

EXCELSIOR II - 17.45, 21.45 *Madama Souzatzka*, r. John Schlesinger; i. Shirley McLaine.

NAZIONALE I - 16.30, 22.00 *L'impero dei sensi*, dram., r. N. Oshima, i. M. Eiko, N. Aoi, □□.

NAZIONALE II - 16.30, 22.00 *Bat 21*, dram., r. P. Markle, i. Gene Hackman, Danny Glover.

NAZIONALE III - 16.15, 22.00 *Viva Vanessa*, porn. □□

NAZIONALE IV - Dvorana rezervirana.

FENICE - 17.00, 22.15 *Snack bar Budapest*, r. Tinto Brass, i. Giancarlo Gianini, Raffaella Baracchi.

GRATTACIELO - 16.30, 22.15 *Mister Crocodile Dundee II*, r. John Cornell, i. Paul Hogan, Linda Kozlovsky.

MIGNON - 16.00, 22.15 *Cenerentola*, ris., prod. Walt Disney.

EDEN - 15.30, 22.00 *Transex*, porn. □□

VITTORIO VENETO - 16.30, 22.10 *Amosterdamned*, krim., i. Huud Stapel, Monique Van De Ven.

CAPITOL - 16.00, 22.00 *Lilly e il vagabondo*, ris., prod. Walt Disney.

LUMIERE FICE - 17.00, 22.00 *La famiglia*, r. Ettore Scola, i. Vittorio Gassman.

ALCIONE - Zaprtro.

RADIO - 15.30, 21.30 *Nera, calda e dolce*, porn. □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razstave

V konjušnici v Miramarskem parku je odprta razstava z naslovom NOVE MEJE V ARHITEKTURI, ki prikazuje stvaritve arhitekta Maksa FABIANIJA. Urnik: od 10.30 do 18.30.

V Kraškem muzeju v Repnu je odprta razstava ČLOVEK IN LES. Razstava bo odprta do 23. oktobra, pripravil jo je Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v sodelovanju z odborništvom za kmetijstvo Tržaške pokrajine. Urnik: od ponedeljka do petka od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 14. do 19. ure.

V tržaški Občinski galeriji bo do 9. oktobra razstavljal svoja dela slikar Boris ZULIAN.

V galeriji Torbandena je do 2. oktobra na ogled razstava slik umetnika Giuseppe ZIGAINA.

SKD Tabor - Opčine - Prosvetni dom. Do 8. oktobra razstavlja svoje fotografije Antonio SPAZZAL na temo TIHOŽITJA IN KRAJINE. Urnik: vsak dan od 16. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure ter od 16. do 19. ure.

V Galeriji Tommaseo (Ul. del Monte 2/1) je do 7. oktobra odprta razstava slikarke Brigitte BRAND.

Oglasni oddelek

sprejema oglase in razna obvestila vsak dan od 8. do 13. ure po tel. 7796-611

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Otvoritvena predstava sezone 1988-89

Franco Brusati

Galantni pogovori

Režija: Boris Kobal

Igrajo: Mira Sardoč, Silvij Kobal, Maja Blagovič in Stojan Colja

PONOVITVE:

jutri, 1. oktobra, ob 20.30 - ABONMA RED B - prva sobota

v nedeljo, 2. oktobra, ob 16.00 - ABONMA RED C - prva nedelja

Prodaja abonmajev in vstopnic od 10. do 12. ure vsak delavnik ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 734265). Že abonirane naproščamo, da dvignejo izkaznice čimprej.

-1 G '88

razna obvestila

KD F. Venturini priredi PLESNI TEČAJ. Interesenti naj se javijo na tel. št. 812993 ob uri kosila in večerje.

Uprava občine Zgonik obvešča, da bo URNIK RAZDELJEVANJA BENCINSKIH BONOV naslednji: od ponedeljka do sobote ob 8. do 13. ure; ob torkih in četrkih od 15. do 18. ure.

ŠD Adria obvešča, da začne ŽENSKA TELOVADBA v ponedeljek, 3. oktobra. Vse zainteresirane vabimo, da se zberejo ob 21. uri na Katinari v telovadnici šole F. Milčinski.

SKD Tabor Opčine - Prosvetni dom. V ponedeljek, 3. oktobra, se začne TEČAJ REKREACIJSKE TELOVADBE. Vpisovanje danes, 30. t. m., od 15. do 18. ure.

KRUT sporoča, da se začnejo v torek, 4. oktobra, in v četrtek, 6. oktobra, TEDENSKE PLAVALNE URE v bazenu v Strunjanu. Vpisovanje in informacije od 9. do 12. ure na sedežu KRUT v Ul. Cicerone 8/b, tel. 360324.

V Tržaški knjigarni se nadaljuje zbiranje podpisov v podporo ODBORU ZA VARSTVO ČLOVEKOVH PRAVIC.

SKD Vigred priredi PLESNI TEČAJ za otroke in odrasle. Za informacije in vpisovanje lahko kličete na št. 200377 ali 200479 v večernih urah.

OBČINA TRST

XIII. ODDELEK
URBANISTIKA IN PROMET

Upravni odsek

Prot. št. XIII-88/112/8

PREDMET: varianta št. 54 Splošnega regulacijskega načrta, imenovana "Del Castelliere" - Tržaške hitre ceste - III. odsek - II. poseg. Odobritev načrta po 1. čl. zakona št. 1 z dne 3. 1. 1978. Deponiranje aktov po 6. čl. in sledečih zakona št. 167 z dne 18. 4. 1962,

ŽUPAN OBČINE TRST upoštevajoč,

- da je s sklepom št. 302, sprejetim 26. 4. 1988, (sklep je Pokrajinski nadzorni odbor spoznal za zakonit na seji dne 25. 5. 1988 z odlokom reg. št. 421) občinski svet odobril tehnične dokumente načrta variante, imenovane "Del Castelliere" in to na podlagi 1. člena 5. odstavka zakona št. 1 z dne 3. 1. 1978;

- da pomeni odobritev omenjenega načrta sprejetje variante S.o.r.n. ter bo zato sledila postopku po 6. členu in sledečih zakona št. 167 z dne 18. 4. 1962, poznejših spremembah in dopolnilih;

na podlagi 1. člena zakona št. 1 z dne 28. 1. 1978, sledečih sprememb in dopolnil

obveščam:

I. da bo od 30. 9. 1988 do 10. 10. 1988 za vseh 10 (deset) dni zaporedoma na glavnem tajništvu (oglasna deska) deponirana sledeča dokumentacija:

1. Elaborat načrta T1-T2-T3 - Legenda - Stanje področja po S.o.r.n.
2. Elaborat načrta T1-T2-T3 - Legenda - Varianta
3. Elaborat načrta T1 - Merilo 1:5000 - Coniranje - Stanje področja po S.o.r.n.
4. Elaborat načrta T1 - Merilo 1:5000 - Coniranje - Varianta
5. Elaborat načrta T2 - Merilo 1:5000 - Uresničitveni instrumenti po S.o.r.n.
6. Elaborat načrta T2 - Merilo 1:5000 - Uresničitveni instrumenti - Varianta
7. Elaborat načrta T3 - Merilo 1:5000 - Cestne povezave po sedanjem stanju v S.o.r.n.
8. Elaborat načrta T3 - Merilo 1:5000 - Cestne povezave po varianti
9. Elaborat načrta T4 - Urbanistično-gradbena pravila - Varianta
10. Elaborat načrta T6 - Poročilo
11. Elaborat načrta T7 - Merilo 1:5000 - Dejansko stanje po S.o.r.n.
12. Elaborat načrta T7 - Merilo 1:5000 - Dejansko stanje po varianti
13. Elaborat načrta T8 - Urbanistična opredelitev področij posega po S.o.r.n.
14. Elaborat načrta T8 - Urbanistična opredelitev področij posega po varianti
15. Elaborat načrta T9 - Legenda - Stanje področja po S.o.r.n.
16. Elaborat načrta T9 - Legenda - Varianta
17. Elaborat načrta T9 - Merilo 1:5000 - Porazdelitev objektov in storitev na področju po S.o.r.n.
18. Elaborat načrta T9 - Merilo 1:5000 - Porazdelitev objektov in storitev na področju po varianti
19. Elaborat načrta T10 - Značilnosti obstajajočih in načrtovanih objektov ter storitev po S.o.r.n.
20. Elaborat načrta T10 - Značilnosti obstajajočih in načrtovanih objektov ter storitev po varianti.

II. Vsakdo si zgornjo dokumentacijo lahko v uradnih urah ogleda.

III. V roku 20 dni od datuma objave tega obvestila v Spisu obvestil tržaške pokrajine lahko prizadeti vložijo v občinskem tajništvu svoje pripombe in ugovore.

Trst, dne 23. avgusta 1988

GLAVNI TAJNIK
Raffaello Fabbro

ŽUPAN
kap. Giulio Staffieri

razne prireditve

Knjižnica P. Tomažič in tovariši ter SKD Tabor Opčine prirejata danes, 30. septembra, ob 20.30 literarni večer: ALEKSIJ PREGARC - VEČER MOJE POEZIJE. Predstavitel Roberto Damiani in Josip Tavcar. Sodelujejo recitatorji Gianmaria Bugatto, Andrej Pisani, Alda in Giuliano Sosti ter avtor ob klavirski spremljavi Silvija Donatija. Vabljeni!

V cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah bo v nedeljo, 2. oktobra, PRAZNIK ROŽNO-VEČNE MATERE BOŽJE. Slovesna maša bo ob 8. uri, po maši procesija. Vabljeni noše.

SKD Barkovlje - Ul. Cerreto 12 priredi PRAZNIK KARAMALOV v nedeljo, 2. oktobra, z začetkom ob 15.30. Poskrbijo za hrano, pijačo in veselo razpoloženje.

V nedeljo, 2. oktobra, ob 15. uri bo na Pečah v Dolini Glinščice zaključna romarska sveta maša. Ob tej priliki vabi župnija Boljunec vse okoličane.

KD Vesna in vaški list Skdanc vabita vse kriške otroke in njihove starše, da se udeležijo srečanja s "Potujočimi potepuhi" animatorke skupine ZSKD. Srečanje bo jutri, 1. oktobra, ob 15. uri na kriški Kržadi.

Slovenski kulturni klub, Ul. Donizetti 3 vabi jutri, 1. oktobra na prvi večer ciklusa z naslovom "Film kot slika zgodovine". Po uvodu predstaviti zgodovino Čila bomo predvajali film Missing. Začetek ob 18.30.

čestitke

Moj očka JOŽKO in moja mamica FABIA praznujeta 10-letnico poroke. Želim jima še na mnoga srečna in vesela leta Samoa.

Danes praznujeta v Boljuncu 10. obletnico poroke JOŽKO in FABIA. "Živio torej, zmeraj srečni, tol'ko kapljic in skupnih let" jima iz srca želijo mama, papa, Ketto, mama Olga, nona Ika in teta Vida z družino.

mali oglasi

OSMICO je odprl Josip Sancin v Dolini. Toči staro belo in črno vino.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Šempolaju.

TRGOVSKO PODJETJE išče uslužbenca za poslovalnico v Trstu in Gorici. Zateva se dobro poznanje uvoznega in izvoznega poslovanja, plača po dogovoru, jamči se diskretnost. Pismene ponudbe na Upravo Primorskega dnevnika v Gorici, Drevored XXIV Maggio 1, 34170 Gorica, pod šifro "Trgovsko podjetje".

MARKET PRALNIH PRAŠKOV UDOVIČ - Narodna 28 na Opčinah (pri tramvaju), nadaljuje prodajo po ugodnih cenah.

MOŠKI PARFEMI GIANNI VERSACE. Kozmetika 90 na Opčinah.

PRODAM dvoje železnih vrat, 2,20m x 0,80 m. Tel. 226619.

PRODAM A 112 elegant, rdeče barve, letnik '81, v zelo dobrem stanju. Tel. 363531 od 13. do 14. ure.

PRODAM dve stanovanji v Doberdobi za cerkvijo. Telefonirati na št. 0481/882367.

PRODAM zazidljivo zemljišče v Sovodnjah. Tel. 0481/882020.

PRODAM črno grozdje v Borštu. Tel. 228447.

PRODAM akacijeve kole za vinograd, po dogovoru tudi za nasade aktinidije, ter drva za kurjavo. Zniderčič - Števerjan - tel. 0481/884161 ob večernih urah.

PRODAM 5 kompletnih koles 145 SR 14 znamke Michelin in rezervne dele za avto peugeot 304 po zmernih cenah. Tel. 212237.

PRODAMO hišo na Krasu potrebno popravil. Tel. 213061.

PRODAMO putke nesnice - Farma Tomšič, Sovodnje. Tel. 0481/882064.

3-ČLANSKA družina kupi hišo ali stanovanje na Krasu. Tel. 762228 v večernih urah.

FANT s končano nižjo srednjo šolo išče službo kot vajenec vodoinštalater. Tel. 71008 v popoldanskih urah.

informacije SIP uporabnikom

Plačilo telefonskega računa za 5. dvomesečje 1988

Opozarjamo abonente, da je že pred časom zapadel rok za poravnavo telefonskega računa za 5. dvomesečje 1988.

Opozarjamo vse, ki računa še niso poravnali, naj to store čimprej po možnosti pri naših krajevnih sedežih. Na ta način se bodo izognili takojšnji prekinitvi, ki jo predvideva pravilnik.

Važno opozorilo

Na telefonskem računu, na levi strani zgoraj, so razvidni zneski prejšnjih dvomesečij, v katerih ni bil poravnani račun.

GRUPPO IRI STET

Società Italiana per l'Esercizio delle Telecomunicazioni p.a.

menjalnica

29. 9. 1988

Ameriški dolar	1390.—	Japonski jen	9,75
Nemška marka	743.—	Švicarski frank	877.—
Francoski frank	217.—	Avstrijski šiling	105.—
Holandski florint	659.—	Norveška krona	199.—
Belgijski frank	35.—	Švedska krona	214.—
Funt šterling	2329.—	Portugalski eskudo	8,40
Irski šterling	1980.—	Španska peseta	10,50
Danska krona	191,50	Avstralski dolar	1050.—
Grška dramma	8,75	Debeli dinar	0,38
Kanadski dolar	1130.—	Drobni dinar	0,38

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽASKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

filmi na tv zaslonu

IL BUONO, IL BRUTTO, IL CATTIVO — Dobri, grdi, hudobni, It. 1967.
Režija: Sergio Leone. Igrajo: Clint Eastwood, Edi Walach, Lee Van Cleef, Aldo Giuffrè.
Nocoj, 30. septembra, ob 20.30 na RAI 1.

Vestern. RAI 1 že nekaj tednov ponuja fan- som Sergia Leoneja ponovno reprizo njego- vih najuspešnejših kavbojskih filmov. Stari lisjak vesterna »na italijanski način« je uspel, kljub zmrdovanju marsikaterega kritika, pri- tegniti pozornost širokega občinstva tudi za tretji del svoje bombastične ameriške epope- je, po kolosalnih afirmacijah prejšnjih naslo- vov *Per un pugno di dollari* (1964) in *Per qualche dollaro in più* (1965). »Dobri« in gibki Clint Eastwood, »grdi« in nepoboljšljivi Edi Walach ter »hudobni« in neizprosnili Lee Van Cleef se brez prestanka bijejo v nabrekli- ritmu dvobojev, rafalov in sadičnega krvop- relitja, v triurnem spektaklu, ki skuša s itali- janskimi eksterier prikazati klasični scenarij ameriške secesijske vojne. Leonejev karikatu- ralen vesternski svet kot vedno dopolnjuje značilna in učinkovita glasba Ennia Morrico- neja.

PANDORA — Pandora and the Flying Dutchman — Pandora in Leteči Hol- landec, ZDA-VB 1951.
Režija: Albert Lewin. Igrajo: Ava Gardner, James Mason, Nigel Pat- rick, Sheila Sim.
V ponedeljek, 3. oktobra, ob 2.30 na Rete 4.

Fantastični film. Lepo dekle se usodno za- ljubi v nizozemskega aristokrata, ki potuje po svetu z razkošno jadrnico. Povsem očarana od skrivnostnega pustolovca, zapusti zaročenca in odide z njim. Vendar ne ve, nesrečnica, da je ta pred tristo leti umoril svojo ženo in da je odtlej prisiljen večno tavati s svojo jahto po morjih sveta, dokler ne bo srečal mlade lepote, ki ga bo rešila iz strašne zakletve.
Hollywoodski producent in režiser Albert Lewin (1894-1968) je z veliko prefinjenostjo, s čutom za dekadenco in romantiko prestavil v sodobno okolje prastara mita o Pandori in o Letečem Holandcu. Pri tem sta mu seveda bistveno pomagala izvrstna protagonista Ava Gardner in James Mason.
Filmu bo sledil (vedno na Rete 4) filmski portret Ave Gardner, kajti prav s Pandoro za- čenja Berlusconijeva mreža kratek ciklus, po- svečen velikim zvezdam Hollywooda. Tako se bodo v prihodnjih tednih vrstili najbolj značilni filmi in biografski dokumentarci Humphreya Bogarta, Rite Hayworth, Grace Kelly in Audrey Hepburn.

VELLUTO BLU — Blue Velvet — Plavi žamet, ZDA 1986.
Režija: David Lynch. Igrajo: Isabella Rossellini, Dennis Hopper, Hope Lange.
Jutri, 1. oktobra, ob 20.30 na Italia 1.

Srhljivka. Britanski režiser David Lynch se je uveljavil s šokantnim črnobelim filmom o pošastnem človeku-slonu (*The Elephant Man*, 1980) in s fantastičnim kolosalom *Dune* (1984), ki ga je finansiral s 40 milijoni dolarjev itali- jansko-ameriški producent Dino De Laurenti- is (pred nedavnim je bankrotiral). Z *Blue Vel- vet* Lynch nadaljuje svoje nizanje ekstrava- gantnih zgodb, v katerih nastopajo »čudaška« in »nenavadna« bitja. Tu na primer nevarni psihopat zasleduje in preganja šarmantno pevko nočnega bara. Lynchev film ni naletel na velik uspeh, niti ni kdo ve kako prepričala »škandalozna« uporaba hčerke Roberta Ros- sellinija in Ingrid Bergmanove, vrhunske »top-model« Isabelle v vlogi vzburjive pev- ke. Bo televizijska publika izkazala večjo po- zornost temu spornemu filmu ob njegovem prvem prikazu na italijanski TV?

DON CHISCIOTTE — Don Quichotte — Don Kihot, Fr. 1934.
Režija: Georg Wilhelm Pabst. Igrajo: Fjodor Saljapin, Dorville, Arlette Marshall.
V torek, 4. oktobra, ob 16.10 na RAI 3.

Pustolovski film. Veliki nemški režiser Ge- org Wilhelm Pabst (1885-1967) se je prvi res- no lotil filmske obdelave nesmrtnega lika iz obče znanega Cervantesovega romana. Ven- dar poskus legendarnega avtorja antimitila- rističnega filma *Westfront 1918* (1930) in brechtovskega *Opera za tri groše* (1931) ni povsem uspel. Kot učinkovito ugotavlja film- ski zgodovinar Georges Sadoul, je to »izred- no dodelan film, realiziran s čudovitimi po- snetki v severni Provansi in z ruskim pevcem Saljapinom. A je dekorativen, hladen, jalov film.« Vsekakor bo to dragocen film za vse ljubitelje in kinotečne molje...
Pred Pabstom se je Don Kihota lotila cela vrsta režiserjev: Francoizi F. Zecca (1905), E. Cohl (1909), C. de Mornholn (1912), Američan E. Dillon (1915), Danec L. Lauritzen (1926); po njem Španec R. Gil (1948). Toda le Sovjet Grigorij Kozinčev (1957) in kamaleontski Or- son Welles (1955-57) sta prestopila konvencio- nalnost in uprizorila - celo uspešneje - fantas- tične prigode sanjaškega klativiteza.

APOCALYPSE NOW — Apokalipsa, ZDA 1979.
Režija: Francis Ford Coppola. Igrajo: Martin Sheen, Marlon Brando, Ro-

bert Duvall, Dennis Hopper, Harri- son Ford.
V torek, 4. oktobra, ob 20.30 na RAI 2.

Vojni film. Vietnam: kapetan Willard (M. Sheen) mora po ukazu obveščevalne službe CIA likvidirati ameriškega polkovnika Kurt- za (M. Brando), ki s pomočjo domorodcev vodi noro in osebno vojno na meji s Kampu- čijo. Willard je na grozni poti vzdolž azijskih rek in pragozdov priča razburljivim in gro- tesknim prikaznim »umazane« vojne.
Veličastna in obenem osupna Coppolova freska v znamenju napalma, Straussovih Val- kirij ter trde glasbe Doorsov in Rollings Sto- nesov si zasluži pet zvezdic.

ČOLN JE POLN — Das Boot ist voll, Švica 1980.
Režija in scenarij: Markus Imhoof. Igrajo: Tina Engel, Curt Bois, Gerd David, Renate Steiger.
V sredo, 5. oktobra, ob 20.50 na RTV Ljubljana.

Dramatični film. Med drugo svetovno voj- no skupina Židov pribeži v Švico z upanjem, da jim bo nevtralna dežela dala zatočišče. Toda kaže, da biti Žid ni zadosten razlog za njihovo zaščito, kajti švicarske oblasti spre- majo (iz oportunizma) le nekatere kategorije nacističnih preganjancev: politične begunce, dezertarje, itn. Tako z izjemo majhnih otrok s starši in starejših Židov hočejo vse ostale spet poslati v roke nečloveških nemških krvnikov.
Nemški Švicar Markus Imhoof je pogumno načel mit nadvse humanitarne Švice, to je edine svobodne oaze sredi podivjane Evrope, ki naj bi vedno in dosledno štutila vse žrtve Hitlerjevega režima. Zato je njegov film dvignil mnogo prahu in bil tarča številnih polemik v Švici in v tujini. Dobil je tudi ime- novanje za oskarja in nagrado Rene Clair.

H — 8, Jugoslavija 1958.
Režija: Nikola Tanhofer. Igrajo: An- tun Vrdoljak, Boris Buzančič, Djur- dja Ivezić, Vanja Drach.
V četrtek, 6. oktobra, ob 22.35 na RTV Ljubljana.

Psihološka kriminalka. Ljubljanska TV odvarja s Tanhoferjevim delom ciklus doma- čih (jugoslovanskih) filmov, ki jih je občin- stvo nagradilo na Puljskem festivalu z nagra- do Jelen. Prav hrvaški naslov H — 8 je bil prvič nagrajen (pred 30) leti s to popularno nagrado.
Film ideološko neobremenjeno sega v prvo obdobje motorizacije v Jugoslaviji: neznan- šofer povzroči s svojim avtom (očividci si za- pomnijo le začetek registrske tablice H — 8...) trčenje tovornjaka z avtobusom. V hudi nesreči je nekaj ljudiob življenje. Začne se »lov« na pobeglega brezvestneža...

Pripravlja: Boris Devetak

Nove plošče

WEIRD AL YANKOVIC
EVEN WORSE LP

V svetu glas- be ni samo od- ličnih pevcev, avtorjev, kan- tatorjev in glasbenikov, marveč tudi ve- liko razigranih in dovpljnih možakarjev, ki se dobesedno norčujejo iz vse- ga, predvsem pa iz pop in rock glasbe. Pred kratkim je Sting znanemu itali- janskemu tedni- ku pojasnil, da raje posluša pra- sice in svinje, ki krulijo, kot pa rock. Njemu se je takoj pridružil Weird Al Yankovic (nikakor ni v sorodstvu z Noro Jankovič), ki se bogati izključno na račun svetovno znanih zvezd s tem, da jim dobesedno »uniči« besedilo z nekimi posebnimi aranžmaji. Zdi se, da mu gre posel dobro od rok, saj je že prejel zlato ploščo, Grammyja, in nagrado za najboljši video, ki ga je med drugim režiral Steven Spielberg.

Yankovic je s tem delom začel že pred nekaj leti, ko je »oskrnil« My Sharona skupine Knack... postala je namreč *My Bologna*. Med njegove najuglednejše trofeje spadajo Queen, Police, Madonna, James Brown, Huey Lewis, tokrat pa, kot sami lahko vidite na sliki, se je dotaknil celo Michaela Jacksona in njegove pesmi *Bad*, ki je sedaj postala *Fat*. Zanimiva je tudi pesem *La Bamba* znane skupine Los Lobos, ki je v tem primeru odpeta kot *Lasagna*. Res je, da Yan- kovic zelo dobro poje, vendar ga bo prej ali slej dole- tel slab konec, saj se šušlja, da marsikdo ni zadovo- ljen s tovrstnimi norčijami. Tisti, ki bi se radi nasme- jali in poslušali nekaj alternativne glasbe, pa prisluh- nite Yankovicu. Ne bo vam žal.
Pesmi so: *Fat, Stuck In A Closet With Wanna White, (This Song Just) Six Words Long, You Make Me, I Think I'm A Clone Now, Lasagna Melanie, Alimony, Velvet Elvis, Twister, Good Old Days.*

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.15 Aktualno: Uno mattina
9.35 Variete: Dadaumpa
10.30 Dnevnik
10.40 Dokumentarec: Vicino al cielo, vicino alla terra
11.30 Variete: Portomatto
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Variete: Portomatto (2. del)
13.30 Dnevnik
14.00 Variete: Portomatto (3. del)
14.15 Nanizanka: Sherlock Holmes
15.10 Izobr. oddaja: Tehnike in okus
16.10 Glasbena oddaja: Cantamare '88
17.10 Dok.: Storie di uomini e di moto
17.55 Aktualno: Iz Parlamenta
18.00 Dnevnik - vesti
18.05 Šport: OI - povzetek (iz Seula)
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.30 Film: Il buono, il brutto, il cattivo (vestern, It.-Sp. 1966, r. Sergio Leone, i. Clint Eastwood, 1. del)
22.30 Dnevnik
22.35 Film: Il buono, il brutto, il cattivo (2. del)
23.30 Aktualno: Ciak per un santo
24.00 Dnevnik - zadnje vesti
0.15 Inf. odd.: Umetniki v ogledalu

RAI 2
23.55 Sport: OI - prenos tekmovalj iz Seula (do 16.25)
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
14.30 Dnevnik
16.25 Film: Frou frou (kom., It. 1955, r. Augusto Genina, i. Dany Robin, Gino Cervi)
18.15 Aktualno: Iz Parlamenta
18.20 Dnevnik - športne vesti
18.35 Nanizanka: Il commissario Köster - Tentato omicidio (i. Siegfried Löwitz)
19.30 Horoskop
19.35 Vremenska napoved
19.45 Dnevnik
20.15 Dnevnik - športne vesti
20.30 Film: Segreti di famiglia (dram., r. Jack Hofsiss, i. Stefanie Powers, Maureen Stapleton, Mari- on Ramsey, James Spader)
22.05 Dnevnik
22.20 Variete: Il Milionario (vodi Joce- lyn)
23.10 Dnevnik - zadnje vesti
23.20 Nanizanka: Il brivido dell'impre- visto
23.55 Šport: OI - prenosi iz Seula

RAI 3
12.00 Inf. odd.: Vabilo v gledališče
14.00 Deželne vesti
14.30 Izobr. oddaja: Dante Alighieri - Božanska komedija
15.00 Izobraževalna oddaja: I giovani incontrano l'Europa
15.30 Šport: tenis - turnir Grand Prix (prenos iz Palerma)
17.30 Dnevnik - šport iz Seula
18.10 Šport: jahanje (iz Rima)
18.20 Nanizanka: Vita da strega
18.45 Športna oddaja: Derby (vodi Aldo Biscardi)
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokumentarec: 20 let prej
20.00 Informativna oddaja: Banca d'Italia
20.30 Film: La finestra sul cortile (krim., ZDA 1954, r. Alfred Hit- chcock, i. James Steward, Grace Kelly)
22.20 Dnevnik - nocoj
22.30 Športna oddaja: Missione Seul
23.30 Aktualno: Delta
0.15 Dnevnik - zadnje vesti
0.30 Dokumentarec: 20 let prej

RTV Ljubljana
2.45 OI: studio, košarka (finale, M), atletika
8.45 Video strani
9.00 OI: studio, kanu, plavanje, tenis, vključitve, namizni tenis (Ž, dvo- jice), judo, namizni tenis (M, fi- nale)
14.30 OI: pregled, hokej, košarka, atle- tika
17.30 Video strani
17.45 Spored za otroke in mlade: Oli- ver Twist (11. del)
18.15 Dok.: Dediščina Evrope
18.45 Risanka
19.00 Vreme in Obzornik
19.13 TV Okno
19.18 Zrno
19.30 Dnevnik in vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Nadaljevanka: Smrt v Kaliforniji (Joan Barthel, r. Delbert Mann, i. Cheryl Ladd, Sam Elliot, 3. del)
21.10 OI: dnevni pregled
22.40 Dnevnik
22.55 Film: Tasio (dram., Španija 1984, r. Monxto Armendariz, i. Patxi Bisquert, Isidoro Jose Solano)

TV Koper
24.00 OI: kanu (finale), atletika
3.00 OI: atletika, košarka (M, finale), tenis (M, finale), sinhrono plava- nje (finale)
8.00 OI: judo, ritmična gimnastika
12.00 OI: namizni tenis, rokoborba
13.30 TVD Novice
14.30 OI: sabljanje
16.30 OI: ponovitve
19.00 Odprta meja
Danes v Odprti meji med drugim:
TRST — Reakcije na izjave ministra Maccanica o rabi slovensčine
TRST — Predstavitve sezone SSG
TREVISIO — Z mednarodnega sreča- nja o zdravljenju alkoholikov
GORICA — Petič Flash moda
TRST — Razstava umetniškega po- hištva
19.30 TVD Stičišče
20.30 Iz Seula posebej za TV Koper
21.00 OI: ponovitve, vmes (ob 22.00) TVD Vsesdan
23.00 OI: kanu (finale)

CANALE 5
8.00 Nanizanki: Il dottor Kildare, 8.30 La casa nella prateria
9.30 Rubrika: Première
9.30 Nanizanka: General Hospital
10.35 Kviza: Cantando, can- tando, 11.15 Tuttinfa- miglia
12.00 Kviza: Bis, 12.35 Il pranzo è servito
13.30 Kviza: Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Film: Suspense (krim., VB 1961, r. Jack Clay- ton, i. Deborah Kerr, Peter Wyngarde)
17.15 Kvizi: Doppio slalom, 17.45 C'est la vie, 18.00 OK il prezzo è giusto!
19.15 Nan.: Casa Vianello
19.45 Kvizi: Tra moglie e ma- rito
20.30 Film: La signora in ros- so (kom., ZDA 1984, r. Gene Wylder, i. Gene Wylder, K. Le Brook)
22.10 Dokumentarec: Forum
22.50 Variete: Maurizio Cos- tanzo show
0.05 Rubrika: Première
0.15 Nanizanki: Sulle stra- de della California, 1.15 Petrocelli

1955, r. Camillo Mas- trocinque, i. Milly Vi- tale, Alberto Farnese)
11.30 Nan.: Cannon, 12.30 New York New York
13.30 Nad.: Sentieri
14.30 Nanizanke: La valle dei pini, 15.30 Così gira il mondo, 16.30 Aspettando il domani, 17.00 Febbre d'amore, 18.00 Dalle 9 alle 5 ora- rio continuato, 18.30 Lou Grant, 19.30 Gli intoccabili
20.30 Film: Il petomane (kom., It. 1983, r. Pas- quale Festa Campani- le, i. Ugo Tognazzi, Mariangela Melato)
22.30 Nanizanka: Alfred Hitchcock presenta
23.00 Dok.: Vietnam
0.10 Film: L'erede (dram., It. 1973, r. Philippe Labro, i. J. P. Belmon- do, Carla Gravina)

ITALIA 1
7.15 Risanki: Belle e Sabas- tien, 7.45 Rascal
8.15 Nan.: Superman, 8.45 Buck Rogers, 9.30 La donna bionica, 10.30 Flipper, 11.00 Riptide, 12.00 Hazzard
13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanki Fa- mily, Lady Lovely

14.00 Aktualno: Smile
14.30 Glas. oddaja: DeeJay television
15.05 Aktualno: So to speak
15.30 Nan.: Family ties
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risan- ke Mio mini pony, Pol- lyanna, Rudy, Ghost- busters
18.30 Nanizanki: Magnum P.L., 19.30 Happy days
20.00 Risanka: Una per tutte, tutte per una
20.30 Film: L'ultimo com- battimento di Chen (pust., Hong Kong 1977, r. Robert Clouse, i. Bruce Lee)
22.25 Nanizanka: Zanzibar
22.23 Variete: Dibattito
23.20 Nanizanka: Tre cuori in affitto
24.00 Glas.: Nočni rock - An- sambel Genesis
1.10 Nanizanka: Star Trek

TELEPADOVA
14.15 Nad.: Una vita da vive- re, 15.00 Ciranda de Pedra, 16.30 Piume e paillettes
17.00 Nanizanka: Switch
18.00 Risanke
20.00 Nanizanka: Squadra speciale anticrimine
20.30 Film: Lacrime napuli- tane (dram., It. 1982, r.

Ciro Ippolito, i. Mario Merola, Angela Luce)
22.45 Kvizi: Colpo grosso
23.30 Film: Mal d'Africa (pust., It. 1967, r. Stanis Nievo)
1.00 Nanizanka: Switch

TELEFRIULI
13.00 Nanizanki: Angie, 13.30 Leonela
14.30 Nadaljevanka: Cuori nella tempesta
15.30 Risanke
16.30 Glas. odd.: Music box
17.15 Nadaljevanki: Leonar- do, 18.15 La vedova e il piedipiatti
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Nanizanka: Il mio ami- co Bottoni
20.30 Rubrika: L' ora di casa nostra
21.30 Inf. tednik: Tigi 7
22.00 Dokumentarec: Velike svetovne reke
22.30 Dnevnik
23.00 Rubrika: Dan za dnem
23.30 Dražba
24.00 Rubrika: Il salotto di Franca

TELEQUATTRO
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

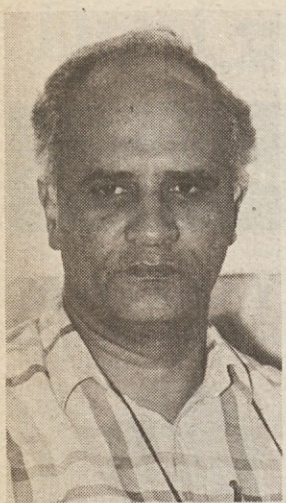
RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše: koledarček; 8.00 Deželna kro- nika; 8.10 Za vsakogar nekaj; 9.10 Glasbeni listi; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poldnevniški pro- gram: (12.00) Filmi; (12.40) Zborovska glasba; 13.20 Glasba po željah, Od Milj do Devina; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Glasbeni listi; 15.00 Roman v nadalj.; 17.00 Kul- turna kronika; 17.10 Mi in glasba: Glasb. kronika s Hrvaškega; 18.00 Kul- turni dogodki; 18.30 Glasbeni listi.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radijska šola; 8.35 Mladina poje; 9.05 Glasba; 10.05 Rezervirano za; 11.05 Izbrati smo; 12.10 Pod marelo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Iz glasbene tradicije; 13.30 Melodije; 14.05 Jeziki jugoslovanskih narodov; 14.50 Človek in zdravje; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 V studiu; 18.00 An- sambel Alpski kvintet; 18.15 Gremo v kino; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Po- jemo in godemo; 20.00 Mladi mostovi; 20.30 Slovincem po svetu; 23.05 Lite- rarni nočno; 23.15 O morju in po- morščakah.

RADIO KOPER (slovenski program)
13.30, 14.30, 17.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Spominski datumi; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 6.45 Čestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Poročila in tisk; 8.00 Prenos Radia Ljubljana; 13.00 Mladi val RK; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Jugoton; 17.40 Aktual- no; 18.00 Dance parade; 18.35 Popevke po telefonu; 19.00 Zaključek sporeda.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba in vreme; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Po- letni program; 7.45 Razglednica; 8.00 Otroški spored; 8.20 Popevka tedna; 8.40 Glasba; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Fe- eling; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Pregled dnevnega tiska; 10.10 Raz- glednica iz Umaga; 10.40 Vstop prost; 11.00 Superpass; 12.00 Glasba po žel- jah; 12.30 Pika na i; 14.00 S polno paro; 14.40 Popoldne; 15.00 Kultura in umetnost; 15.55 Popevka; 16.00 Glasba; 16.50 Pismo iz; 17.00 Bubbling; 17.33 Blitz music; 18.00 Music business; 18.30 Opereta.

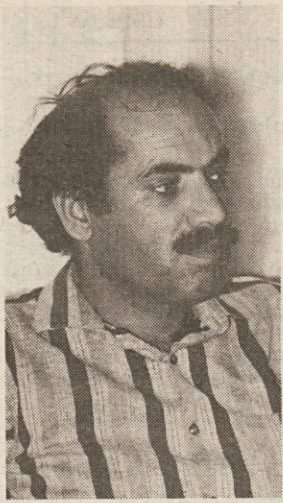
RADIO OPČINE
10.00 Za vsakogar nekaj; 12.00 Glas- beni mozaik; 19.00 V svetu fantazije; 20.15 Mix Time; 21.00 Poletni nočni val, nato Nočna glasba.

Louis Shehata
Fizik - Egipt

Georges Zafindranatafa
Matematik - Madagaskar

Mohammad Noor
Matematik - Pakistan

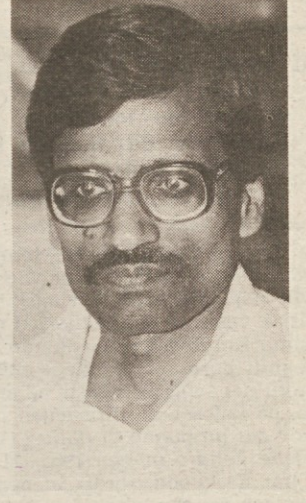
Jose Torres
Matematik - Mehika

Hu Shze Jer
Fizik - Malezija

J. Banyo Omotosho
Matematik - Nigerija

P. C. Jain
Fizik - Indija

Kako se Trst obnaša, ko ima možnost, da postane kozmopolitski? Živimo v Miramaru, ne pa v Trstu

Tu ni odprtega ozračja

Usoda Dameja Secka — mladega Senegalca, ki se je preživljal s prodajanjem drobnarij in ki je bil žrtev rasističnega izpada — je precej odjeknila v našem mestu. Številne politične, delavske in mladinske organizacije so izrazile svoje ogorčenje nad tem dogodkom, ki izpodkopava podobo "civilnega" Trsta, njegovo "liberalnost in strpnost". To mišljenje, s katerim se mnogi ponašajo, pa je krhko in večinoma navidezno ter nima trdnih korenin v skupni in bližnji — mogoče pa tudi daljni — zgodovinski zavesti Trsta. Ksenofobija je v Trstu namreč dobro zasidrana in zadeva že naš vsakdan.

Ogorčenje, kot dobro vemo, potrebuje vedno močnejših emocij. Zato nas bolj pretepe, ko nekaj "vsega spoštovanj vrednih mulcev" napade revnega temnopoltega človeka, ki se ne more braniti. Ta dogodek je seveda vreden vsega našega ogorčenja. Ko pa se ogorčenje rojeva samo v ekstremnih situacijah, kot je ta na primer, in nas vsakdanje oblike rasizma, ki so v Trstu precej pogoste in ustaljene, ne motijo več, ker so se tako zakoreninile v našo zavest, da nanje ne reagiramo, pa je o vsem tem le treba razmisliti.

Rasizem, prezir do pripadnika drugega naroda, druge rase ali druge vere se večkrat prepleta s miselnostjo in odprtostjo. Rasizem se je namreč tako zahrbtno zakoreninil v naši miselnosti, da se njega ne zavedamo. Izrazi, kot sta "ščavo" in "vu" cumprà, so se tako udomačili v naši govorici, da se ne zavedamo njihove žaljivosti in poniževalnosti. Za mnoge Tržčane je "ščavo" izgubil vsakršno poniževalno konotacijo, prav tako pa se nam "vu" cumprà zdi skoraj simpatična oznaka za temnopolte priseljence, ki nam v lokalnih in barih ponujajo svoje blago. Človeško dostojanstvo in dostojanstvo posameznega človeka se v teh izrazih izniči (prav tako pa se izniči v še uspešnih vcih o židih itd.).

Tržaška ksenofobija oziroma šovinizem (do Slovencev, do Istranov in Jugoslovancev) pa se kompleksno prepleta z občudovanjem do nekaterih narodov, ki naj bi bili zgodovinsko (beri: vojaško in imperialistično) in kulturno močnejši. V svoji "srednjeevropskosti" poudarja Trst raje nemško komponento, medtem ko je slovenska prisotnost (ki ne živi ob italijanski, pač pa se z njo prepleta) potisnjena ob rob kot drugorazredna.

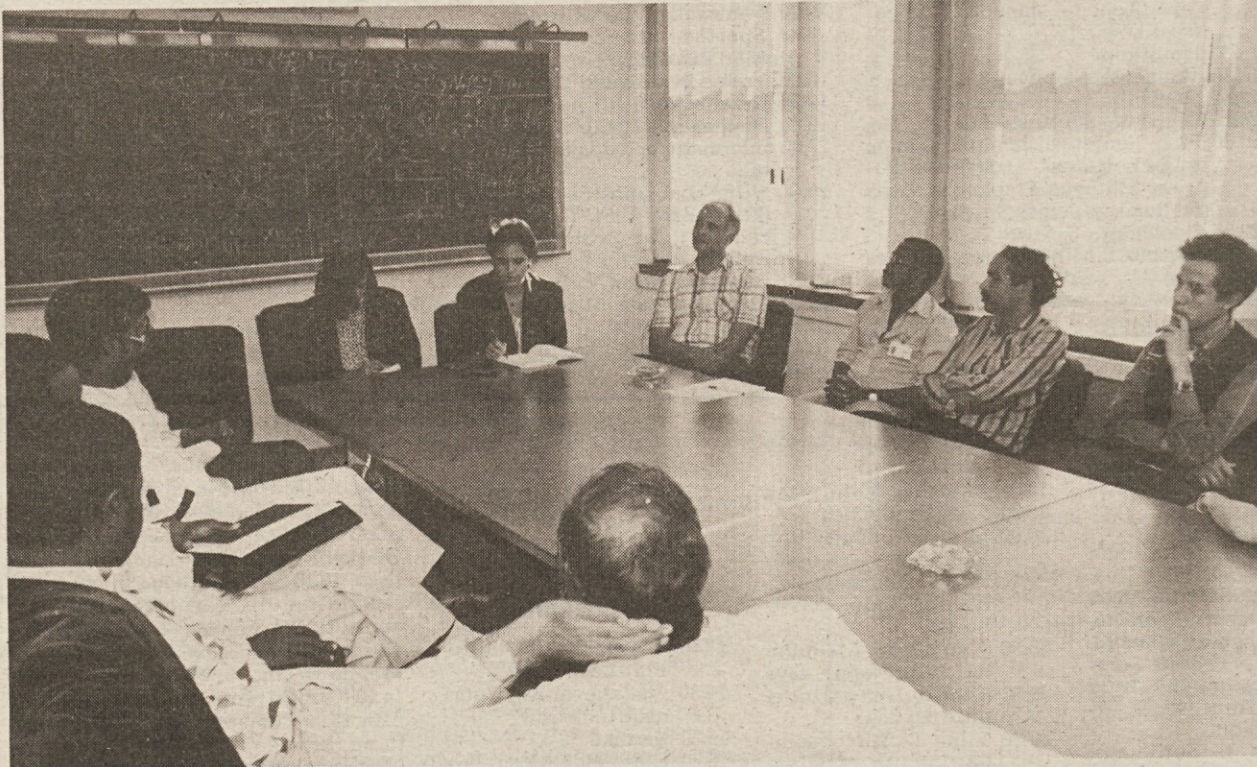
Kako pa se obnaša Trst v trenutku, ko ima možnost, da postane ne samo večnacionalen, pač pa res kozmopolitski in torej konfliktno in kulturno bogatejši, kot so vsa velika kulturna in torej tudi znanstvena središča, kakršno Trst želi postati? Ko sprejme — ali ne — v svojo sredo ljudi iz najrazličnejših držav, zlasti pa ljudi iz tako imenovanega tretjega sveta (tudi ta izraz ima lahko poniževalno konotacijo)?

Z ustanovitvijo miramarskega Mednarodnega centra za teoretsko fiziko se je v naše mesto preselilo mnogo znanstvenikov iz tretjega sveta, Trst pa je prevzel vlogo kanala za pretok znanstvenih informacij nerazvitim deželam, ki si hočejo samostojno izboriti svoj prostor na soncu. Kako je Trst sprejel te "privilegirane" priseljence, ki že zaradi svojega kulturnega statusa uživajo drugačne ugodnosti in imajo možnost, da jih povsod sprejmejo enakopravno? O tem smo se pogovorili z manjšo skupino znanstvenikov iz različnih držav, ki so prišli v Trst za daljše ali krajše obdobje in ki obiskujejo tečaje ali sodelujejo pri znanstvenih načrtih različnih stopenj. Prva ugotovitev vsakega zunanega opazovalca je, da ti znanstveniki živijo ob mestu, nikakor pa v mestu. To

pride na dan tudi v njihovem izražanju, saj pravijo, da živijo v Miramaru, ne pa v Trstu. Druga ugotovitev je, da so skoraj povsem izolirani od mestnega življenja kljub nekaterim poskusom zblizovanja. To je verjetno v manjši meri odvisno od tega, da prihajajo iz nerazvitih držav, pač pa od dejstva, da so Tržčani vsekakor nezaupljivi do vsega, kar je drugačno, tudi do svojih sodržavljanov iz južne Italije. Govoriti o ksenofobiji v tem primeru je prav gotovo pretirano, saj bi se znanstveniki morali imponirati vsakemu že zaradi svojega kulturnega bogastva in seveda inteligence. Govoriti o rasizmu pa je celo žaljivo za znanstvenike same, saj si Trst želi prav z njimi pridobiti določen ugled.

Kljub temu pa imas občutek, da Trst noče pobliže prepletaati svojega življenja z njihovim. »Ko sem dospel v Trst — za katerega sem vedel, da je mesto ob meji — sem mislil, da bom našel precej odprto in strpno ozračje, kjer ljudje govorijo več jezikov in so odprti do vsega novega,« je za vse dejal egipčanski fizik Louis N. Shehata in tako povzel celotno situacijo.

Stran sta pripravili
in uredili
BARBARA GRUDEN
KATJA PALČIČ
Slike DAVORIN KRIŽMANČIČ

Odgovorni za stike z javnimi občili pri Mednarodnem centru za teoretsko fiziko Mr. Dalassi nam je po telefonu dejal, naj kar pridemo v Miramar, da nam bo on priredil srečanje s skupino raziskovalcev, ki delajo ali študirajo v centru. Ob domnenem dnevu smo se torej srečali z enajstimi angleško govorečimi znanstveniki, ki so nas potrpežljivo čakali okoli velike mize v dvorani Mednarodnega centra. S precejšnjo zadrego — nismo si čakali tako številne udeležbe — smo se jim predstavili in jih vprašali, kako se lahko tuji počutijo v našem ne zelo strpnem mestu. Usoda revnejših ljudi, ki jih želja po boljšem življenju pripelje k nam, nam je, žal, že dobro znana, zanimalo pa nas je, če se zaostala miselnost večine tržaškega prebivalstva spremeni vsaj v odnosu do ljudi, zaradi katerih pravimo, da je Trst postal pomemben mednarodni znanstveni center.

Po začetnem začudenju — tako, da smo se zbalili, da nismo z našo angleščino bili dovolj jasni — se je pogovor razvil in imeli smo občutek, da so se naši prijazni sogovorniki kar z zanosom lotili nekaterih problemov, s katerimi se srečujejo v Trstu. Razen skupne — nekoliko priložnostne — ugotovitve, da je Trst lepo mesto, se mnenja o mestu in prebivalcih delijo. Njihove izkušnje so seveda raz-

Naše vsakdanje življenje polni samo znanost

"Lonely happiness" (samotna sreča) je najbolj učinkovit izraz, s katerim so znanstveniki opisali svoj položaj v Miramaru, oziroma v Trstu. Ta izraz je uporabil mehikanski matematik Jose Torres, ki mora ostati v Trstu šest mesecev. Na vprašanje, kako se počutijo v Trstu, so odgovorili skoraj z zadrego, verjetno se niso hoteli pritoževati nad svojimi gostitelji. »Mi živimo tukaj v Centru med nami,« je še dejal Torres, »a imamo bolj malo stikov z ljudmi izven Centra. Kdor ima stanovanje v mestu ima verjetno kaj več možnosti, da spozna druge ljudi, vendar je to prava izjema. Včasih skušajo naši gostitelji organizirati srečanja, vendar so ta bolj formalnega značaja, tako da nimamo pravih možnosti, da spoznamo Tržčane in njihove življenjske navade. Tudi to bi nas seveda zanimalo, saj se ne moremo zabubiti samo v znanstveno sfero. Jaz sem delal v številnih državah (kot večina znanstvenikov, ki sodeluje v Miramaru, op. ur.), zlasti v ZDA pa smo imeli precejšnje možnosti, da smo se spoznali z domačini, saj so nas vabili na domove in smo skupno preživljali vi-

kende. Tu sem samo en mesec in moram reči, da je bil to najdaljši mesec mojega življenja.«

»TRŽAČANI ZAPIRAJO VRATA ZA SEBOJ«

Življenje v Evropi je seveda različno kot pri nas,« je dejal matematik Georges Zafindranatafa z Madagaskarja, ki bo v Trstu preživel skupno dve leti. »V Afriki poznaš skoraj vse, s sosedi imaš odprte odnose. Tu pa se ljudje zapirajo za svojimi vrati in niso razpoložljivi do drugih, verjetno se obnašajo tako tudi med sabo. Po mojem ni jezik največja ovira, pač pa miselnost.« Istega mnenja je bil tudi pakistanski matematik Mohammad Noor, ki bo prav tako preživel v Trstu dve leti. »Ljudje ustvarjajo neke vrste bariere do tujih priselcev. Vtis imam, da se nečejo združevati (mix up!) z neznanzi. Kljub naporom odbora za vzpostavljane odnosov s Tržčani doslej nismo našli pravega odziva med prebivalci mesta, niti med znanstveniki. S temi imamo sicer delovne stike, a se le redko zgodi, da navežemo prijateljske stike, tudi tisti, ki ostanemo v Tr-

stu za daljše obdobje. Jezik je sicer precej močna ovira, ampak ni edina.«

»NAŠI OTROCI OBISKUJEJO MEDNARODNO ŠOLO Z ANGLEŠKIM UČNIM JEZIKOM«

Dejstvu, da so stiki tako težavni in redki, botruje več dejavnikov, med katerimi so seveda prav vsakdanji problemi vsakega priseljenca, ki si mora najti novo stanovanje, poskrbeti za otroke in družino in ki ima težave tudi s prevozom.

Samo trije med znanstveniki, s katerimi smo se pogovorili, so imeli s seboj družino in otroke. Z družino se pripeljejo samo tisti, ki ostanejo tu dalj časa. Finančne stroške za družino morajo kriti sami, tako da se jim ne splača pripeljati svojcev, ko ostanejo tu le za kratko obdobje. Zaradi jezikovnih pregrad obiskujejo otroci Mednarodno šolo z angleškim učnim jezikom. Tudi to pripomore k temu, da se znanstveniki ne vključijo v naše življenje, saj tudi ta šola živi neke izven tržaškega utripa. Indijski fizik P. C. Jain, ki poučuje na Univerzi v Zambiji, sodeluje z miramarskim Centrom že več kot šest let, sodeloval je pri načrtih skoraj vseh stopenj in je zunanji član Centra. Trenutno je v Trstu za eno leto. »Tokrat sem prišel z družino. Osebo nimam prevelikih težav z ljudmi, saj sem že večkrat prišel v Trst in imam precej znancev. Naši otroci — jaz imam enega — pa so zaradi okoliščin primorani obiskovati Mednarodno šolo.«

Stanovanjski problem je naravnost razvnel pogovor, saj so bili nekateri mnenja, da so Tržčani pravi izkoriščevalci, medtem ko so bili drugi zmernejši in so menili, da se Tržčani ne razlikujejo od vseh ostalih najemodajalcev po svetu. »Vtis imam, da lastniki stanovanj, pri katerih živimo v najemu,« je dejal Pakistanec Mohammad Noor, »izkoriščajo dejstvo, da smo tuji in da nimamo možnosti, da bi iskali druga stanovanja. Zato so najemnine precej visoke, za eno sobo za dve osebi plačamo do 600.000 lir. To se sicer dogaja povsod, da so cene za tuje dražje, vendar je v Trstu ta pojav pretiran. Ko bi bila stanovanja vsaj lepa in velika, se ne bi pritoževal. Kljub visoki najemnini pa so večkrat majhna in umazana.« Kot kaže, to ni torej samo usoda tujih študentov in priseljenec, ki nimajo sredstev, pač pa tudi uglednih znanstvenikov.

»TRST JE MESTO, KI SPI«

S tako preprosto ugotovitvijo se verjetno strinjamo vsi. Če je ta okoliščina že za Tržčane neprijetna, pa si lahko predstavljamo, kako se lahko počuti nekdo, ki nima znancev in prijateljev in mu torej zmanjka še ena priložnost za družabnost. »Po 21. uri Trst zaspi,« je dejal Egipčan Shehata, »ko bi živeli v večjem mestu, bi verjetno imeli drugačne probleme, tu pa se počutimo zelo osamljeni in s socializacijskega vidika brez stimulacij. Poleg tega pa imamo velike probleme s prevozom, saj zvečer ni več prevoznih sredstev, vsaj za tiste, ki bivamo v Centru. Tudi s tega vidika moramo namreč reči, da niso upoštevali naših potreb. Miramarski center je kot osamljena citadela, ki ob določeni uri pretrže vse zveze s Trstom.«

lične tudi glede na to, koliko časa posamezni znanstveniki preživijo v našem mestu.

Kdor je prišel v Trst za dalj časa, je pripeljal s sabo tudi družino, večina pa živi sama ali s kolegi v hotelskih sobah in v stanovanjih, ki jih Center najame za svoje goste. Stiki z mestom so zelo redki, prav tako izjemne so prijateljske vezi med tujimi znanstveniki in Tržčani, celo s kolegi s tržaške Univerze so prijateljstva prava izjema. Večina znanstvenikov zato meni, da so Tržčani zaprti ljudje s skromnim znanjem jezikov. Kulturne in družabne pobude odbora za zblizovanje mesta in znanstvenikov (Science link committee) ne zadoščajo želji po spoznanju mesta in njenih prebivalcev. Težave pa obstajajo še z redkim avtobusnim prevozom in s previsoko ceno stanovanjskih najemnin. Vse to seveda omejuje možnosti spoznavanja med znanstveniki Centra in tržaškim prebivalstvom.

Od prijetnega srečanja z enajstimi znanstveniki iz Egipta, Madagaskarja, Pakistana, Maroka, Indije, Nigerije, Sri Lanke, Irana in Malezije smo se odslovili s trpkim občutkom, da zaprta miselnost našega mesta ne prizanese nobenemu, niti še tako zaželenim in dobrodošlim gostom Mednarodnega centra za teoretsko fiziko v Miramaru.

Pred petdesetimi leti, 29. in 30. septembra 1938, sta Chamberlain in Daladier klonila pred Hitlerjem in Mussolinijem

Sramotni pakt v Münchnu

Préd petdesetimi leti, v noči od 29. na 30. september je padla dokončna odločitev o razkosanju Češkoslovaške. V Führerhausu v Münchnu so Hitler, Mussolini, Chamberlain in Daladier dali svoje podpise na dokument, ki so ga njihovi diplomati in pomočniki sestavili na izrecni pritisk nemške vlade. Ta je namreč grozila, da bo njena vojska vdrla na Češkoslovaško in »osvobodila« tiste obrobne pokrajine ob češkoslovaški meji z Nemčijo (nekoč samostojne Avstrije takrat že ni bilo več), kjer so bivali nemško govoreči ljudje, Sudetski Nemci.

Češkoslovaška je bila ena izmed držav, ki so nastale iz ruševin prve svetovne vojne in habsburškega cesarstva konec leta 1918. Češki narodni voditelj Tomáš Masarik, ki se je pred prvo vojno zavzemal za najširšo avtonomijo Čehov v habsburški Avstriji, se je med vojno zavzel za ustanovitev samostojne države. Tudi zaradi tega so številni avstrijski vojaki češkega porekla, potem ko so bili zajeti na raznih frontah, šli na stran zaveznikov, Rusov, Italijanov, Francozov, Angležev, in ustanovili edinice, ki so se potem skupno s temi borile proti Avstro-Ogrski.

Samostojnost Češkoslovaške je bila proglašena konec oktobra 1918. V sklop nove države niso prišli le kraji, naseljeni s češko govorečim prebivalstvom, marveč tudi vsa Slovaška, ki je prej bila sestavni del ogrske polovice cesarstva. V nekaj novih državah pa so po novem bili tudi številni obrobni kraji z mešanim prebivalstvom ali kraji, kjer so prebivalci bili izključno Nemci, Madžari ter Poljaki.

Da je bilo v več krajih Srednje Evrope prebivalstvo narodnostno mešano, ni bilo nič novega. Prav tako ni bilo nič posebnega, da so po prvi vojni v sklop te ali druge države prišle bolj ali manj številne narodne manjšine. Tak položaj je bil v vsej Srednji in Južni Evropi. Ni je bilo države, ki bi bila narodnostno in jezikovno enovita. Vse to pa je še vnaprej povzročalo hude spore in privedlo do druge svetovne vojne.

Na Češkoslovaškem je bilo 15 milijonov prebivalcev. Le deset milijonov jih je bilo Čehov ter Slovkov. Kar pet milijonov jih je bilo drugih narodnosti. Prednjačili so Nemci, ki jih je bilo za štiri milijone. Niso živeli le v tako imenovanih sudetskih deželah, vzdolž vse meje z nekdanjo Avstrijo in Nemčijo, marveč tudi v notranosti dežele, še zlasti v mestih, kot so bila Praga, Plzen, Brno itd. Z vlado v Pragi niso bili zadovoljni niti taki manjšinci, kot so bili Poljaki in Madžari. Niso bili zadovoljni niti Slovaki. Tu je bila najmočnejša katoliška nacionalistična stranka. Ta je hotela večjo avtonomijo od Prage, oziroma celo odcepitev in ustanovitev samostojne države.

Vlade v Berlinu, Budimpešti in Varšavi so odkrito podpirale iredentistično delovanje manjšin. Še najbolj aktivni so bili Nemci. Potem ko je v začetku tridesetih let Hitler prevzel v Nemčiji oblast, so Nemci - manjšinci v vseh evropskih državah dvignili glavo.

Na Češkoslovaškem so bili do Hitlerjevega prevzema oblasti tamkajšnji Nemci razdeljeni v več strank. V okviru češkoslovaške države so zahtevali večjo upravno ter jezikovno avtonomijo. Leta 1933 je Konrad Henlein ustanovil stranko Sudetskih Nemcev - Sudetendeutsche Partei - SDP, ki se je takoj opredelila za nacistično in zahtevala priključitev sudetskih ozemelj Nemčiji. SDP je uspela tako na volitvah leta 1935 kot na tistih v maju 1938. Težnja po odcepitvi se je močno pokazala še zlasti na pomlad in poleti 1938, potem ko je z anšlusom bila Avstrija priključena Hitlerjevi Nemčiji.

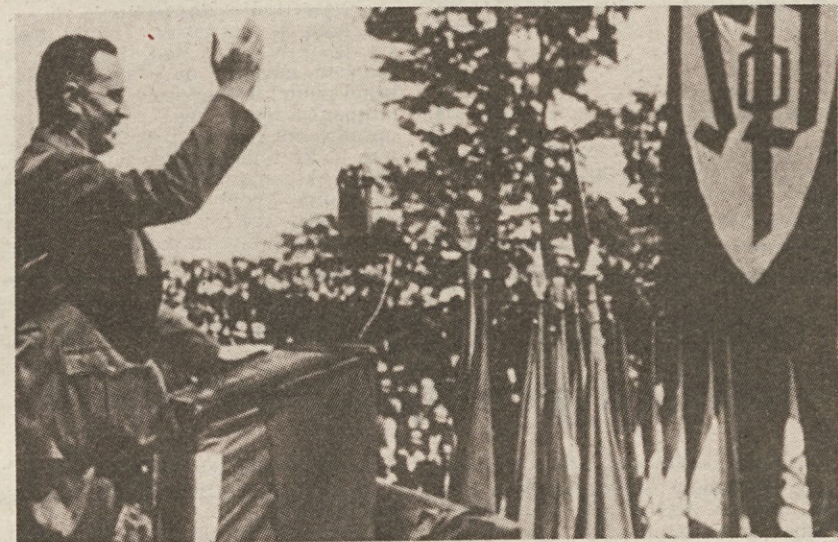
Hitler se je hotel znebiti Češkoslovaške tudi iz drugih razlogov. V tej državi niso bile le znane Škodove in druge tovarne vojaškega materiala, ki so slovele v vsem svetu. Češkoslovaška je imela tudi močno in sodobno oboroženo armado. Na meji z Nemčijo so Čehoslovaki zgradili močne utrdbe, za katere so strokovnjaki menili, da so boljše od Maginotove linije na francosko-nemški meji.

Ko so Hitler in njegovi generali pričeli misliti na vojno, so se dobro zavedali, da bi bil zanj zelo nevaren češkoslovaški klin, ki je globoko segal v velikonemško ozemlje, še zlasti po priključitvi Avstrije. Ko bi prišlo do vojne med Nemčijo in Francijo ter

Anglijo oziroma Sovjetsko zvezo, bi bila na strani teh vstopila v vojno tudi Češkoslovaška, ki je bila povezana tako z enimi kot drugo. Nemški generali so menili, da bi bili morali v takem primeru dati na češkoslovaško mejo 40 divizij. Isti generali pa so bili mnenja, da bi po razkosanju Češkoslovaške potrebovali le 12 divizij in policijske enote. Uporabili bi lahko Sudetske Nemce, ki so zelo sovražili Čeha. Odvečno vojsko pa bi lahko uporabili na morebitni zahodni ali vzhodni fronti.

V prvih dneh marca 1938 so Nemci zasedli Avstrijo in jo priključili Tretjemu rajhu. Plebiscit v prid anšlusu je dal 99,75 od sto glasov za priključitev.

Že takoj po anšlusu so v mednarodnih diplomatskih krogih opazili nervozno klimo okrog Češkoslovaške. Na jugu te države ni bilo več varnega avstrijskega kritja. Ko je Hitler pričel groziti Čehoslovakom, so postali Francozi in Angleži zelo previdni. Niso se hoteli spustiti v vojno, da bi branili Češkoslovaško. Angleški premier Chamberlain je v govoru v poslanski zbornici 14. marca bil zelo hud do Nemcev, a že naslednjega 24. marca je bil bolj previden ter dejal, da Anglija ne bi šla v vojno v obrambo češkoslovaških mej. Francozi pa so takrat Čehom še obljubljali pomoč.

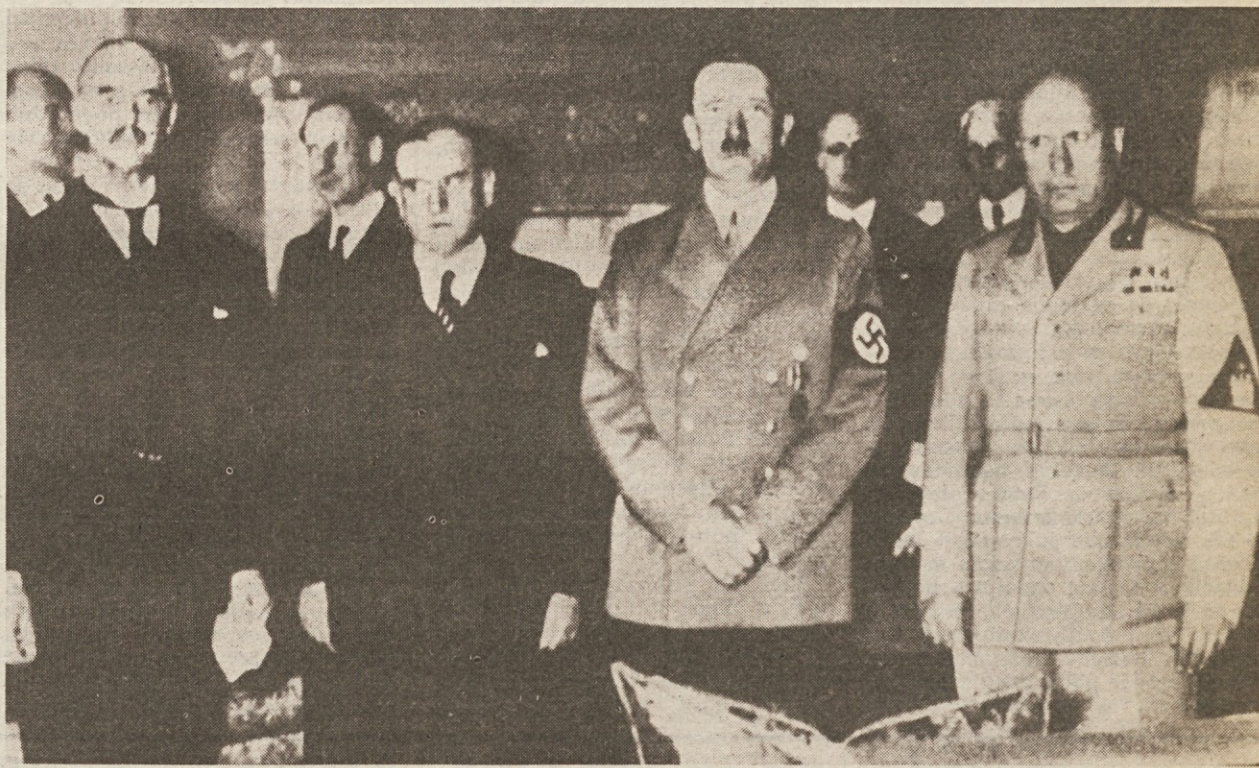
Konrad Henlein na sudetskem shodu

24. aprila 1938 je imela stranka Sudetskih Nemcev svoj kongres v Karlovih Varih (Karlsbadu). Z resolucijo so zahtevali popolno avtonomijo v češkoslovaški državi, germanizacijo ozemlja, na katerem so bivali, in odpravo vsakega nadzorstva iz Prage. Hoteli so postati država v državi, istočasno pa naj bi lahko na odprt in totalen način sodelovali z državo, v kateri je vladal nacistični ideal. Iz Prage pa je bil odgovor docela negativen, saj so Nemci že imeli vse narodnostne pravice.

Svojim generalom je 30. maja Hitler dal ukaz, naj pripravijo načrt za napad na Češkoslovaško. Do vdora naj bi prišlo 1. oktobra 1938. Nemci so se takrat zelo zavzeto pripravljali na vojno. Nemško vojsko so opremili s tanki ter precej bogato motorizacijo. V Nemčiji so takrat gradili avtoceste, tako da bi lahko motorizirane enote prišle v piclih dveh dneh od francoske ter belgijske meje do poljske oziroma češke meje.

Celo Angleži in Francozi so se zavedali teh pospešenih nemških vojaških priprav. V avgustu so se o tem kar na veliko pogovarjali z Nemci in izražali svojo zaskrbljenost. Nemci niso skrivali vojaških priprav. Nemški listi so celo pisali o revizicijah zasebnih tovornjakov na Bavarskem in v vsej krajih v neposredni bližini meje s Češkoslovaško.

Od 6. do 12. septembra 1938 je bil v Nürnbergu kongres nacistične stran-

Chamberlain, Daladier, Hitler in Mussolini

ke. Zadnji dan kongresa, 12. septembra, je govoril Adolf Hitler. Ostro je takrat napadel predsednika češkoslovaške vlade Beneša. Hitler ni govoril o vojni, dal pa je razumeti, da bo uporabil silo, če ne bo zadoščeno zahtevam Sudetskih Nemcev.

Po Hitlerjevem govoru je v raznih krajih na Češkem prišlo do oboroženih uporov Nemcev. Napadene so bile policijske postaje in vojašnice. Praška vlada je odgovorila s trdo roko. Henlein je šel v Nemčijo in povedal, da je priključitev k Nemčiji edina rešitev.

Dogodki so se zatem razvijali z bliskovito naglico. Hitler je na vsak način hotel izvesti »zeleni načrt«, to je zasedbo in razkosanje Češkoslovaške. Zanj in za številne Nemce je bil to prvi korak k uničenju slovanskih narodov.

vest, da nemška industrija dela s polno paro za vojsko, bila eden razlogov za popustljivost Londona in Pariza. V naslednjih dneh in tednih so se v časopisju teh dveh držav pojavili članki, ki so pozivali k miru in k nevmešavanju v nemško-češkoslovaški spor.

Na drugi strani so glavo dvignili tudi Madžari in Poljaki. Od Češkoslovaške so pričeli zahtevati z madžarskim oziroma poljskim prebivalstvom naseljena ozemlja. V istih dneh so tudi Slovaki pozivali k samostojnosti.

Do pred kakim letom se je Hitler Mussolinija bal. Ta je bil tudi zelo razjarjen zaradi anšlusa, zavedel pa se je, da proti Hitlerju ne bo ničesar zmogel. Hitlerja pa je, kljub pridobljeni moči in veljavi, skrbelo, da bo Mussolini na njegovi strani. Zaradi tega se mu je ljubimkal.

15. septembra, komaj tri dni po zaključku nacističnega kongresa v Nürnbergu, je britanski premier Chamberlain priletel v Nemčijo in se s Hitlerjem srečal v Berchtesgarnu. Pogovarjala sta se o dogodkih tistih dni na Češkoslovaškem, ko so se Sudetski Nemci z orožjem upirali praški policiji in vojski. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Hitler je Chamberlainu zagotovil, da si bo prisvojil le ozemlja, naseljena z Nemci, da nikakor noče Čehov v svoji državi, pa čeprav je v Sudetih živelo tudi nad 800.000 ljudi češke narodnosti.

Chamberlain se je v London vrnil pomirjen, a čez teden dni je že bil spet na Nemškem, v Bad Godesbergu. Hitler je 22. septembra že menjal idejo.

V Pragi je vrelo. Ljudje so na ulici zahtevali orožje, da bi se sami branili pred Nemci.

Hitler je namreč Pragi zagrozil, da mora izprazniti sudetska ozemlja do 28. septembra, sicer pride do vojne. V tistih dneh so diplomati imeli precej dela. Nekaterim v Moskvi je sicer bilo za to, da bi spoštovali pogodbo o medsebojni pomoči s Češkoslovaško. Sovjetske čete pa bi bile morale po ozemlju Poljske in Madžarske, če bi hotele priti Čehoslovakom na pomoč. Tako Poljska kot Madžarska pa nista dali dovoljenja za takšno uporabo svojega ozemlja. Pripravljali sta se se celo, da bi sami ugriznili v češkoslovaško pogabo.

1. oktobra so Nemci vstopili na sudetsko ozemlje

Hitler se je z Mussolinijem domenil, naj ta skliče izredno konferenco, na katero naj pridejo Angleži in Francozi. Ni pa hotel blizu niti Čehoslovakov niti Rusov.

29. septembra popoldne, ob 12.30, se je konferenca pričela v Führerhausu v Münchnu. Hitler je sprejel Mussolinija v Salzburgu. V vlakcu, ki je dirjal naproti bavarski prestolnici, sta se domenila, kako bosta spravila na kolena angleškega ter francoskega premiera Nevilla Chamberlaina in Edouarda Daladiera. Pogajanja so trajala ves popoldan tja do večera. Češki diplomati so čakali pred vrati. Pomembno vlogo je na tej konferenci igral Mussolini, tako da se je zdelo, da je vsa konferenca njegovo maslo, pa čeprav se je kasneje izvedelo, da sta s Hitlerjem bila točno zmenjena kaj in kako.

Dokument o razkosanju Češkoslovaške je bil dokončan, z ustreznimi prevodi, ob 1. uri zjutraj dne 30. septembra. Po ponovni preučitvi so Hitler, Mussolini, Daladier in Chamberlain podpisali akt, ki je v zgodovino šel kot »nečastni pakt«, nečastni seveda za Daladiera in Chamberlaina, ki sta kapitulirala. Kroniko tega dne je zelo podrobno opisal italijanski zunanji minister Galeazzo Ciano v svojem dnevniku.

Češke odposlance so še isto noč obvestili francoski ter angleški diplomati. 30. septembra popoldne sta se Chamberlain in Daladier vrnila v London oziroma Pariz. Nekateri so jih sprejeli z zadovoljstvom, češ da sta bila uspešna in rešila Evropo pred grozečo vojno. Drugi so jima nasprotovali. Oba sta kmalu morala kloniti pred javnim mnenjem, ki je bilo nasprotno takemu kompromisu.

1. oktobra so nacistične čete vkorale na ozemlje Sudetov in ga zasedle. Nacistično prodiranje pa se s tem ni nehalo. Šest mesecev kasneje, na pomlad leta 1939, so Nemci zasedli še preostali del Češkoslovaške. Podredili so si češki del dežele, na Slovaškem so ustanovili samostojno vlado z duhovnikom Tiso na čelu. 23. avgusta 1939 je bila v Moskvi podpisana nenapadna pogodba med Hitlerjevo Nemčijo in Stalinovo Sovjetsko zvezo. V njej je bila predvidena razdelitev Poljske. 1. septembra so Nemci vdrl na Poljsko. Pričela se je druga svetovna vojna.

V Münchnu sta Hitler in Mussolini beležila bleščečo zmago. Zahodnjaki so podlegli dvema diktatorjema. Podpisa Chamberlaina in Daladiera na tem sramotnem dokumentu sta stregnili Angleži in Francoze. Dokazano je bilo, da ni mogoče na oportunističen način upirati se diktaturi. Sovjetska zveza ni bila takrat soudeležena v teh pogajanjih. Zaradi tega je takrat in tudi kasneje na Angleže ter Francoze zvrnila odgovornost, da so popustili Hitlerju. Stalin pa se je oportunistično držal ob strani in ni šel Čehoslovakom na pomoč, ne v septembru 1938 in niti na pomlad 1939, ko je Hitler zasedel vso Češkoslovaško. Očitno je že imel v mislih drug sramotni pakt, tistega s Hitlerjem o razdelitvi Poljske. Münchenska kapitulacija pa je Hitlerja še bolj ohrabrila in je bila razlog za začetek krvave druge svetovne vojne.

MARKO WALTRITSCH

Nad dvesto razstavljalcev prisotnih na sejmu Flash moda

Odprli so ga sinoči, obisk do ponedeljka, 3. oktobra

Nad dvesto razstavljalcev, največ jih je iz Furlanije-Juljske krajine, je prisotnih na 5. sejmu modnih oblačil, ki so ga sinoči odprli na razstavišču ob ločniškem mostu. Sejem bo odprt do ponedeljka, 3. oktobra, in si ga bo v teh dneh, tako računajo prireditelji (Trgovinska zbornica iz Gorice oziroma njena agencija za sejemske prireditve, Deželna ustanova za razvoj obrtništva, Goriško združenje trgovcev in Goriška hranilnica), tudi upoštevajoč pozitivne izkušnje zadnje in predzadnje manifestacije, ogledalo nekaj deset tisoč obiskovalcev.

Izkušnje vse bolj potrjujejo prepričanje, da je moda pojav, ki ne zadeva samo ozkih elitnih skupin, ampak da gre za širši pojav.

Na sinočnji, sicer skromni slovesnosti ob odprtju sejma so udeležence nagovorili predsednik Trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua, predsednik Deželne ustanove za razvoj obrtništva Carlo Faleschini ter deželni odbornik Nemo Gonano.

Dr. Bevilacqua je naglasil, kako Gorica s prirejanjem sejma modnih oblačil v bistvu nadaljuje bogato tradicijo na tem področju (pomembno središče tekstilne industrije, čipkarstvo). Razstava oziroma sejem Flash moda je pomemben prikaz usvarjalnosti in podjetnosti obrtni-

kov, posameznikov ali združenih v zdruge. Ta svet samo v naši deželi obsega kakih deset tisoč zaposlenih!

Predsednik Deželne ustanove za razvoj obrtništva Carlo Faleschini je z zadovoljstvom ugotovil, da so bile začetne težave, ki so pogojevale možnost hitrejšega razvoja in uveljavljanja prireditve Flash moda, uspešno premoščene in je danes ta goriška sejemska prireditev pomembna za vso deželo.

Pozdrav deželne uprave je prinesel odbornik Nemo Gonano. S tem se je slovesnost tudi končala. Sledil je skupni ogled paviljonov. Med lepo urejenimi izložbami je bilo že sinoči opaziti precej obiskovalcev. Mnogi so prihiteli na sejem, da bi v živo sledili kramljanju Pippa Bauda o modi in vprašanih okrog mode ter si ogledali tudi prva dva prikaza modnih stvaritev za jesen in bližajočo se zimo. Včeraj zjutraj, še pred uradnim odprtjem sejma, so na prvem kanalu italijanskega radia pripravili posebno oddajo o goriški prireditvi.

Zanimiv program napovedujejo tudi za danes ter za prihodnje dni. Že od 16. ure dalje bodo obiskovalci v paviljonih A in B lahko sledili modnim prikazom. Osrednji defile pa bo ob 20.30 v paviljonu D.

Jutri zvečer v Sovodnjah

Deseti Gospodarski praznik članov in prijateljev SDGZ

V telovadnici v Sovodnjah bo jutri zvečer tradicionalna družabna prireditev članov Slovenskega deželnega gospodarskega združenja na Goriškem. Gospodarski praznik, tako so družabnost poimenovali že pred leti, bo tokrat že deseti. Okrogli obletnici primeren bo seveda tudi program prireditve. Tako bodo udeležence zabavali člani kabaretne skupine Karst brothers; vsakdo pa bo prejel tudi lepo spominsko darilo, grafiko Silvana Bevcarja.

Gospodarski praznik se bo pričel ob 20.30 v telovadnici v Sovodnjah.

Pri združenju so nas opozorili, da so doslej oddali že lepo število vabil (vstop je namreč mogoč samo z vabilom), da jih pa imajo še zmeraj dovolj za tiste, ki so se za udeležbo na tradicionalni družabnosti odločili v zadnjem trenutku. Lahko jih dvignejo še danes.

Prvi gospodarski praznik so pripravili v domu Andreja Budala v Štandrežu, pred desetimi leti. Prireditev se je nato selila v razne kraje. Namen prirediteljev je bil namreč, že od vsega začetka, da se mora praznik, po možnosti, vsako leto odvijati v drugem kraju. Tako odločitev so pri Združenju v glavnem spoštovali, čeprav ne gre spregledati številnih težav, ki so s tem povezane. V prvi vrsti velja opozoriti na pomanjkanje ustreznih prostorov, ki lahko sprejmejo toliko udeležencev.

Gospodarski praznik se je v vseh teh letih močno uveljavil. Člani Združenja radi sodelujejo na prazniku in ga smatrajo zdaj že za pomemben del dejavnosti. Ob tem velja posebej opozoriti, da ne gre zgolj za družabnost, za razvedrilo in zabavo, ampak ima prireditev precej širši pomen. Tudi zaradi prisotnosti predstavnikov in članov Združenja iz drugih pokrajin in predstavnikov gospodarskih organizacij iz Slovenije.

Ob letošnjem jubilejnim srečanju bo udeležba, kot je slišati, zares množična.

Rajonski svet v Pevmi

V ponedeljek se bo sestal rajonski svet za Pevmo, Štmaever in Oslavje. Na sestanku, ki bo v prostorih pevmske osnovne šole s pričetkom ob 20.30, bodo med drugim vzeli v pretes zgraditev cementne plošče v bližini pevmske osnovne šole.

V četrtek pa bo na vrsti rajonski svet na Rojcah. Ta se bo sestal ob 17.30 na sedežu v Ul. Pasubio 8. Sestanka se bo udeležil tudi občinski odbornik za javna dela Mario Del Ben, ki bo spregovoril o problemih javnih storitev v tem rajonu.

Stališče sindikalnih zvez CGIL-CISL-UIL

Zdravstvo niso samo bolnišnice

V razpravo o novih zdravstvenih strukturah (govor je seveda o javnem zdravstvu), ki naj bi jih uresničili v prihodnjem obdobju na Goriškem, so se vključili tudi sindikati. V daljšem skupnem dokumentu pokrajinska tajništva CGIL-CISL-UIL pojasnjujejo kakšno je njihovo stališče do te problematike, predvsem pa ugotavljajo da je vzrok težav (ki se zaostrujejo) javnega zdravstva v nepopolnem uresničevanju reforme zdravstva. Bila je sprejeta pred desetimi leti, ob upoštevanju treh osnovnih smernic: preventive, zdravljenja in rehabilitacije. Na preventivo so pozabili, vprašanja rehabilitacije v glavnem rešujejo zaseb-

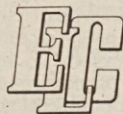
niki, vso pozornost so tisti, ki odločajo o zdravstvu, namenili gradnji in opremljanju bolnišnic. Ob neustrezni preventivni službi je razumljivo, da so bolnišnice zasedene, zmeraj bolj.

Upravitelji goriške KZE, ki niso sposobni izdelati stvarnega načrta reorganizacije zdravstva in ki so se znašli v težavah zaradi varčevalnih ukrepov, ugotavljajo sindikati, so zdaj izdelali nove predloge, katerih uresničitev je močno vprašljiva. Predlogi pa zadevajo že spet samo posege na področju bolnišničnih struktur in ne upoštevajo osnovnih potreb občanov na področju zdravstva.

Spet se predpostavlja zgrešena logika, ugotavljajo sindikati, da je bolnišnica ključ za reševanje vseh težav v zdravstvu.

Da je marsikaj narobe v obstoječi organizaciji javne zdravstvene službe na Goriškem, dokazuje vsakdanja praksa. Težko je verjeti izjavam, nadaljujejo sindikati, da imamo v deželi in posebej v pokrajini preveč bolniških postelj, ko smo istočasno priča da je treba za specialistične preglede čakati neobičajno dolgo in ko je na nekaterih bolnišničnih oddelkih prava gneča pacientov, ob nezadostnem številu osebja. Nekaj je očitno narobe, ugotavljajo sindikati, ki opozarjajo na vse bolj izrazito potrošniško miselnost, ki je prisotna tudi v zdravstvu.

Kritika še ni dovolj. Tajniki treh sindikalnih zvez, Bon, Snidero in Brancati, navajajo, da so že pred dobrimi petimi leti predstavili svoj načrt reorganizacije javnega zdravstva, ob upoštevanju smernic Dežele. Marsikatera točka v omenjenem načrtu je še danes aktualna. Dobro bi bilo, ko bi odgovorni ljudje pri KZE omenjeni načrt spet vzeli v roke. Preden bo zdravstvena reforma povsem izničena.

ENGLISH LANGUAGE CENTRE

Tečaji angleščine vseh stopenj za otroke in odrasle □ Strokovno usposabljanje in diplomirani angleški predavatelji □ Avdiovizualni učni pripomočki vseh stopenj □ Prevajalne usluge in komercialno dopisovanje

V GORICI, Ul. Cascino 5 - Tel. 0481/34784

Gianfranco Crisci je včeraj prisegel

Novi predsednik Goriške pokrajine, Gianfranco Crisci je včeraj dopolne prisegel pred prefektom Garsio. Kot priči sta bila glavni tajnik na Pokrajini dr. Zon in šef kabineta dr. Panico.

S prisego se je tudi dejansko pričel mandat nove uprave. Slišati je, da namerava predsednik Crisci že v prihodnjem tednu sklicati prvo sejo pred kratkim izvoljenega odbora. Na tej seji bo predvidoma prišlo do porazdelitve pristojnosti med odborniki, dogovorili pa se bodo tudi o načinu za premostitev težav, ki so nastale po nepričakovanem preglasovanju na prvi seji pokrajinskega sveta, ko je odbornik Fabbro prejel glas več kakor Deiust, ki bi moral, v smislu dogovora, prevzeti dolžnosti podpredsednika Pokrajine. Fabbro je sicer že napovedal svoj odstop.

Po do zdaj razpoložljivih informacijah bo odbornik Deiust (PSI) odgovoren za javna dela, Visintin (PSI) za šport, Fabbro (KD) za finančna vprašanja, Panzera (KD)m za kulturo, Bressan (PSDI) za načrtovanje in prevoze, Spazzapan (SSK) za šolstvo.

Divji kostanji spet v cvetju po hudi suši julija in avgusta

(foto Klemše)

V zadnjih tednih smo že nekajkrat poročali o sadnem drevju, ki je po hudi suši spet zacvetelo. Spremembe klimatskih razmer so občutile tudi gozdne drevesne vrste. V Brdih je na različnih mestih opaziti cvetoče robinije. Cvetenje je prav tako bogato kakor spomladi. Neobičajen prizor pa se ponuja v drevoredu 20. septembra, kjer je v neposredni bližini Coroninjevega parka spet zacvetel divji kostanj. Gre za mlado, pred kakšnim letom zasajeno drevo, ki je po vsej verjetnosti zelo občutilo sušo in ki ga je prijetna septembrska toplota, po padavinah prejšnji mesec, spet prebudila.

Včeraj zgodaj zjutraj v Tržiču vlomili v petnajst avtomobilov

Na komisariatu v Tržiču so imeli včeraj dopoldne in tudi popoldne precej opravka z zviranjem in urejanjem prijav avtomobilistov, ki so postali žrtve, kot se zdi, dveh mladih a vsekakor podjetnih vlomilcev. Na komisariatu so do zdaj sprejeli petnajst prijav, ni pa izključeno, da se bo v prihodnjih dneh oglasil še kakšen lastnik, ki je včeraj ponoči parkiral avto v Ulici Romana, oziroma v sosednjih ulicah. Po prvih ocenah sta zmikavta, ki sta v parkirana vozila vdrla na zelo različne načine, ukradla za okrog 20 milijonov lir različnega blaga.

Zdi se, da razpolaga policija s precej podrobnim opisom dveh mladeničev, ki naj bi med poltretjo in četrto uro včeraj zjutraj opravila tatinski pohod. Njuno ravnanje namreč ni ostalo neopaženo in preiskovalci računajo, da ju bodo kaj kmalu izsledili.

Tatinski in vandalski izpadi nad parkiranimi avtomobili so v Tržiču kar pogosti v zadnjem času. Pred meseci so neznanci, pod okriljem noči, prerezali gume nekaj deset parkiranim avtomobilom. Vandalsko početje so ponovili kar nekajkrat v presledku nekaj tednov. Zdaj kaže, da so ubrali drugo pot.

Od ponedeljka zaprt most v Zagaju

Od ponedeljka, 3. t. m., in za približno dva meseca, se obeta precej težav v cestnem, prometu v okolici Gradišča. Zaradi vzdrževalnih del na železnem mostu pri Zagaju, na državni cesti št. 305, bodo v večernih urah prekinjali promet na omenjenem mostu, podnevi pa bo promet občasno potekal izmenično enosmerno.

Zapora mostu bo veljala od 21. ure do 6. ure zjutraj. Prepoved velja za vozila in pešce.

Železno konstrukcijo, ki so jo lani utrdili, bodo v tem času očistili in na novo prebarvali. Ker gre za precej zahtevno delo, ga bodo izvajali ponoči in seveda ob popolni prekinitvi prometa.

Koliko smo porabili za javno zdravstvo v letu 1987?

Koliko smo porabili za javno zdravstveno službo na Goriškem v lanskem letu? To bo javnost izvedela konec prihodnjega tedna. Sedmega oktobra se bo namreč sestala medobčinska skupščina KZE ter razpravljala o obračunu poslovanja v letu 1987. Zasedanje bo ob 18. uri v dvorani občinskega sveta v Gorici.

Mednarodne štipendije

Prefektura obvešča, da so na razpolago, v šolskem letu 1989/90, štipendije, ki jih nudijo razne mednarodne ustanove in države. Štipendije so namenjene diplomirancem, univerzitetnim študentom četrtega letnika, umetnikom.

Podrobna pojasnila nudijo pri Generalnem ravnatelstvu za kulturne stike, Ministrstva za zunanje zadeve v Rimu. Na ta urad se zainteresenti lahko obrnejo s pismom in zaprosijo za dostavo razpoložljivega gradiva.

Seznam razpisanih štipendij je na vpogled tudi v tajništvo Prefektore, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Predstavitev knjige pesmi in proze G. Vittorija

V Zagaju bodo danes predstavili knjigo pesmi in proznih sestavkov Giordana Vittorija v bizjaškem narečju. Knjigo bosta predstavila Silvio Cumpeta in Silvio Domini, brali pa bodo člani skupine Le Vose.

Uresničitev pobude je omogočila občinska uprava v Zagaju, pod pokroviteljstvom Pokrajine. Gmotno sta k realizaciji pripomogli Pokrajina in društvo Associazione culturale bisiaica.

Predstavitev nove knjige bo v večnamenski občinski dvorani v Zagaju s pričetkom ob 20.30.

Nova knjiga o cerkvah v Fari

"Farra e le sue chiesette" — Fara in njene cerkvice, je naslov knjige, ki jo bodo predstavili jutri ob 20.30 v Fari. Napisala jo je Anna Bombig. O knjigi bo govoril prof. Luigi Tavano.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ABONMA 1988-89

Vpisovanje abonementov vsak delavnik od 17.30 do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure v Kulturnem domu, Ul. Brass 20, tel. 33288.

Abonenti imajo pri predstavah izven abonmaja 33% popusta.

Izgubljeno - najdeno

V prostorih mestnih redarjev v Ul. Mazzini so na razpolago zakonitim lastnikom sledeči predmeti: ogrodje kolesa, radijski sprejemnik, ženska majica, dve zapestnici, štirje naočniki za vid, štiri listnice, zložljivo kolo, trije gasilni aparati, motorno kolo, žensko kolo, moško kolo in nekaj šopov ključev.

razstave

V Vili de Bartolomei v Solkanu so podaljšali razstavo Podobe Soške fronte do konca tega leta. Urnik je naslednji: ob torkih, četrtnih in petkih od 8. do 14. ure, ob sredo od 8. do 16. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 11. do 17. ure. Ob ponedeljkih je razstava zaprta.

Galerija Meblo v Novi Gorici. Do 8. oktobra je tu odprta razstava slik Rafaela Nemca.

V galeriji letališča v Ronkah je na ogled do 6. oktobra razstava fotografij Milenka Pegana. Razstava je odprta vsak dan od 6. do 23. ure.

V Goriškem muzeju v Kromberku je na ogled velika razstava likovnih del Rika Debenjaka. Razstava je odprta vsak delavnik od 9. do 17. ure, ob nedeljah pa od 13. do 17. ure. Ob sobotah je zaprta.

razna obvestila

Kulturno društvo Sovodnje organizira jutri, 1. oktobra, od 14. ure dalje in v nedeljo, 2. oktobra, od 9. ure dalje, čiščenje in popravilne notranjih in zunanjih prostorov Kulturnega doma. Vabljeni so vsi uporabniki doma.

Kulturno društvo Sovodnje vabi na prvo srečanje mladinskega in otroškega pevskega zbora, ki bo v sredo, 5. oktobra, ob 16.30. Vljudno vabljeni vsi otroci.

Občinska uprava iz Doberdoba sporoča, da po lanskoletnem poskusu uvedbe novega urnika za uporabo občinske tehtnice, ki je časovno preobremenil osebe glede na uporabo tehtnice, bo od sedaj veljal urnik tehtanja samo ob sobotah od 11.30 do 12.15.

Klapa se bo srečala jutri zvečer ob 20. uri pri Tildi na Oslavju.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Codice privato«.

VERDI 17.30-22.00 »Good morning Vietnam«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Intime delizie della piccola gola di Annie«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30 »Cenerentola«.

Nova Gorica

SOČA 18.30-20.30 »Monte Carlo - raj za bogate«.

DESKLE 19.30 »Civilna patrola«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Al Giardino - Korzo Verdi 57 - tel. 531879.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Alla Salute - Ul. Cosulich 117 - tel. 711315.

Pogovor z režiserjem Borisom Kobalom pred drevišnjo premiero v SSG

Galantnost pri Brusatiju in v zamejskem prostoru

V tržaškem Kulturnem domu se bo drevi začela nova sezona Slovenskega stalnega gledališča. Po dolgih peripetijah in po nekaj mesečnih zamudi jo bodo odprli Brusatijevi Galantni pogovori, ki jih režira Boris Kobal, v glavnih vlogah pa igrajo Mira Sardoč, Silvij Kobal, Maja Blagovič in Stojan Colja. Ob tej priložnosti, ki je tudi nekakšna uvertura pogovorov z režiserji, ki bodo letos sodelovali v SSG, smo Kobalu postavili nekaj vprašanj. Prvo: kako je z Galantnimi pogovori oziroma osebam, ki v njih nastopajo?

»Se pogovarjajo... Z njimi pa je tako, da so imeli izredno dolg in smolast iter. V informacijo naj povem, da je bila prva vaja 27. januarja letoš, vaje smo nato prekinili 12. aprila. Stvar je nato stekla 5. ali 6. septembra. Lahko si misliš, v kakšnem stanju je bila predstava. Spet jo je bilo treba postaviti jovo na novo. Sedaj pa mislim, da smo v dobri situaciji in občutek imam, da je to poletje vendarle nehoti vsakega od nas, ki smo delali Galantne pogovore, nekaj prineslo, predstava se je nekako uselila v neki kotiček, v glavo in se »kuhala«. Celo dobro je, da prihajamo na dan kasneje, ker so se pokazale neke dimenzije v tekstu, ki jih prej nismo čutili. Kako bo predstava sprejeta, to je zdaj drugi problem, ampak mislim, da smo opravili in da opravljamo kar dobro delo.«

So ti Galantni pogovori res galantni pogovori?

»Galanten je verjetno kontekst, v katerem se ti ljudje znajdejo, tose pravi, da je formalnost tisti galantni element, ki preprečuje, recimo, nekaterim ljudem, da celo življenje ne morejo izraziti svojih želja do konca, ne morejo izraziti svojih misli, svojih frustracij, in se potem, kot v primeru našega teksta, znajdejo pred travmatičnimi spomini in preteklostjo. Pri Brusatiju gre za zanimivo prepletajoč se dialog, smo pred stalnim vračanjem in mešanjem navedenosti v preteklost. Zdi se mi, da se to da gledati na kar precej zanimiv način, dialog je zelo pester, napisan zelo williamsovsko. Navsezadnje pa gre za precej bridko zadevo, ker Galantni pogovori govorijo o samotni človeka in njegovi emarginaciji. Seveda je tu še neki podtekst in na nas je, ki gledamo, da začutimo zvezo do motiva, do te osamljenosti. Sem pa prepričan, da je to delo bolj namenjeno starejši publiki.«

Težko je govoriti o predstavi, ki še ni doživela krsta. Lahko pa bi rekla nekaj misli o galantnosti nasploh. Kako jo občutiš na primer v tem našem slovenskem prostoru?

»Veš kako? Galantnost ima pri Brusatiju eno predpostavko, in sicer to, da se v določenem trenutku v predstavi nekomu vendarle sprosti jo vse možganske mišice in iz njega se zlije neki spomin, se z njim popolnoma preplavi. In sedaj smo pri galantnosti pri nas. Mislim, da je nj. V našem prostoru je celo težko govoriti o fairplayu, ki je v naših zamejskih krogih celo sinonim za hinvščino. Vse se pravzaprav začne in konča v določenih glavah. Zato si ne predstavljam, da bi lahko ob-

Boris Kobal

stajala galantnost v neki diktaturi. To ne more biti. Galantnost živi lahko le v zelo pluralističnem, demokratičnem svetu. Pri nas ni niti možnosti, da bi do tega prišlo. V teh naših krogih je vse tako zaprt. Sam nimam možnosti vpliva, da bi neke »drugачne« ljudi izvolili, zato tudi ne vidim razloga, da bi me zagovarjali. To je prvi princip galantnosti, ki je pri nas propadel, zato ker so mi neki vodje in šefi enostavno imponirani, niso, da rečemo malo retorično, od ljudstva izvoljeni. Nekateri se že rodijo kot direktorji ali kakorkoli. Ta fenomen sedaj v Sloveniji bistveno manj očutim, ker so v teh zadnjih časih laži in zlorabe prihajale zelo temeljito na dan. Celo v smislu perestrojke. Tega pri nas v zamejstvu najbrž ne bom tako kmalu doživel. Ti tudi ne, ker si starejši od mene.«

Zanimivo, da povsod na svetu opažamo neko eksplozijo kulture, pri nas pa ravno narobe, čeprav dobro vemo, da je prav kultura edini in bistveni element našega samoohranjanja. Kultura pa je tu zadnja na rang lestevici naših razmišljanj. Zakaj?

»Zato ker se že štirideset let samo branimo. Vsi, kar nas je v tem mestu. Obrambni sistem ne more biti življenjski smisel človeka. Slovenci se branimo pred Italijani, Italijani se branijo pred nami. Hočem reči to: vsa kultura, ki je nastajala v povojnem času do danes, je zgrajena v samoohranjenem sistemu, kar v mestu spodbuja popolnoma paranoide in shizofrenične situacije. Gre za dva močna tabora. Znotraj teh taborov, slovenskega in italijanskega, so še podtabori, saj dobro vemo, kaj pomeni biti med Slovenci rdeč ali bel. Če si slučajno vmes, je to že abnormalna situacija. Tudi na italijanski strani je isto, samo da ima to srečo, da razpolaga, če že z drugim ne, z velikim številom strank. Posebnost je tudi fenomen Liste za Trst, ki je bil nujno potreben in je edini pravzaprav splošno veljaven za to mesto, ker se ta Lista za Trst pravzaprav pojavlja v vseh strankah, njena mentaliteta namreč. Slovenci pa svoje »drugачnosti« ne znajo izrabiti na noben način. V kulturi se skušamo braniti kot pri namiznem tenisu. Če, recimo, Italijan vrže žogico, na kateri piše Dan-

te, potegnemo ven celega Kosovela, in rečemo — tudi mi imamo... Jasno, da imam v svoji zavesti Kosovela, vem pa tudi, da imam vse italijanske avtorje, ker sem nanje navezan in ni mi treba ničesar dokazovati. Zdi se mi, da je problem zelo dobro definiral Fonda v knjigi Ednina, dvojina, večina, ko pravi, da je najhujši problem v tem mestu to, da italijanski Tržačan ne zna in ne more iz te tržaške paranoide situacije in se ne zna odločiti za katero izmed narodnosti. Prav mi bi mu morali pomagati in mu reči, ti si Italijan. V tem primeru bi bile te identitete zelo jasne, tako pa niso. In mi seveda tukaj izgubljam, tudi zato, ker je bila kulturna politika v 40 letih katastrofalna. V tem mestu se nismo znali uveljaviti. Še zmeraj smo zabarikadirani, ali na Krasu ali v Ul. sv. Frančiška in sploh ne migamo. Kdor miga, so posamezniki. V gospodarstvu, moram reči, nekateri zelo dobro migajo, v kulturi je pa tako: če izpadeš iz določenih krogov, potem v tem mestu ne smeš delati »drugачne« kulture, če pa jo hočeš delati, imaš velike težave, tako da se je težko odločiti za svojo pot.«

Ta pot je mogoče v Novem tržaškem teatru?

»Gledališka prav gotovo, mi smo se zato tudi zbrali, da bi začeli gledališko razmišljati na nov način. To seveda noče biti kritika obeh stalnih teatrov v mestu. Stalni teatri so izpostavljeni nekim rimskim zakonom. So teatri repertoarnega značaja in si pravzaprav ne morejo niti dovoliti kakih drugačnih zadev. Glede Stalnega slovenskega gledališča bi si želel večjo lotizacijo, ker na račun neke svete enotnosti moramo biti vsi za to, da se nekaj igra, da se nekaj daje na repertoar. Moram reči, da je to popolnoma zgrešeno. Raje bi videl, da bi Slovenska skupnost forsirala svoj tekst, komunistična partija svojega, socialisti svojega, SKGZ pa tudi svojega in bi bil repertoar sestavljen.«

Kakšna je trenutno tvoja gledališka usoda?

»Vem samo za ta trenutek, za naprej lahko samo ugibam. Drevi bomo imeli premiero Brusatija in potem v Slovenskem stalnem gledališču nimam več dela. Letos sem opravil vse svoje delo v 20 dneh. Podpiram, sicer s polemično noto, delo nas, domačih ljudi, še posebno režiserjev. Z eno režijo smo takorekč odpravljali, tako da delamo in živimo dva meseca in pol na leto, potem si vsak pomaga kot more. Po tej premieri grem z velikim zadovoljstvom v Novo Gorico, kjer bom režiral Verčev tekst Evangelij po Judi. Delo se bo končno igralo, žal mi je, da ne v Trstu. Druga ne vem, vem pa, da si bom vzel do Slovenskega stalnega gledališča določeno distanco. To bo čas premisleka, ker me obračun osmih, devetih let sodelovanja s tem teatrom ne zadovoljuje. Nisem uspel uveljaviti svojih idej, svojih, bi rekel, tekstov. Še tiste, o katerih sem se pogovarjal, režirajo drugi. Kar bom delal v Trstu, bo najbrž vezano na Novi tržaški teater.«

Pogovor zapisal
MARIJ ČUK

Pri založbi Borec izšla knjiga Janka Perata Roman Krokarjeva jesen o boju prekomorskih enot

Krokarjeva jesen je naslov najnovejšje knjige, ki jo je napisal Janko Perat. Izšla je v založbi Borec, natisnili pa so jo v tiskarni Mladinske knjige v Ljubljani. Opremil jo je Jure Jančič, naklada pa znaša 2 tisoč izvodov.

Janko Perata poznamo po številnih publikacijah, ki obravnavajo zlasti delež prekomorskih enot v NOV. Medtem ko je na primer Albert Klun zgovornar iz izrazito dokumentarno noto, se Janko Perat prekomorskih motivov loteva literarno in to kar z vidnim uspehom. Peratove publikacije so skozi posamezne romansirane dogodke ali zgodbe, ki pa jih povezuje zgodovinska in politična pomembnost prekomorskega prispevka, po svoje posebno v slovenski partizanski literaturi. Na eni strani zato, ker obravnavajo specifično prekomorsko tematiko (noben osvobodilno gibanje ali vojna do sedaj v glavnem ni imela takega pojava), na drugi pa zavoljo literarnega sloga, s katerim se avtor z globokim občutkom spušča v pregibe življenja prekomorca.

Perat opisuje v svoji prvi knjigi Umirajoči čas večino boje prekomorcev v Dalmaciji, v romanu Reci mi Sandro pa si je motiv poiskal v deležu, ki so ga prekomorci dali v letalskih enotah NOV; Krokarjeva jesen pa je posvečena prvi tankovski brigadi, v kateri je avtor prav tako bil. Biografska spoznanja so namreč spet posebnost Peratovih publikacij.

Sugestiven je tudi Peratov roman pod naslovom Odločitev v puščavi, katerega vsebina pa sega že v leto 1941, ko so Primorci in Istrani, ki jih je fašizem poslal v Afriko, da bi se z najbolj izpostavljenih položajev borili proti Angležem, brž našli pot v zavezniško vojsko. Pravijo, da je z romanom Krokarjeva jesen Perat sklenil cikel o prekomorcih. Seveda ima avtor, ki mu ne manjka doživljanje in skušenj vseh vrst, na razpolago pestro motiviko pa v kaki drugi prav tako zanimivi in navsezadnje poučni tematiki.

Knjiga Krokarjeva jesen šteje 270 strani, snov pa se razpleta skozi 12 poglavij. V bistvu gre za dva tovariša (eden od njiju, Toni Grom, je očitno sam avtor), ki sta bila že skupaj mobilizirana v italijansko vojsko, nadaljevala sta skupaj pot v Afriko, kjer sta brž zapustila italijansko vojsko in prestopila k zavezniškom ter prav tako skupaj sodelovala 10. julija 1943. leta v znanem vojaškem uporu na Bližnjem vzhodu, ko so Primorci in Istrani na lastno pobudo formirali prvo partizansko enoto na tisoče kilometrov daleč od domovine.

Roman skozi zanimive splete in razplete nam zatem pričara pot dveh tovarišev v partizanih, njuno zagnano in smelo sodelovanje v tankovski enoti, naposled pa življenje po vojni, ko sta se nekdanja bojna tovariša prepustila lovskim strastem. Konec je tragičen: prvi umre za rakom, drugi pa zmurne v lovske koč. Lov je v bistvu vez, ki po končani vojni združuje ti dve življenji, izhaja in spominja na prejšnje peripetije ter jima pomaga iz zapletenih duševnih zagat, ki so nastale ob spoznanju, da ustvarjeno (ali pa neustvarjeno) življenje ni takšno, kot so si

ga zamišljali med vojno. Pesimizem je brž opazna nota tega romana.

Lovsko tveganje je protitež narodnim in socialnim silnicam, ki so oblikovale protagonista romana pred in med vojno, niso pa našle osvobajajočega izraza v povojnem življenju. Platinine so postale zatočišče njune zagrenjenosti in naravnost moralne stiske. Neuresničeno prizadevanje za novo, napredno, bolj pošteno in bolj pravično družbeno stanje, je imelo svoj delež v tem, da sta zamenjala bojišče za lov. Šlo je domala za naraven in nujen prehod z ene v drugo obliko boja.

Značilnost dosedanjih Peratovih knjig je avtorjeva navezanost na naravo. Nadrobni opisi o tem, kako se njeni domala čudeži predstavljajo v posameznih krajih in trenutkih, so včasih sugestivni. Perat ve, kako jo je treba pričarati, da bi postala vzvodna sestavina romana. Posamezni prizori iz knjige Krokarjeva jesen, kot je na primer tista o zasledovanju ostrostrelca v afriški puščavi, so plastična podoba vsega puščavskega sveta. Podobno velja za številne opise na planinah.

Narava igra vlogo duševnega katalizatorja. Sprejema in hkrati blaži avtorjeva razočaranja nad povojnim stanjem. Tako kot vsi prekomorci se je tudi Perat tako rekoč z dušo in telesom pognal v boj za narodno in socialno svobodo Primorcev. Pri tem pa ni šlo za dejanje tjavendan, ki bi bilo nastalo iz tega ali onega naključja, marveč za samoniklo, kristalno in pogumno odločitev, kajpak z resnimi in dolgoročnimi cilji. Zato je v knjigi še kako prozorno avtorjevo grenko spoznanje, da stvari pozneje le niso šle v glavnem pozitivno, pa čeprav trnovo pot razvoja, marveč se vijugasto premikajo v pogosto nedoželjive in problematične smeri. Odnos do slovenskega in jugoslovanskega napredka je pri Primorcih, ki so živeli četrto stoletje v drugi državi, seveda še bolj občuten.

Knjiga se da brati tekoče, čeprav ne bi mogli reči, da pritegne vseskozi. Nekateri prizori pa so kar se da izvirni in sodijo v visoko literarno raven. Zlasti nekateri izseki bojev na primer v partizanski tankovski brigadi, ko se je ta spopadla na Krasu (posrečeno je srečanje s von Rotterjem), so podani resnično živo, dinamično. Tudi pri številnih lovskih doživljajih je avtor pokazal, da jih zna upodabljati barvito in učinkovito.

Dialogi med dvema nekdanjima borcem, nato pa lovčema, brez dvoma pritegnejo. Like v knjigi je Perat razgrnil v mnogih življenjskih pregibih in impresivno izstopajo v dobrem in slabem. Gabri, Grdina, Marta, Slavko, Gita, Marjutka in drugi imajo v romanu svoje pomembno mesto in so vanj vpeti kot domala nenadomestljivi dejavniki celotne zgodbe.

Nekdo je rekel, da je Peratov roman pretresljiv in očarljiv obenem. Ocenim kaže pritrčiti. Kot je pretresljiv denimo v opisovanju bojev, tako je mestoma resnično očarljiv, ko odkriva in prozorno razkriva ter podčrtuje naravne pojave in prizore.

Peratova Krokarjeva jesen je skratka nov, svetel kamen v mozaiku partizanske prekomorske literature.

MIRO KOCJAN

Na nedavnem 9. obirskem srečanju v Železni Kapli v Avstriji

Literatura in književniki narodnostnih manjšin

Tomasz Nawka

Nedavno obirsko srečanje pisateljev narodnostnih manjšin je bila lepa priložnost za spoznanje nekaterih manjšinskih književnikov in njihove literature. Nekateri od teh so se predstavili na literarnih branjih, z drugimi je bilo mogoče spregovoriti ob premorih srečanja v Železni Kapli v Avstriji.

Že prvi večer je udeležencem bral nekaj svojih pesmi Gerhard Kofler, Južni Tirolec, ki se je rodil in vrsto let živel v Italiji, nato pa se preselil na Dunaj. Kofler piše v nemščini in v italijanščini, pesmi pa tudi sam prevaja. Razpet (ali morda bolje rečeno razdvojen) je med dvema kulturama, kar mu zastavlja vrsto eksistencialnih vprašanj. Sam je to lepo povedal z nogo metno prispodobno v eni od prebranih pesmi: navaja za Juvenusa, vseh mu je linter, a kaj, ko mu je tudi Milan zelo blizu...

Na literarni matineji na Radišah je nastopil Tomasz Nawka, Lužiški Srb iz Nemške demokratične republike. Po poklicu je etnograf in na prireditvi se je predstavil tudi z instrumentom, dudo, ki je bila izdelana po starem običaju Lužiških Srbov.

Literaturo gradiščanskih Hrvatov je predstavljala Andi Novosel, pesnik, ki živi na Dunaju, kjer sodeluje pri oddajah na avstrijskem radiu za gradiščan-

ske Hrvate (oddaja traja vsak dan tričetrt ure), piše pa tudi za tednik Hrvatske novine, ki izhaja v 5 tisoč izvodih, bere pa ga kakih 12 tisoč gradiščanskih Hrvatov.

Andi Novosel je bral svoje poezije, ki so bile vključene v antologijo sodobnega gradiščanskega pesništva Ptici i slavuji. Antologijo so izdali pred petimi leti ob 450-letnici priselitve gradiščanskih Hrvatov v novo domovino (Zahodno madžarsko, Avstrijo in Moravsko). Sem so se priselili iz Slavonije in trikotnika Sava-Kolpa. Una zaradi stalnih turških vpadov in

iz gospodarskih vzrokov. Danes živina Gradiščanskem približno 35 tisoč Hrvatov, kakih 15 tisoč jih prebiva na Dunaju, približno toliko pa še na Madžarskem in na Slovaškem.

V Avstriji nimajo šol v Hrvaškem jeziku, le v osnovni šoli imajo dve uri pouka hrvaščine tedensko. Kljub temu so gradiščanski Hrvati ohranili svojo narodnostno identiteto, zelo spodbudno pa je dejstvo, da se mladi rod vse več poslužuje hrvaškega jezika, in to ne samo na vasi, pač pa tudi v mestu in izven domače okolice.

Danilu Kišu nagrada Tevere

Jugoslovanski pisatelj Danilo Kiš je letošnji dobitnik literarne nagrade Tevere. Srbski književnik, knjige katerega izdaja v Italiji založnik Adelphi, je prejel v Rimu nagrado za uveljavitev na mednarodni ravni. V obrazložitvi nagrade je med drugim omenjeno, da je le-ta »zasluženo priznanje pisatelju, za katerega je literatura instrument za absolutno spoznanje, brez vsakega sprenevedanja«.

Posebno nagrado za vso svojo založniško dejavnost in za svoja dramska, prozna in memoarska dela je prejel Valentino Bompiani, ki je prev pred tedni slavil 90. rojstni dan. Žiriji, ki je podelila letošnje nagrade Tevere, je predsedoval Giorgio Tecce.

V Trstu zasedanje o sveti glasbi

V Trstu se bo danes začelo dvodnevno mednarodno zasedanje o muzikologiji na temo Glasba in gledališče od Benetk do Srednje Evrope v 16., 17. in 18. stoletju.

Udeleženci bodo letos obravnavali tako imenovano »sveto glasbo«. Z referati bodo danes na zasedanju sodelovali Fulvio Salimbeni (Kultura, religija in politika katoliške reformacije med gornjim Jadranom in Donavo), Gilberto Pressacco (Tradicija petja misusa v obredih oglejske cerkve), Vjera Katalinić (Svečanosti sv. Vlaha v Dubrovniku), David Bryant (Ceremonialni odnosi med Benetkami in Dunajem od 16. stoletja dalje).

Jutri bodo na vrsti poročila Giuseppe Radoleja (Visitatio Sepulchri v Trstu), Dragotin Cvetko (Glasbena dejavnost ljubljanskih jezuitov), Paolo Fabbri (Ritualni in liturgijski glasbi bratovščin iz Palmanove), Roberto Starec (O glasbeni tradiciji svete glasbe v Furlaniji in v Istri), Maria Girardi (Bernardo Sandrinelli, avtor libretov za oratorije v Benetkah v 17. in 18. stoletju), Dinko Fabris (Stabat mater Tomasa Traette) in Giorgio Mangini (Metastasiove svete drame).

Simpozij bo v Trstu v Vili Geiringer.

24. olimpijske igre

seul 17. septembra - 2. oktobra 1988

Američanka Florence Griffith junakinja dneva

Včerajšnji dan 24. olimpijskih iger v Seulu je nedvomno potekal v znamenju velikega podviga ameriške atletinje Florence Griffith-Joyner, ki je v teku na 200 m najprej v polfinalu (21''56) in nato v finalu izboljšala svetovni rekord z 21''34.

Da bi bilo slavlje v družini Joyner popolno, je še v skoku v daljino zmagala Jackie in tako »obogatila« ZDA še z eno zlato kolajno. Včeraj pa se je po dolgih letih premoči moral predati slavni in simpatični britanski deseterbojec Thompson, ki se je moral zadovoljiti s četrtem mestom.

V jugoslovanskem taboru je bilo včeraj veselo in hkrati žalostno. Jugoslovanske košarkarice so nudile Američankam srdit odpor (izgubile so le s 70:77) in so seveda osvojile srebrno kolajno. Roko-metašice pa so celo ostale brez kolajne. Neverjetno so izgubile proti Norveški in tudi z igro so zapustile klavrn vtis. V namiznem tenisu sta si Lupulesku in Primorac zagotovila najmanj srebro v dvojicah.

Sabljači so Italiji priborili še eno bronasto kolajno, veliko pričakovanje pa vlada danes za tekmo za 3. mesto med »azzurri« in Zahodnimi Nemci. Lep uspeh pa je dosegel boksar Parisi, ki si je zagotovil najmanj srebro.

Sijajna pa je bila predstava odbojkaric SZ in Peruja v finalnem obračunu za 1. mesto. V kakovostnem, napetem in razburljivem srečanju pa so po petih setih igre slavile Sovjetinje.

Na sliki (telefoto AP) trenutek s finalnega srečanja košarkaric ZDA in Jugoslavije.

ZDA uveljavljajo ponovno pridobljeno moč

Atletski program po pričakovanju uveljavlja ponovno pridobljeno moč ZDA, ki so osvojile nadaljnji dve prvi mesti in ob njih tudi dva nova svetovna rekorda. Znamki na 200 metrov sta bili v resnici rutinski in nista povzročili nobenega preplaha. Nasprotno bi bil čas, slabši od starega rekorda na 200 m 21''71, zelo veliko razočaranje.

Ob vsej številčni veličini novih časov 21''56 (polfinale) in 21''34 (finale) se naravno postavlja vprašanje o razlogih za tak napredek Florence Griffith, ki je bila lani na SP v Rimu izven vsake možnosti za zlato kolajno, letos pa stalno dosega čase, s katerimi bi šla preko dveh kol celo med moškimi. In ob vsem se je napredek pojavil pri 29 letih atletinje.

Po primeru Johnsona se vsakemu napredku dodaja možnost dopinga. Posebno za ameriškega trenerja Kerseeja, ki je med drugim mož zmagovalke v sedmerboju in daljini, se že dalj časa šušlja, da se največ skrbi v njegovi skupini posveča farmakologiji. Nekateri ameriški atleti so se že odpovedali »uslugam« Kerseeja in v zadnjih dneh je celo Evelyn Ashford omenila možnost nepravilnosti za Griffithovo. Uradno je Florence brezmadežna, ni pa izključeno, da bo do presenečenja prišlo kdaj kasneje.

V atletiki je že veliko takih primerov, ko so se na hitro pridobljeni napredki nenadoma ustavili in je začela nato kakovost rezultatov celo padati.

Vsekakor je bil finale na 200 m edinstven, saj so kar štiri atletinje tek-

Florence Griffith

le pod 22 sekundami. Lepotica Jackson z Jamajke je stari rekord zgrešila za samo stotinko. Heike Drechsler kot emblematična atletinja NDR se je morala na teh igrah odpovedati naslovu »ženskega Lewisa«. Kako se sedaj razlaga večkrat omenjena serijska »znanstvena« obdelava vzhodnonemških atletinj? Ali nemški zdravniki stavkajo?

Nemke in ostale predstavnice vzhodnega tabora so pokazale običajno premoč v metu diska. Dvojni uspeh NDR je bil povsem pričakovan. Na 6. mestu bivša »drogiranka« Silhava, novost pa je Kitajka s skoraj 66 metri.

Skok v daljino posega v poglavje skupine »Kersee«. Jackie Joyner že dve leti deluje kot stroj in kar je še posebej zanimivo, doseže med sezono tudi po več vrhuncih, kar je posebno za sedmerboj nenavadno. Tudi tu je morala Drechslerjeva kloniti. Njen neizmerni talent je sedaj brez moči. Anonimen konec pa je doživela svetovna rekorderka Čistjakova, ki je dosegla samo 7,11 m in tretje mesto, v velikem nasprotju z rekordom 7,52 m.

Nova imena so prišla na dan v deseterboju, ki tokrat ni imel pomoči velike kakovosti Daleya Thompsona. Rezultat zmagovalca je za olimpijske igre skoraj žaljiv, skupinsko pa je bil seulski deseterboj najboljši v zgodovini atletike. Očitno se ustvarja nova napetost, iz katere bo izšel nov atletski kralj.

FINALNI IZIDI

Disk ženske: 1. HELLMANN (NDR) 72,30 m; 2. GAMSKI (NDR) 71,88 m; 3. HRISTOVA (Bol.) 69,74 m; 4. Mitkova (Bol.) 69,14 m; 5. Zvereva (SZ) 68,94 m; 6. Silhava (ČSSR) 68,84 m; 7. Reinisch (NDR) 67,26 m; 8. Yu (Kit.) 65,94 m.

200 m ženske: 1. GRIFFITH (ZDA) 21''34; 2. JACKSON (Jam.) 21''72; 3. DRECHSLER (NDR) 21''95; 4. Ottey (Jam.) 21''99; 5. Möller-Gladisch (NDR) 22''09; 6. Torrence (ZDA) 22''17; 7. Azaršvili (SZ) 22''33; 8. Malčugina (SZ) 22''42.

Daljina ženske: 1. JOYNER (ZDA) 7,40 m; 2. DRECHSLER (NDR) 7,22 m; 3. ČISTJAKOVA (SZ) 7,11 m; 4. Bjeļevskaja (SZ) 7,04 m; 5. Boegman (Av-

stral.) 6,73 m; 6. May (VB) 6,62 m; 7. Karczmarek (Pol.) 6,60 m; 8. John (NDR) 6,55 m.

Deseterboj: 1. SCHENK (NDR) 8.488 točk; 2. VÖSS (NDR) 8.399; 3. STEEN (Kan.) 8.328; 4. Thompson (VB) 8.306; 5. Platziat (Fr.) 8.272; 6. Blondel (Fr.) 8.268; 7. Bright (ZDA) 8.216; 8. De Wit (Niz.) 8.189.

V polfinalnih tekih na 5000 m je ponovno prišla na dan moč italijanskih atletov. Antibio je bil sicer izločen za drobce sekunde, suvereno pa se je v finale uvrstil Stefano Mei, ki je bil le nekaj dni pred odhodom v Seul na robu propada. Dosegel je celo minimalno normo na skrivnostnem mitingu v Palermu, ki je sam po sebi zloglasen. V Seulu je Mei dosegel zelo dober čas 13'24''20 in bo v finalu startal z določenimi ambicijami. Pridobljena moč italijanskega tabora postavlja v ospredje tudi ugibanja o maratonskem teku, ki bo na sporedu v nedeljo kot zadnja tekmovalna panoga OI.

Uspehi Italijanov na EP v Stuttgartu, lani v Rimu na svetovnem prvenstvu in na številnih velikih maratonskih tekih postavljajo »azzurre« v vlogo favoritov.

Polfinalni teki na 5000 m so izločili nekaj znanih imen. Padla sta Kenijec Cheruiyot in Britanec Martin, tekač, ki se je postavil v ospredje med letošnjo sezono in se iz inženirja, kljub polovičnemu delovnemu razmerju z atletskim svetom, proslavil s številnimi uspešnimi teki.

kolajne

Države	Z	S	B
SZ	39	22	34
NDR	31	25	23
ZDA	23	20	19
ZRN	10	10	7
Madžarska	9	5	4
Bolgarija	7	8	8
Romunija	5	9	7
V. Britanija	4	7	6
Italija	4	4	4
J. Koreja	4	3	6
Francija	4	3	4
Kitajska	3	9	10
Avstralija	2	4	3
Poljska	2	4	3
Japonska	2	3	5
Norveška	2	3	0
Nizozemska	2	2	1
ČSSR	2	2	0
N. Zelandija	2	1	7
Jugoslavija	2	1	2
Danska	2	1	1
Finska	1	1	2
Španija	1	0	2
Kenija	1	0	1
Maroko	1	0	1
Avstrija	1	0	0
Portugalska	1	0	0
Surinam	1	0	0
Turčija	1	0	0
Švedska	0	3	3
Švica	0	2	2
Kanada	0	1	4
Brazilijska	0	1	3
Niz. Antili	0	1	0
Čile	0	1	0
Kostarika	0	1	0
Deviški otoki	0	1	0
Jamajka	0	1	0
Peru	0	1	0
Senegal	0	1	0
Belgija	0	0	1
Grčija	0	0	1
Mehika	0	0	1

Košarka: v finalnem srečanju proti Američankam

Časten poraz Jugoslovank

Posebej za Primorski dnevnik
SERGIJ TAVČAR

Moram priznati, da sem se pošteno bal, da bo finalna košarkarska tekma v ženski konkurenci med ZDA in Jugoslavijo prava eksekucija Jugoslovank s strani Američank, ki so bile na tem olimpijskem turnirju suvereno nadmočne in so vse nasprotnice, s Sovjetinjami vred, odpravile z visoko razliko v koših, predvsem pa pokazale povsem drugačno igro od vseh drugih ekip: nekako tako, kot da bi igrala namesto ženske dobra fantovska kadetska ekipa. (Mimogrede rečeno, to je, po mojem, velik kompliment, kajti jasno je, da je v taki atletski igri, kot je košarka, čista atomska moč odločilna - pomislimo samo, da je 195 cm čisto normalna višina za moškega beka, pri ženskah pa je to že teži center - in že samo dejstvo, da lahko primerjamo igro ženske ekipe z moško, je laskavo priznanje).

Bal sem se tudi, da bodo Jugoslovanke izgubile veliko žog proti presingih in da bodo v določenih trenutkih tekme izgubile glavo. Nič od vsega tega se ni zgodilo. Mala Vangelovska je izredno pametno vsakokrat privedla žogo v napad in mirno organizirala igro. Neopazna Sladžana Golić je pobrala nešteto »umazanih« žog in s tem bistveno zmanjšala predvideno nadmoč Američank pod košem, vse so se srčno borile in poraz je bil konec koncev minimalen. Res škoda, da met od daleč ni deloval, kot je treba (odpovedala je junakinja polfinalne tekme Arbutina), kajti v obratnem primeru bi se Jugoslovanke lahko celo borile za zmago. Ob tem gre pohvala tudi trenerju Vasojeviću, ki je uspel s svojimi tudi ne prav »nežnimi« metodami pravilno postaviti taktiko in motivirati igralke.

Kar se tiče končnega obračuna v moški konkurenci ne bi hotel veliko pisati, saj boste že vedeli za izid, ko boste brali te vrstice. Vseeno pa bi hotel dati tu svojo prognozo, kljub temu da vem, da lahko izpadem smešen ob že znanem izidu. Mislim, da ima Jugoslavija več kot 50 procentov možnosti, da se vrne domov z zlatom, veli-

ko več možnosti torej, kot bi jih imela, če bi morala igrati proti Američanom. Mislim pa tudi, da bo v vsakem primeru tekma izenačena in negotova prav do konca. Sem uganil?

ZDA - JUGOSLAVIJA 77:70 (42:36)
ZDA: Edwards 18, Ethridge, Brown 12, Donovan 6, Weatherspoon 4, Gordon 6, Bullett 4, Lloyd 2, McClain 8, Gillom, Cooper 11, McDonnell 6.

JUGOSLAVIJA: Vangelovska, Lakić 2, Lelaš, Vild 3, Kvesić, Nakić 23, Golić 13, Dornik 11, Mujanović 11, Bajkuša, Arbutina 5, Milošević 2.

SODNIKA: Davidov (SZ) in Kotleba (ČSSR). PM: ZDA 19:27; Jugoslavija 24:29. GLEDALCEV: 11.000.

V tekmi za 5. mesto je včeraj Bolgarija premagala Kitajsko s 102:74 (53:19).

Američanom bron

Včeraj so igrali srečanje za 3. mesto v moški konkurenci in po pričakovanju so ZDA premagale Avstralijo z 78:49 (52:29).

ZA 7. MESTO: Portoriko - Španija 93:92 (45:47);

ZA 9. MESTO: Južna Koreja - Srednjefriška republika 89:81 (43:41);

ZA 11. MESTO: Kitajska - Egipt 97:75 (56:42).

Sabljanje: Madžari zlati v sablji

Odličnim Italijanom bron

Olimpijski turnir v sablji za ekipe se je zaključil prav v zadnjih udarcih. Madžarska je namreč premagala SZ le po številu doseženih udarcev (67 proti 64), medtem ko je razmerje v posameznih zmagah izenačeno 8:8. Za zmagovalce je bil najbolj uspešen Szabo s tremi zmagami, Nabald jih je dosegel dve, po eno pa Bujdos, Gedoevari in Csongradi. To je prvo zlato madžarsko odličje v sabljanju, treba pa omeniti,

da je Madžarska v zmagah že vodila s 7:3.

Tudi odlični Italijani so se izkazali, saj so osvojili bronasto kolajno. V finalu za tretje mesto so sicer izid izenačili z 8:8, vendar pa so zabeležili več točk. Najboljši med Italijani je bil »zlato« Scalzo, ki je dosegel tri zmage ter bil le enkrat poražen. Marco Marin in Ferdinando Meglio imata izenačeno bilanco (2:2), slabši pa je bil Dalla Barba, ki je ob eni zmagi zabeležil tri poraze.

Prve izjave nesrečnega šprinterja po »padcu«

Johnson: »Sem nedolžen!«

Včeraj so objavili prvi intervju, ki ga je dal Ben Johnson po svojem »padcu«. Na letalu, ki ga je peljal domov, se je z njim pogovarjal novinar ameriškega dnevnika Boston Globe, ki je tako zvedel prvo Johnsonovo resnico. Slednji je odločno in nedvoumno poudaril svojo nedolžnost ter dejal, da je malo pred odločilnim tekom na 100 m zaužil vsebino neke stekleničke, ki naj bi bila podtaknjena. Big Ben torej odkrito govori o sabotaži.

Tudi Johnsonov osební zdravnik Astaphan je v nekem intervjuju pou-

daril, da je njegov varovanec povsem nedolžen in da ni zaužil nedovoljenih poživil. »Poleg tega,« je dodal, »je bil negativen na pregledu antidoping v Zürichu.«

Johnson pa se je medtem zaprl v svojo vilo v Torontu in vztrajno molči, čeprav bi moral iz hvaležnosti do svoje države, ki ga odkrito brani v osebi premierja Briana Mulroneya, imeti vsaj tiskovno konferenco. Medtem pa je dal nemškemu Sternu daljši intervju, seveda za težke denarce.

24. olimpijske igre

Italijan Parisi v finalu Škaro (bron) je odstopil

Boksarji se bodo odslej potegovali za najlahtnejša odličja, z včerajšnjimi polfinalnimi dvoboji so namreč bronaste kolajne že podelili.

Med finalisti je tudi Italijan Giovanni Parisi, ki je praktično brez boja odpravil Maročana Ačika. Ta je namreč odstopil že v prvem krogu. Kaže, da si je med samim dvobojem nalomil desno zapestje in ni mogel več nadaljevati. Parisi, ki je v osmini finala izločil velikega favorita, Sovjeta Kazariana, se bo za zlato kolajno pomeril z Romanom Dumitrescum, ki je z gladkim 5:0 odpravil domačina Jae Hjuja. Njegova premoč je bila taka, da mu niti sodniki niso mogli pomagati. Parisi se je z Dumitrescum zadnjič pomeril lani na nekem turnirju v Turčiji in tesno izgubil po točkah.

V poltežki kategoriji bi moral nastopiti tudi Jugoslovčan Damir Škaro, vendar pa se pred dvobojem s Sovjetom Šanavazom ni predstavljal na ringu. Odstopil je zaradi žuljev na nogi. Zdravnik košarkarske reprezentance Fattorini ga je poskušal usposobiti za boj, vendar zaman. Kaže, da je imel težave tudi s hrbtom in arkado. Zlobneži pa trdijo, da se je umaknil zaradi slabe forme. V dosedanjih kolih je s težavo premagoval precej slabše tekme, a v polfinalu so se uvrstili vsi najboljši.

Tako ostaja Škaro edini jugoslovanski dobitnik kolajne. En bron je za ju-

goslovansko odpravo v Seulu skromen izkupiček.

POLFINALNI IZIDI

Minimušja kat. (48 kg): Carbajal (ZDA) - Isaszegi (Madž.) 4:1; Hristov (Bol.) - Serantes (Fil.) 5:0.

Mušja kat. (51 kg): Tews (NDR) - Gonzales (Meh.) 5:0; Kwang-Sun (J. Kor.) - Skrijabin (SZ) 5:0.

Petelinja kat. (54 kg): McKinney (ZDA) - Moolan (Tajsk.) KO; Hristov (Bol.) - Julio Rocha (Kol.) 3:2.

Peresja kat. (57 kg): Parisi (It.) - Ačik (Mar.) odstop; Dumitrescu (Rom.) - Jae Hjuk (J. Kor.) 5:0.

Lahka kat. (60 kg): Gramme (Šve.) - Enkhbat (Mong.) 3:2; Zuelow (NDR) - Ellis (ZDA) 5:0.

Polveltrska kat. (63,5 kg): Janovski (ČSSR) - Gies (NDR) KO.

Veltrska kat. (67 kg): Wanglia (Ken.) - Dydak (Polj.) brez borbe; Boudouani (Fr.) - Gould (ZDA) 4:1.

Pol srednja kat. (71 kg): Jones (ZDA) - Woodhall (VB) 5:0; Park Si Hun (J. Kor.) - Downey (Kan.) 5:0.

Srednja kat. (75 kg): Maske (NDR) - Sande (Ken.) 5:0; Marcus (Kan.) - Shah Syed (Pak.) 4:1.

Polteška kat. (81 kg): Maynard (ZDA) - Petrič (Polj.) odstop; Šanavazov (SZ) - Škaro (Jug.) brez borbe.

Teška kat. (91 kg): Mercer (ZDA) - Vanderlijde (Niz.) KO; Hyun Man (J. Kor.) - Golota (Polj.) KO.

Superteška kat. (nad 91 kg): Bowe (ZDA) - Mirošničenko (SZ) 5:0; Lewis (Kan.) - Zarenkjevč (Polj.) brez borbe.

Primer Nardiello buri duhove

V Italiji se še ni poleg val razburjenja po krivični izločitvi boksarja Vincenza Nardiella iz polfinala superveltrske kategorije. Italijani so zoper sklepa žirije vložili priziv, ki pa je bil po pričakovanju zavrnjen. V boksu pride namreč lahko do spremembe izida le v primeru sodniške napake ali napačnega seštevanja točk. Pač pa je mednarodna prizivna komisija suspendirala sodnike Wachanga (Kenija), Moulouda (Alžirija) in Pietra (Indonezija), ki so dosodili zmago Korejcu Si Hunu Parku. S tem dejanjem je komisija posredno priznala, da imajo Italijani prav.

Sušlja se tudi o drugih nepravilnosti v zvezi s spornim Nardiellovim dvobojem. Tako naj bi eden od uslužbencev varnosti po vsakem krogu dvoboja pregledoval sodniške zapisnike in ocene sproti posredoval korejskim odbornikom.

Ogorčenje v italijanskem taboru je kajpak razumljivo, vendar pa se zdijo pretirane reakcije Nardiella samega, ki vseprek izjavlja, da so mu celo »ukradli« zlato kolajno. Po drugi strani je korejski tisk primer popolnoma spregledal.

V jugoslovanskem taboru... Z Madžari dober obračun

Posebej za Primorski dnevnik FRANCI BOŽIČ

Jugoslavija je ena vodilnih rokometnih velesil v svetu. V takem slogu pa se je tudi začelo končno obračunavanje med rokometnimi velikani. Veselin Vujović in Svetlana Kitić sta bila v prvi anketi mednarodne zveze športnih novinarjev izbrana za najboljša igralca v prejšnji sezoni na svetu, toda že prvo nadaljevanje je bilo pravi polom. Olimpijske zmagovalke iz Los Angelesa niso osvojile niti bronaste kolajne.

Bi se katastrofa ugnela nadaljevati tudi v sobotnem finalu za bronasto kolajno, ko bodo moški igrali z Madžari? Moška jugoslovanska ekipa je še sloviteljša, je namreč olimpijski in svetovni prvak, zaradi delne pomladitve pa ji je tu že ušel boj za najlahtnejšo odličje. Jugoslovani igrajo zelo spremenljivo, kaže pa tudi, da trener Arslanagić ni povsem na ravni prejšnjih vodij Pokrajca in Živkovića. Toda z Madžari v soboto le ne bi smeli imeti preveč težkega dela. To bo repriza finala zadnjega svetovnega prvenstva v Švici (zmaga Jugoslavije z dvema goloma razlike). Madžari pa so v zadnjih šestih tekmah dobili pravi jugoslovanski kompleks. V šestih tekmah so namreč petkrat izgubili in enkrat igrali neodločeno. Zadnji dve tekmici so odigrali celo tu v Seulu, seveda so bili tudi

tokrat boljši Jugoslovani. »Zanelsjivo vem, da smo boljši, toda vse te zmage me že po malem skrbijo. Madžare cenim kot izredne športnike z visoko športno kulturo, zato pričakujem hud boj za zmago do zadnje sekunde,« pravi jugoslovanski trener Arslanagić, ki ne bo mogel najbolj resno računati na najboljšega igralca Vujovića, ki ima poškodovano ramo. Zdravniki se trudijo, da bi ga usposobili, pomagajo si z laserji, toda najbolj verjetno je le, da bo Vujović igral le v omrabi, v napadu pa prepustil mesto svojemu nasledniku - Slovenjgradčanu Iztoku Pucu.

Če bi se v soboto zgodilo, da bi Arslanagić tako slabo vodil tekmo, kot jo je ženski trener Nišević, potem Jugoslovani zanesljivo ne bi imeli nobene možnosti, da bi premagali »lahko Madžarsko«. Jugoslovankam so bila pred tekmo z Norveško odprta tudi še vrata do zlate kolajne. Toda jugoslovanski trener Dragan Nišević je v trenutku, ko je prednost štirih golov že napovedovala zlato, začel prav »samomorilsko« voditi tekmo. Zgrešene menjave, napačna taktika, ob odmoru pa celo grožnje s pestmi, to je bil Niševićev repertoar. Po koncu tekme z Norveško so nekatere igralke izjavljale, da bi to srečanje dobile, tudi če na klopi sploh ne bi imele trenerja. Najhujše kritike je spet dobil od naše prve igralke Dragane Vujčić iz ljubljanske Olimpije, ki je v navalu besa celo izjavila: »Tega, da nimam kolajne, mu ne bom oprostila. Ubila ga bom,« njena jeza in namera se bo gotovo ublažila, verjamemo pa ji lahko to, da v reprezentanci pod Niševićevim vodstvom ne bo več igrala.

Na ženskem rokometnem turnirju »Plave« brez kolajne

Jugoslovanske rokometarice se vračajo domov brez kolajne. V zadnji tekmi končnice so namreč povsem zasluženo z 20:15 (9:10) klonile pred Norveško. V prvem polčasu so imele plave tudi pet golov prednosti (8:3), a so v nadaljevanju veliko grešile in povsem odpovedale.

Za pravo senzacijo je poskrbela Južna Koreja, ki je v drugem srečanju večera z 21:19 premagala Sovjetsko zvezo in nepričakovano osvojila zlato kolajno, Sovjetinje pa so bile zaradi slabše gol razlike (enega samega gola) celo ob srebru, ki pripada Norveški.

Ženski rokometni turnir je bil izjemno izenačen. Dovolj je podatek, da bi bila Jugoslavija najmanj »srebrna«, če bi premagala Norveško, tako pa je ostala povsem prazen rok, kar je velik neuspeh. Trener Dragan Nišević je prevzel nase odgovornost za ta neuspeh, a je bil zelo kritičen do igralok samih. »Preveč sem popuščal glede »hišnega reda« v ekipi, šport in cigareta ne gresta vstric,« je dejal.

KONČNA LESTVICA

J. Koreja	3	2	0	1	63:61	4
Norveška	3	1	1	1	59:57	3
SZ	3	1	1	1	56:55	3
Jugoslavija	3	1	0	2	52:57	2

IZIDI TOLAŽILNE SKUPINE: ZDA - Slonokoščena obala 27:16; ČSSR - Kitajska 26:21.

LESTVICA: 5. ČSSR 6, 6. Kitajska 4, 7. ZDA 2, 8. Slonokoščena obala 0.

Hokej na travi

V hokeju so včeraj igrali več tekem za dodelitev raznih mest.

MOŠKI ZA 9. MESTO: Španija - Južna Koreja 2:0 (1:0); ZA 11. MESTO: Kanada - Kenija 3:1 (3:0).

ŽENSKE ZA 5. MESTO: ZRN - Kanada 4:2 (1:1); ZA 7. MESTO: Argentina - ZDA 3:1 (0:0); ZA 9. MESTO: Španija - Južna Koreja 2:0 (1:0).

Odbojka: po zelo privlačnem finalu Slavje Sovjetinj

V ženskem odbojarskem turnirju je prišlo do velikega presenečenja. Olimpijske prvakinje so namreč postale odbojkarice SZ, ki zadnja leta niso dosegle kakšnim posebno odmevnih uspehov. Varovanka trenerja Karpola so si namreč zagotovile nastop v Seulu šele konec meseca maja na kvalifikacijskem turnirju v Forliju, ko so zmagale pred Brazilijo, Italijo, Kanado in Novo Zelandijo. Na turnirju v Forliju so morale nastopiti zato, ker so bile na lanskem evropskem prvenstvu v Belgiji druge za NDR in so tako imele pravico nepos-

rednega nastopa na OI samo Vzhodne Nemke.

Nastopi v Seulu pa so potrdili, da so nove olimpijske prvakinje prebolele krizo zadnjih let in da so spet v svetovnem ženskem odbojarskem vrhu. Tekma s Perujem je bila res vredna finala. Vse je kazalo, da bodo temperamentne in izredno eksplozivne Peruanke hitro opravile z nasprotnicami, kljub temu da je njihova povprečna višina skoraj za 10 cm nižja. Južnoameričanke so namreč vodile v nizih z 2:0 in v tretjem setu celo z 12:6. Tako kot marsikdaj v tej športni panogi niti izdatna prednost ni bila dovolj za predragoceno zmago. Napad in blok Sovjetin sta postajala vse bolj zaneljiva, tako da nasprotnice niso zmogle vsega reševati z izredno obrambo. V zadnjem, izredno izenačenem nizu Peruanke niso znale izkoristiti kar pet odločilnih točk in SZ je tako zmagala.

Za 7. mesto

ZDA - Južna Koreja 3:2 (15:4, 12:15, 13:15, 15:9, 15:8).

Za 5. mesto

NDR - Brazilija 3:1 (15:9, 15:4, 11:15, 15:11).

Za 3. mesto

Kitajska - Japonska 3:0 (15:13, 15:6, 15:6).

Za 1. mesto

SZ - Peru 3:2 (10:15; 12:15; 15:13; 15:7; 17:15).

Končni vrstni red

1. SZ; 2. Peru; 3. Kitajska; 4. Japonska; 5. NDR; 6. Brazilija; 7. ZDA; 8. Južna Koreja.

Namizni tenis: velik uspeh Jugoslavije Primorac in Lupulesku v finalu moških dvojic

Jugoslovana Zoran Primorac in Ilija Lupulesku sta se povsem zaslužno uvrstila v olimpijski finale moških dvojic, potem ko sta v polfinalu premagala južnokorejski par Kitajka Kima in Wana Kima z 2:1 (23:21, 19:21, 21:15). V finalu se bosta srečala s svetovnima prvakoma Kitajcema Chenom Longcanom in Kingguangom Veijem, ki sta na drugem polfinalnem srečanju odpravila domačina Jae Hjuja Ga Ahna in

Namo Kjuja Jo Sa z 2:0 (21:10, 21:14). To bo repriza lanskega finala v New Delhiju, sicer pa sta Jugoslovana že vrsto let v samem vrhu svetovnega namiznega tenisa.

Ženska dvojica Perkućin in Fazlić pa se bo potegovala za bron proti Japonkama Hošini in Isidu. V polfinalu sta namreč izgubili proti Kitajkama Čen Jing in Jiao Žiman po hudi borbi z 2:1 (21:19, 14:21, 21:18).

Dviganje uteži: nad 110 kg Spet Sovjet

S popolnim slavljem sovjetskih tekmovalcev, ki so osvojili kar šest zlatih kolajn, se je včeraj končalo tekmovalstvo v dviganju uteži. Kot zadnji so nastopili velikan v kategoriji nad 110 kg. Aleksander Kurlović je moral dvigniti skupno skoraj pol tone, predno je osvojil prvo mesto. S 462,5 kg je izenačil olimpijski rekord, ki ga je leta 1976 v Montrealu dosegel njegov rojak Aleksejev.

Seulske igre bodo ostale Sovjetom v lepem spominu, toda v anale prehajajo tudi zaradi bega bolgarskih in madžarskih tekmovalcev, ki so jih zasačili na kontroli antidopinga.

Nad 110 kg: 1. ALEKSANDER KURLOVIĆ (SZ) 462,5 kg (212,5 + 250,0); 2. MANFRED NERINGER (ZRN) 430,0 (190,0 + 240,0); 3. MARTIN ZAWIEJA (ZRN) 415,0 (182,5 + 232,5); 4. Mario Martinez (ZDA) 407,5; 5. Peter Hudecek (ČSSR) 400,0; 6. Reda Elbatoy (Egipt) 392,5.

Rokoborba v prostem slogu Podvig Jugoslovana Trstene

Jugoslovanski rokoborec v prostem slogu Trstena je poskrbel za pravi podvig. V kvalifikacijah je namreč v kategoriji do 52 kg premagal kar trikratnega svetovnega prvaka, Bolgara Valenta Dimitrova, ki je bil tudi tu eden od glavnih favoritov. Po tem podvigu je Jugoslovčan nanizal še pet zmag in jutri bo končal boje v skupini A. Če bo prvi v skupini, se bo boril v finalu.

V kategoriji do 74 kg pa je izpadel drugi jugoslovanski predstavnik Šaban Sejdić.

Italijan Schillaci pa je v kategoriji do 62 kg osvojil sedmo mesto. Včeraj so podelili tri komplete kolajn.

Kategorija do 48 kg

1. TAKAŠI KOBALAJŠI (JAP.); 2. IVAN CONOV (BOL.); 3. SERGEJ KARAMEČKOV (SZ).

Kategorija do 62 kg

1. JOHN SMITH (ZDA); 2. STJEPAN SARKJASAN (SZ); 3. SIMEON ŠTEREV (BOL.).

Kategorija do 90 kg

1. MAHARBEK KARDACEV (SZ); 2. AKIRA OTA (JAP.); 3. KIM TAE VU (J. KOR.).

Judo: Avstrijcu zlata kolajna

Avstrijec Peter Seisenbacher je osvojil zlato kolajno v judu v kategoriji do 86 kg, ki je v odločilnem boju premagal Sovjeta Čestakova. V tej kategoriji je Jugoslovčan Ivan Todorov opravil samo en dvoboj, saj ga je takoj premagal Mongolec Baljiniam.

Vrstni red

1. PETER SEISENBACHER (AV.); 2. VLADIMIR ČESTAKOV (SZ); 3. BEN SPIJKERS (NIZ.) in AKINOBU OSAKO (JAP.).

toto hodori - toto hodori

Bo nogomet že odločal?

Na vrhu se je ustvarila prava gneča, ker se očitno vsi nastopajoči posebno trudijo in skrbno dajejo odgovore.

Dokaj umestno je bilo vprašanje o točkah deseterboja, kjer je bila postavljena meja zgrešena samo za 12 pik. Dejansko je število 8500 točk približno razdelilo tekmovalce in 5 točk je pripomoglo k znatnim premikom, ki pa so izredno izenačili konkurenco. Ostali dve vprašanji o ženski odbojki (Sovjetska zveza) in o številu kolajn pri rokoborbi (prav tako SZ) sta se izkazali lahki in skoraj vsi so pravilno odgovorili. Lestvica je sedaj naslednja: Dario Fabbri 49, Peter Gerdol 48, Zdravko Skupek 47, Ljubo Jančar 46, Ciro Fabbri 44, Robert Luis 43, Darko Grgić 38, Dejan Furlančič in Tatjana Čač 37, Dimitrij Križman 34, Jadran Boneta 19.

Današnja vprašanja zadevajo sobotne dogodke in so naslednja:

● **Atletika, štafeta 4x400 m ženske** - Zmagovita ekipa. (Velja 5 točk)

● **Nogomet** - Točen izid (v primeru podaljškov brez 11-metrovk) finalne tekme SZ - Brazilija. (Velja 10 točk)

● **Vaterpolo** - Zmagovita ekipa. (Velja 3 točke)

Ključno je nedvomno vprašanje o nogometu, ki je spričo izredno številnih možnosti prava loterija. V zelo strnjeni skupini, ki se poteguje za prvo mesto, bo točna napoved pomenila veliko prednost pred jutrišnjim zadnjim kolom. Za obe ekipi je srečanje velikega pomena. SZ bi končno osvojila kak naslov, Brazilija pa bi se tudi rada vrnila v krog, iz katerega jo je izločila bolj moška igra evropskih ekip. Ob vsem ne gre spregledati, da je sestava ekip nominalno taka, da le malo zaostaja za tisto, ki nastopa na SP in EP.

Za atletsko štafeto so doslej znani že vsi rezultati tekačic, ki bodo sestavljale ekipe. Bralci morajo skrbno prebrati rezultate in povečale se jim bodo možnosti pravilnega odgovora.

24. olimpijske igre

Tudi Schenk v Hollywood...

Posebej za Primorski dnevnik
SAŠA RUDOLF

Med 196.000 tujimi turisti, ki so od 1. t. m. do včeraj obiskali Korejo - všteti je tudi nekaj več kot 50.000 članov olimpijske družine od športnikov, trenerjev in spremljevalcev do časnikarjev, fotografov, radijskih tonskih mojstrov, televizijskih snemalcev in organizatorjev - so tudi hollywoodski talent-scoti, ki med nastopajočimi iščejo nove obraze. Seveda imajo prednost protagonisti olimpijskih iger.

Za deseterboj, ki je brez dvoma najzahtevnejša atletska disciplina, se celo športna javnost bolj malo zanima. S pozornostjo pa mu sledijo filmski delavci, saj se je v preteklosti že večkrat zgodilo, da so olimpijski zmagovalci v tej panogi zasloveli tudi na filmskem platnu. Toda sreča z vsemi nikakor ni bila radodarna.

Jim Thrope, ki je osvojil deseterboj na stockholmskih igrah leta 1912, je ob povratku doživel pravi triumf na Broadwayu, car vseh Rusij pa mu je poslal v dar zlat kelih, posejan z dragulji. Že nekaj mesecev kasneje, ko mu je MOK odvezel kolajno pod obtožbo, da je prejel honorar za tekme, ki jih je odigral v tretji bezbolski ligi, pa so ljudje nanj povsem pozabili. Iz revščine ga je rešila mešana kri, saj je bil njegov oče Irec, mati pa ameriška Indijanka: v Hollywoodu so ga najeli za vloge v filmih o Divjem zahodu. Ovrednotili so ga šele po smrti leta 1953, ko so najprej objavili njegove spomine, v katerih med drugim pravi, da so "pravila kot 10-tonski valjar, ki zmečka vse, kar mu je na poti", nakar je njegovim potomcem MOK vrnil kolajno.

Glen Morris, ki je bil v Berlinu 1938 drugi, je zaslovel s filmi o Tarzanovih dogodivščinah, dokler ga ni zasenčil plavalni prvak Johnny Weismuller. Bob Mathias si je olimpijski naslov zagotovil na prvih povojnih igrah, ko je imel komaj 17 let, uspeh pa ponovil štiri leta kasneje v Helsinkih, nakar se je preselil v Kalifornijo in nastopil v filmih z Jayne

Mansfield. Končno se je odločil za politično kariero in bil dvakrat zapored izvoljen v ameriški kongres.

Rimski zmagovalac deseterboja Rafer Jahnson, ki je bil pred štirimi leti zadnji baklonosec v Los Angelesu, je tudi zamenjal prvotni igralski poklic s politiko.

V Montrealu je bil protagonist deseterboja leporasli Bruce Jenner, ki se je takoj po igrah posvetil reklamni in zaslužil na desetine milijonov dolarjev. Postal je najbolj poznan obraz na ameriški televiziji. Nakar se je poskusil v glasbenem filmu, odigral glavno vlogo v posnetku »Can't Stop the Music«, ki so ga kritiki označili za najgrši in najslabši film vseh časov.

In že smo pri Daleyu Thompsonu, protagonistu v Moskvi in Los Angelesu, Marsikdo se še spominja, kako je na Coliseumu pretekel častni krog z majico, na kateri je bil na prsih napis »Hvala Amerika za odlične igre«, na hrbtu pa »kljub televizijskim prenosom«, saj ga je domača mreža ABC skoraj prezrla kot ostale neameriške zlate kolajne.

Kakšna pa bo usoda seulskega zmagovalca Khristiana Schenka, bomo zvedeli v prihodnjih štirih letih, kolikor jih manjka do Barcelone 92.

televizijski spored

DANES, PETEK 30. SEPTEMBRA

6.30 - dnevni pregled A (LJ); 7.30 - judo (LJ); 8.00 - judo (RAI 2, KP); 8.30 - hokej na travi Ž finale Avstralija - J. Koreja (RAI 2, LJ); 9.00 - ritmična gimnastika (RAI 2, KP, LJ); 11.00 - namizni tenis Ž (RAI 2, LJ); 12.15 - namizni tenis M (RAI 2, KP, LJ); 12.30 - rokoborba (RAI 2, KP, LJ); 14.00 - sabljanje (RAI 2, LJ); 14.30 - sabljanje (KP ponovitev), dnevni pregled B (LJ); 16.30 - ponovitve (KP); 18.10 - dnevni pregled (RAI 1); 20.30 - posebna rubrika (KP); 21.00 - ponovitve (KP); 21.10 - dnevni pregled (LJ); 21.30 - dnevni pregled (KP); 22.30 - dnevni pregled (RAI 3); 23.00 - kanu (KP).

JUTRI, SOBOTA 1. OKTOBRA

0.00 - kanu MŽ (RAI 2, KP, LJ); 0.25 - umetnostno plavanje (RAI 2, KP, LJ); 1.00 - boks (RAI 2, KP, LJ); 2.00 - tenis MŽ (RAI 2, KP, LJ); 3.10 - atletika MŽ (RAI 2, LJ); 3.30 - atletika MŽ (KP); 6.10 - hokej na travi M ZRN - VB (RAI 2, KP, LJ); 6.30 - dnevni pregled A (LJ); 8.00 - judo (RAI 2, KP, LJ); 8.30 - rokoborba (RAI 2, KP, LJ); rokomet M SZ - J. Koreja (RAI 2, KP, LJ); 10.00 - nogomet M SZ - Brazilija (RAI 2, KP, LJ); 12.30 - vaterpolo / finalna tekma (RAI 2, LJ, KP), namizni tenis MŽ (RAI 2, LJ, KP ponovitev); 14.00 - ponovitve (KP); 14.30 - dnevni pregled B (LJ); 18.10 - dnevni pregled (RAI 1); 20.30 - posebna rubrika (KP); 21.00 - dnevni pregled (KP, LJ); 22.30 - dnevni pregled (RAI 3); 23.00 - jahanje (RAI 2, KP, LJ).

V teniškem finalu za ženske Graf in Sabatini

Steffi Graf - favorit v finalu

Finale ženskega teniškega turnirja bosta jutri odigrali Nemka Steffi Graf in Argentinka Gabriela Sabatini, ki sta od vsega začetka veljali kot glavni favoritinji za osvojitev najzlahtnejše kolajne.

Bodisi Grafova, kot Sabatinijeva sta brez nikakršnih težav preskočili predzadnjo oviro. Obe tenistki sta v samih dveh setih obračunali s sicer kvalitet-

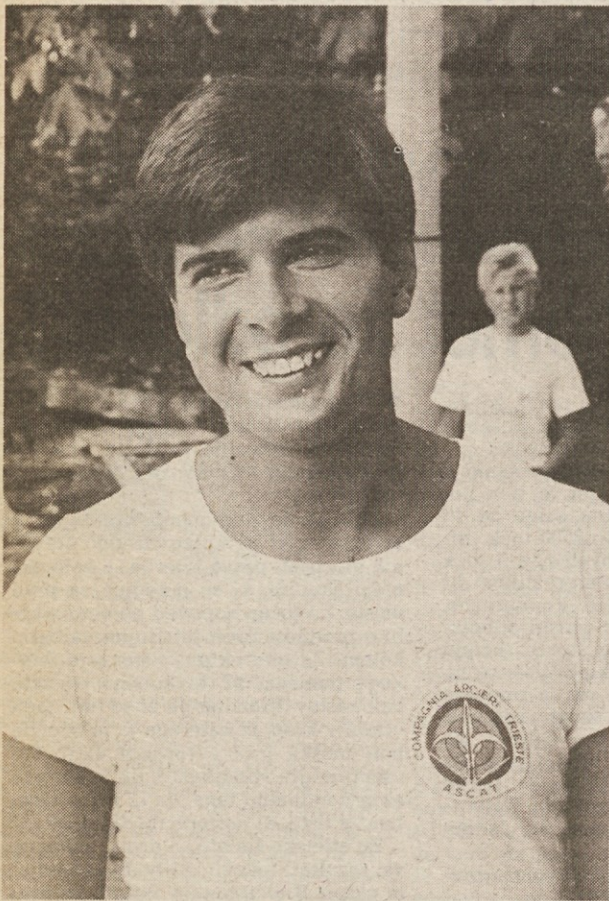
nima igralkama, kot sta Američanka Zina Garrison in Bolgarka Manuela Maleeva, ki se morata zadovoljiti z bronastim odličjem.

Mnogi pripisujejo več možnosti za osvojitev zlate kolajne Grafovi, ki je letos zares neustavljiva, saj je osvojila prav vse, kar se da osvojiti. Postala je peti teniški igralec, ki je zmagal v enem letu na vseh štirih največjih svetovnih turnirjih. Vendar ne smemo pozabiti, da je na tem pohodu proti vrhu doživela tudi dva poraza, a oba s strani Sabatinijeve, ki je trenutno v izredni formi. Obeta se torej zanimiv in izenačen finale, za katerega je vsako predvidevanje tvegano.

POLFINALE: Steffi Graf (ZRN) - Zina Garrison (ZDA) 6:2, 6:0; Gabriela Sabatini (Arg.) - Manuela Maleeva (Bol.) 6:1, 6:1. Tudi v polfinalu moških parov ni prišlo do presenečenja, saj sta se v finale, kot po pričakovanjih, uvrstila ameriški in španski par. Ameriški par ni imel večjih problemov proti češkoslovaškima predstavnikoma Mečiru in Šrajberju. Bolj izenačen je bil drugi polfinale, v katerem sta se morala Španca Sanchez in Casal pošteno potruditi, preden sta slavila proti švedskemu paru Edberg - Jarryd.

POLFINALE: Flach, Seguso (ZDA) - Mečir, Šrajber (ČSSR) 6:2, 6:3, 6:1; Sanchez, Casal (Šp.) - Edberg, Jarryd (Šve.) 6:4, 1:6, 6:3, 6:2.

Tržaški lokostrelec Ilario Di Buò za las ob uvrstitih v polfinale

Ilario Di Buò med tekmovanjem v priredbi ŠZ Zarja

Tržačan Ilario Di Buò se za las ni uvrstil v polfinale lokostrelskega turnirja. V preizkušnji, po kateri se je v naslednje kolo uvrstilo prvih dvanajst lokostrelcev, je namreč Tržačan pristal na nehvaležno trinajsto mesto.

Di Buò je sicer streljal zelo dobro in imel velike možnosti za uvrstitih v polfinale. Vendar so se skoraj vsi upi izjalovili po slabi preizkušnji z razdalje sedemdesetih metrov. V le-tej je italijanski lokostrelec zbral pičlih 76 točk, z razliko od njegovih najnevarnejših nasprotnikov, ki so vsi presegli 80 točk.

Na koncu je bil tako Tržačan, ki je skupaj zbral 317 točk, trinajsti. Na dvanajsto mesto pa je pristal japonski lokostrelec Yamamoto, ki je osvojil samo točko več od nesrečnega Italijana.

Po drugi strani se Tržačan še udeležuje lokostrelskega turnirja kot član italijanske ekipe. Italijanski lokostrelci Di Buò, Parenti in Ferrari so namreč trenutno v ekipnem tekmovanju, ki se bo zaključilo v soboto, na povsem solidnemu sedmemu mestu.

Prvo mesto na časasni lestvici posameznikov pa je prevzel Američan Darrel Pace, ki vodi pred Nizozemcem Reniersom in rojakom Mc Kinneyem. Sovjet Ečejev, ki je bil po prvi preizkušnji v vodstvu, pa je zdrknil na deveto mesto.

LESTVICA

1. Darrel Pace (ZDA) 329 točk, 2. Tyny Reniers (Niz.) 328, 3. Richard Mc Kinney (ZDA) 327; 4. Jay Barrs (ZDA) 326; 13. Ilario Di Buò (It.) 317.

Medtem se nadaljuje tudi ženski lokostrelski turnir. Pri streljih z razdalj 30, 50, 60 in 70 metrov sta na prvih dveh mestih še vedno domači lokostrelki, ki sta se, skupaj z desetimi drugimi tekmovalkami, suvereno uvrstili v nadaljnje kolo. V tej konkurenci ne nastopajo ne jugoslovanske in niti italijanske predstavnice.

LESTVICA

1. Kim Soo - Nyung (J. Kor.) 337 točk, 2. Wang Hee - Kyung (J. Kor.) 330, 3. Joanne Franks (VB) 327, 4. Jenny Sjowall (Švi.) 327.

danes, 30. 9.

84 odločitev

Atletika	8.00	23.00	Hoja 50 km	●
	9.30	0.30	Disk M (KV)	
	9.40	0.40	4x400 m Ž (PT)	
	10.10	1.10	4x400 m M (PT)	
	11.00	2.00	100 m ovire Ž (PF)	
	12.30	3.30	Krogla Ž (KV)	
	13.00	4.00	Višina Ž	●
	13.10	4.10	100 m ovire Ž	●
	13.25	4.25	4x100 m M (PT)	
	13.50	4.50	4x100 m Ž (PT)	
	14.20	5.20	3000 m zapreke	●
	14.45	5.45	4x400 m M (PF)	
	15.10	6.10	4x400 m Ž (PF)	
	15.40	6.40	10000 m Ž	●
Hokej na travi	9.00	0.00	Pakistan - Indija M (za 5. mesto)	
	11.00	2.00	Argentina - SZ M (za 7. mesto)	
	13.00	4.00	Nizozemska - VB Ž (za 3. mesto)	
	15.15	6.15	Avstralija - J. Koreja Ž	●
Veslanje	9.00	0.00	Kanu in kajak 500 m M in Ž	●
Umet. plavanje	9.30	0.30	Posameznice	●
Odbojka	9.45	0.45	ZDA - Brazilija M (PF)	
	12.00	3.00	J. Koreja - Tunizija M (11. mesto)	
	18.00	9.00	Italija - Japonska M (za 9. mesto)	
	20.30	11.30	SZ - Argentina M (PF)	
Košarka	9.45	0.45	Brazilija - Kanada M (za 5. mesto)	
	12.00	3.00	Jugoslavija - SZ M	●
Rokomet	10.00	1.00	Japonska - ZDA M (za 11. mesto)	
	11.30	2.30	Španija - Alžirija M (za 9. mesto)	
	14.00	5.00	ČSSR - Islandija M (za 7. mesto)	
	15.30	6.30	NDR - Švedska M (za 5. mesto)	
Sabljanje	10.00	1.00	Meč ekipno (PT)	
	19.00	10.00	Meč ekipno	●
Konjski šport	10.00	1.00	Skoki (KV)	
Rokoborba	10.00	1.00	57, 68, 82, +100 kg (PT)	
	20.00	11.00	52, 74, 100 kg	●
Tenis	10.00	1.00	Posamezniki	●
	10.00	1.00	Dvojice Ž	●
Lokostrelstvo	14.30	5.30	30, 50, 60, 70 m Ž	●
	14.30	5.30	30, 50, 70, 90 m M	●
Namizni tenis	13.30	4.30	Dvojice in posamezno M in Ž (PF)	
Judo	17.00	8.00	95 kg	●
Rit. gimnastika	18.00	9.00	Posameznice	●
Nogomet	19.00	10.00	Italija - ZRN (3. mesto)	
Vaterpolo	13.30	4.30	polfinalna srečanja	
	19.00	10.00	polfinalna srečanja	

LEGENDA: M moški; Ž ženske; PT predtekmovanje; KV kvalifikacije; RP repesaži; 8F osmina finala; 4F četrtina finala; PF polfinale; UV tekmovanje za uvrstitev; FS finalna skupina; KO končnica; FI finale; ● označuje odločitev. Če ni posebne oznake, gre za tekmovanja moških. Ure po lokalnem času so v sivem polju.

jutri, 1. 10.

39 odločitev

Namizni tenis	18.00	9.00	Ženske in moške dvojice	●
	20.00	11.00	Posamezniki in posameznice	●
Veslanje	9.00	0.00	Kajak in kanu 500 in 1000 m M in Ž	●
Umet. plavanje	9.30	0.30	Dvojice	●
Odbojka	9.45	0.45	Francija - Švedska M (za 7. mesto)	
	12.00	3.00	Bolgarija - Nizozemska M (za 5. m.)	
Boks	10.00	1.00	Finalne borbe	●
Rokoborba	20.00	11.00	57, 68, 82, +100 kg	●
Tenis	10.00	1.00	Moške dvojice in posameznice	●
Lokostrelstvo	14.30	5.30	Ekipno Ž in M	●
Atletika	12.15	3.15	4x100 m Ž (PF)	
	12.35	3.35	4x100 m M (PF)	
	12.40	3.40	Krogla Ž	●
	12.55	3.55	1500 m Ž	●
	13.00	4.00	Disk M	●
	13.10	4.10	1500 m M	●
	13.30	4.30	5000 m	●
	13.55	4.55	4x100 m Ž	●
	14.20	5.20	4x100 m M	●
	14.55	5.45	4x400 m Ž	●
	15.15	6.15	4x400 m M	●
Hokej na travi	13.00	4.00	Avstralija - Nizozemska M (3.mesto)	
	15.15	6.15	ZRN - Vel. Britanija M	●
Vaterpolo	13.30	4.30	za 11. mesto	
	14.45	5.45	za 9. mesto	
	16.00	7.00	za 3. mesto	
	19.00	10.00	za 7. mesto	
	20.15	11.15	za 5. mesto	
	21.30	12.30	Finale	●
Rokomet	16.00	7.00	Jugoslavija - Madžarska M (3.mesto)	
	17.30	8.30	SZ - J. Koreja M	●
Judo	17.00	8.00	+95 kg	●
Nogomet	19.00	10.00	SZ - Brazilija	●

LEGENDA: M moški; Ž ženske; PT predtekmovanje; KV kvalifikacije; RP repesaži; 8F osmina finala; 4F četrtina finala; PF polfinale; UV tekmovanje za uvrstitev; FS finalna skupina; KO končnica; FI finale; ● označuje odločitev. Če ni posebne oznake, gre za tekmovanja moških. Ure po lokalnem času so v sivem polju.

nedelja, 2. 10.

4 odločitve

Konjski šport	8.00	23.00	Preskakovanje ovir posamezniki	●
Odbojka	9.45	0.45	Finale za 3. mesto M	●
	12.00	3.00	Finale za 1. mesto M	●
Boks	10.00	1.00	Šest finalov	●
Atletika	14.35	5.35	Maraton	●
Zak. slovesnost	19.00	10.00		

LEGENDA: M moški; Ž ženske; PT predtekmovanje; KV kvalifikacije; RP repesaži; 8F osmina finala; 4F četrtina finala; PF polfinale; UV tekmovanje za uvrstitev; FS finalna skupina; KO končnica; FI finale; ● označuje odločitev. Če ni posebne oznake, gre za tekmovanja moških. Ure po lokalnem času so v sivem polju.

Tenis: turnir v Palermu

Mats Wilander
v četrtfinalu

PALERMO — Šved Mats Wilander, nosilec skupine št. 1 na mednarodnem teniškem prvenstvu v Palermu, si je z zmago proti Argentincu Francu Davinu (6:1, 7:6) zagotovil mesto v četrtfinalu. Ostali izidi osmine finala: Carlsson (Šve.) - Brown (ZDA) 6:2, 6:4; De La Pena (Arg.) - Arrese (Sp.) 6:3, 6:4; P. Roldan (Arg.) - Allgardi (Šve.) 4:6, 6:1, 6:1; Muster (Av.) - Šmid (ČSSR) 6:4, 6:2; Tulasne (Fr.) - Narducci (It.) 7:5, 1:6, 6:4.

Od sedmih Italijanov, kolikor jih je bilo v začetku turnirja, je tako ostal samo Claudio Panatta, ki se bo za vstop v četrtfinale pomeril s Špancem Fernandom Luno.

V okviru dosedanjega sodelovanja

Letos precejšnje novosti
pri Valu in Našem praporu

OK Val in KŠD Naš prapor, ki že več sezon skupaj nastopata v raznih prvenstvih, sta v tiskovnem sporočilu naznanila, da bosta v sezoni 1988/89 skupno nastopala v naslednjih prvenstvih: C-2, 1. divizija, under 18, under 15, under 14, minivolley in superminivolley.

Največ novosti pa je okoli članske postave, ki bo letos nastopala v C-2 ligi. Ekipo bosta v tej sezoni sponzorizirali dve podjetji, tako da bo njen uradni naziv prav Meblo-Imsa. Pod

taktirko potrjenega trenerja Zvonka Brožiča, ki mu bo pomagal Ferruccio Mužič, bodo ekipo sestavljali člani postave Našega prapora, ki je lani nastopala v D ligi. Njim se bodo pridružili še štirje igralci, ki so branili društvene barve v C-1: Lavrenčič, Vogrič, Lutman in Prinčič. S tako pomlajeno postavo, ki je najmlajša v tem prvenstvu, je vsekakor primarni cilj prav obstanek v ligi.

Nogomet: kupoprodajna borza

RIM — Bruno Giordano, bivši napadalec Napolija, bo v prihodnji sezoni igral za Torino. Napoli je Torinu odstopil tudi Filardija. V zameno pa bo Cravero od leta 1989 branil barve Napolija. Za Bologno je dveletno pogodbo podpisal Bonini.

Nogomet: tesna zmaga Francije

PARIZ — V kvalifikacijskem srečanju za svetovno nogometno prvenstvo je francoska reprezentanca v Parizu z 1:0 premagala Norveško. Zmagoviti zadetek je 5 minut pred koncem dosegel Papin z 11-metrovko. V tej skupini nastopa tudi Jugoslavija, ki bo svojo prvo srečanje odigrala 19. oktobra na Škotskem.

Nov smučarski klub na Opčinah

Naša telesnokulturna stvarnost se je obogatila z novim društvom, Smučarskim klubom Brdina, ki so ga javnosti predstavili sinoči v openskem Prosvetnem domu. Številnim domačinom in predstavnikom športnih in drugih organizacij z obeh strani meje je o namenih novega društva spregovoril predsednik Aleksander Ferluga. V svojem posegu je podčrtal razloge, ki so botrovali ustanovitvi smučarskega kluba, ki nosi ime po starem središčnem predelu Opčin. Novoustanovljeno društvo, kot je dejal Rado Šuber, ima več članov v slovenski zamejski smučarski reprezentanci, z novim letom pa se bo udeležilo tekmovanj v okviru smučarske federacije. Ob tekmovanju, kot je naglasila podpredsednica Vlasta Žvab, pa je namen Brdine tudi ta, da vzgaja mlade v zdravem slovenskem okolju.

Na predstavitvenem večeru so novi športni sredini čestitali predstavniki sorodnih organizacij. Med temi bi omenili poseg predsednika ZSSDI Oda Kalana, ki je izrazil zadovoljstvo krovne športne organizacije za novo pridobitev. (pr)

V organizaciji TPK Sirena in Športne šole Trst

Uspela osnovnošolska olimpiada

Prireditelja osnovnošolske olimpiade v razredu optimist, Tržaški pomorski klub Sirena in Športna šola Trst, sta letos z vremenom imela nekaj več sreče kot lani, ko so regato morali kar dvakrat prenesti, tako da so jo izpelja-

li šele sredi oktobra. Vendar tudi tokrat prav gladko le ni šlo, saj v začetku vetra ni bilo od nikoder, pa tudi megla se je spustila. Tekmovanje, ki je bilo v sredo pred sedežem TPK Sirena, se je tako nekoliko zavleklo,

vendar so ga le srečno izpeljali.

Udeležba je bila zadovoljiva, saj je nastopilo 15 mladih tekmovalcev, ki so si jadrarnih veščin nabrali na poletnih tečajih. Najprej so opravili kvalifikacije, osem najboljših pa je nastopilo še na drugi, finalni regati.

KONČNA LESTVICA: 1. Alenka Pertot (Finžgar); 2. Ivan Furlani (Bazoviški junaki); 3. Aleš Omari (Bazoviški junaki); 4. Katerina Macho (Ribičič); 5. Tjaša Gruden (Ribičič); 6. Peter Bergagna (Župančič); 7. David Štokelj (Bazoviški junaki); 8. Poljanka Dolhar (Bazoviški junaki); 9. Andrej Kozman (Bazoviški junaki); 10. Rado Šušteršič (Župančič); 11. Metka Kuret (Bazoviški junaki); 12. Gianpaolo Carapucci (Ribičič); 13. Daniel Leone (Ribičič); 14. Ksenija Breclj (Finžgar); 15. Vinko Bandelj (Župančič).

Na sliki (foto Davorin Križmančič): mladi jadranci se pripravljajo na tekmovanje za osnovnošolsko olimpiado.

Regata za »Trofejo due castelli«

Najboljši Teloh (Bensi)

Na nedeljski tradicionalni regati za kajutne jadrnice »Trofeja due castelli«, ki jo je organiziralo društvo S. N. Laguna, je sodelovalo kar 56 posadk. Na žalost so se težave zaradi pomanjkanja vetra začele že na startu: bilo ga je tako malo, da jadrnice zaradi nasprotnega toka sploh niso mogle čez startno črto. Odbor se je zato odločil za ponovitev starta pol ure kasneje, ko so regato vendarle izpeljali. Zmagala je Crivellarijeva Amaranta (SVBG), ki je prehitela Bertolino Giocondo (SVOC), tretja pa je bila Bissijeva Sempredolcifollie.

Med slovenskimi posadkami se je izkazal Bensi Teloh, ki je zmagal v 7. kat. Ostale jadrnice, ki so tekmovaly pod zastavo J. K. Čupa, so imele manj sreče. V 6. kat. je Martelančev Cheecky-Cheery bil 6., v 4. kat. je Poljškova Marianna prišla 8., Ressijev Jura je bil 10., v 3. kat. je Guštinov Galeb bil 5., Miličev Mr. Blu 8., a posadke Atue, Amalowna in Queen Marike (TPK Sirena) so odstopile.

(C. Či bic)

danes igra za vas - danes igra za vas

Karlo Gergolet

Karlo Gergolet je svojo športno pot začel leta 1959 v Doberdobu, kjer je z domačo ekipo igral pri mladincih. Po 4 sezonah je odšel v Tržič in pri Monfalconeju (3. amaterska liga) ostal 2 leti. Zatem je opravil izpit za nogometnega sodnika (sodil je tudi na meddeželnem prvenstvu), sedaj pa je komisar na tekmah. Pred 9 leti je bil med ustanovitelji ŠD Iskra v Ronkah. Ukvarjali so se z odbojko, vendar je zaradi pomanjkanja ljudi dejavnost zamrla. Prejšnji teden je Nada Devetak zadela 9 rezultatov.

totocalcio

Avellino - Reggina	1
Bari - Piacenza	1
Brescia - Udinese	1 X 2
Catanzaro - Parma	1
Cremonese - Empoli	1 X
Messina - Licata	1
Monza - Barletta	1
Padova - Genoa	1 X 2
Samb. - Cosenza	1 X
Taranto - Ancona	1 X
Pro Livorno - Spezia	1
Perugia - Torres	X
Cavese - Battipagliese	X

konjske dirke - konjske dirke

Na dirki v Napoliju je glavni favorit Jeff's Spice (sk. 2). Paziti pa treba na Esotica Prad (sk. 1), ki je v odlični formi. Mednju bi se znal vriniti Kenvil (sk. X), ki ima ugodno startno mesto.

V Bologni bi poskusili bazo s sk. 2, v kateri je Equazione, ki ga je težko prehiteti, ko prevzame v vodstvo. V sk. X je Dimono, ki se vrača v formo, v sk. 1 pa bo nastopil Escondido, ki mu take preizkušnje ležijo.

V Rimu bi se moral uveljaviti Falasia (sk. 2), med prvimi pa bi moral biti tudi Cutod (sk. 1), seveda če se bo izognil napakam. Za zmago bi se moral potegovati tudi Dosso (sk. X).

Težka je napoved za dirko v Montecatiniu. Še največ bi se zanesel na Elettrada (sk. X), medtem ko v sk. 1 ne smemo prezreti Eterna MB. Preseneti lahko Felice Gil (sk. 2).

Glede na nastope na zadnjih dirkah bi se v Padovi moral uveljaviti Doc FC (sk. X). Čeprav nima ugodne startne številke, bi se znal uveljaviti tudi Fecusson (sk. 1). Dober finiš pa bi lahko izkoristil Delivey (sk. 2).

DIRKA TRIS

Za dirko tris so naši favoriti: Alba Iulia (št. 5), Cody Jones (št. 1) in Mac's Flyer (št. 2). Za sisteme: Main fashion (št. 8), Flaxley (št. 13) in Nico River (št. 10).

totip

1. — prvi	2
2. — drugi	1 X
3. — prvi	2
4. — drugi	1 X
5. — prvi	2 1
6. — drugi	X
7. — prvi	X
8. — drugi	1 2
9. — prvi	X
10. — drugi	1 2
11. — prvi	1
12. — drugi	X 2

obvestila - obvestila - obvestila

ZSSDI organizira plavalni tečaj za otroke zadnjega letnika otroškega vrta ter osnovne in nižje srednje šole. Tečaj bo v bazenu v Lipici vsak torek od oktobra 1988 do maja 1989. Informacije in vpisovanje na sedežu ZSSDI v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 767304.

KOTALKARSKA SEKCIJA

ŠD POLET obvešča, da sprejema vpisnine za začetniški tečaj še danes, 30. t. m. na kotalkariški Repentabske ul. vsak dan od 19. do 20. ure.

ZSSDI IN ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO sporočata, da bo ponovno začela delovati športnomedicinska ambulanta v novih prostorih v prosvetnem domu na Opčinah. Rezervacije sprejemajo po telefonu na začasno številko 213945 ob torkih in četrkih od 17.00 do 18.00. Začetek rezervacij v torek, 4. oktobra 1988.

ŠD KONTOVEL sporoča, da bodo treningi mini- in superminiodbojke ob sredah od 16.00 do 17.30 in ob petkih od 17.00 do 18.30 v

Samotna pot

Zagledam se v oblake nad mano, rečem »kar bo, pač bo« in se počasi pripravljam na povratek. Pol ure traja ta ritual, mene pa skrbi, kako bo potekala ta vrnitev.

»Mojmir, grem!« naposled rečem, in že hitim po snežni vesini strmo v dolino. Na najstrmejšem delu snežišča prikuka izpod ledene skorje stara in očitno preperela vrv, jaz pa se z osmico pripnem nanjo. Niti si ne doobra dopovem, kako bo sedaj z vrvo šlo vse lažje, varnejše in hitrejšo, ko se mi ta strže pod rokami, jaz pa se zakotalim v sneg. Strogo, a naklonjeno opozorilo gore, saj je šlo mimo brez posledic. No, oprosti, gora, nikoli več se ne bom kot salam vesil z vso svojo telesno težo na sumljivo vrv!

Napredujem začuda odlično, tako da me niti nenadno sneženje tik pod Dvojko, ki traja dalj časa, ne potre. Obratno, to je še izkušnja več! Ko pridem do sedla pod tabo-rom I, kjer se ločita dolga, položnejša pot proti bazi in bolj zahtevna in sitna preko zahrbtnega ozebnika, ki pa te kar povleče v dolino, pogledam na uro. Ne morem verjeti svojim očem. Za pot od Dvojke do sem sem rabil le uro in tri četrti! Čas, vreden izkušenega himalajca.

Zamislim se. Na današnji poti navzdol sem bil povsem gotov vase, saj sem se verjetno podzvestno zavedal, da bom opravil »rekord«, pa sem še bolj norel v dolino. Torej kje se je v meni zgodila metamorfoza? Kdaj sem se iz himalajskega zelenca spremenil v »speedyja«, ki naravnost teče iz nekega višinskega tabora domov na varen ledenik?

Zagledam se na ledeno reko pod mano, kjer bi moral biti bazni tabor. Navsezadnje smo tu že tri tedne. V tem času sem enkrat priplezal do Enke, enkrat do Dvojke, poleg tega pa sem opravil še tri bolj ali manj ponesrečene poskuse naskoka na goro. To je skupno kar pet tur. Če temu dodam še tri »izlete« do baze pod K2 in višje mimo nje, sem tu v Karakorumu že osemkrat rinil v sneg in led. Tudi to je nekaj. Tudi to je nabrana izkušnja. Poleg tega je ta moj svojevrstni »avtogeni trening« ali bolje rečeno: Avtosugestija, ki sem jo opravil v zadnjih dneh, je obrodila svoje sadove. Prepričeval sem se pač, in se na koncu tudi prepričal, da je vrh važen in da ga moram pač osvojiti ali ga vsaj skušati ukrotiti po vseh svojih močeh, saj bi bil v obratnem primeru ves napor, denar in čas, ki sem ga porabil za ta cilj, zamen.

Ta izgubljeni čas - napor in denar pravzaprav nista važna, prvi sicer koristi zdravju, drugi pa škoduje, vendar nista ne prvi in ne drugi, vsaj danes in sedaj, zame bistvena - če ga resnično izgubim in ga ne skušam nadoknaditi, je nasilje proti samemu sebi, je greh do moje lastne biti, zato moram prav slednjega uporabiti za tisto, kar je v tem primeru edino, kar pelje v pozitivnost

- osvojitve vrha. Nato pa je še nujna trenutka, ki me je spremenila v izkušenega himalajca: sam sem se podal v dolino, zato bi mi trema in neokretnost samo škodovali, in sem ju enostavno zavrgel.

Dereza z vrstico

V evforiji trenutka se odločim, da se spustim po strmim, spolzkem in navsezadnje v teh poznih dopoldanskih urah, ko se kamenje in plazovi kar sami sprašajo, nevarnem kuloaru. Že po prvih metrih čutim, da nekaj ni v redu. Najprej se na moji levi derezi spusti vijak, ki ostro in usodno zažviga v dolino, nato pa se mi še spusti vrvica, s katero sem jo zasilno uredil na poti navzgor. Čisto pozabil sem, da sem imel ob vzponu težave s to derezo, ki sem jo nato popravil z... vrvico, nato pa stvar potisnil na dno podzavesti. Kar nasmehnem se: sem prvi v zgodovini alpinizma, ki popravlja derezo z... No, pustimo to. In sedaj se mi seveda preložen problem vrača s postoteno močjo. Če bi na taboru II dobora popravl derezo, ko pa je bilo tam več alpinistov, ki bi mi lahko pri tem pomagali... Če, če, če... Sedaj sem tu in se moram živ in zdrav vrniti v bazo. In to brez čejev.

Takoj se zavedam, da je zadeva resna, saj imam eno neuporabno derezo, ki je preklana na dva dela, tako da jo enostavno snamem in zatlačim na vrh nahrbtnika. In sedaj... povratek! Komplicirana stvar. Ozebnik je že začel zalivati ledeni slap, ki se sprašča z višin. Kar z rokama se primem za preperelo vrv in se ritensko previdno spuščam. Spuščam se in padam. Spuščam se in drsim s tisto nogo, ki je brez jeklenih zobov rešilne dereze. Ko pospravljam smučarski palici, ki sta mi samo v nadlego, in vzamem v roko cepin, mi ena zdrsnje prav v sredino kuloarja v trenutku, ko se preko njega ulije pravi ledeni slap. Stopim vanj, pa me vrže nekaj metrov navzdol. Še dobro, da sem na vrvi, ki me ustavi, sicer pa končno izpraskam palico iz snega, leda in deroče vode.

Na pol ozebnika sem popolnoma fizično, predvsem pa psihično izčrpan. Zaradi pomanjkanja koncentracije sem v zadnjih minutah večkrat tvegal, tako da prilezem na najbližjo skalo, se usedem in umirim. Ustavi se, preden je prepozno, si rečem. Res se pomirim in počasi s preštudiranimi gesti nadaljujem spust.

Kot je vsake muke enkrat konec, tako pridem končno do dna ozebnika, in že sem na ledeniku. Kot se rado zgodi, tu moja koncentracija popolnoma popusti, saj sem skoraj rešen, tako da najprej zgrešim pot, nato pa za las ne padem v ledeno reko. Spet se moram vzeti v roke, ko se že približujem šotorom, ki se mi danes zdijo še posebej lepi. Kaj vse sem doživel tega dne in prav nič mi ni bilo podarjeno!

Nogomet: prvenstvo cicibanov

Borovci dobro začeli

MONTEBELLO - NK BOR 6:6 (3:1) STRELCI za Bor: Brazzani 2, Furlani 2, Kariš 1, avtogol.

NK BOR: Urdih, Gregori, Furlanič, Ban, Furlani, Kariš, Brazzani, Domio, Berganja, Omari, Fischer.

V svojem krstnem nastopu so borovci, ki nastopajo v C skupini, zasluženoma remizirali. V prvem polčasu se je varovancem trenerja Vojka Ražma sicer poznala trema, igrali so raztreseno, čeprav so prvi povedli. Med odmorom jim je trener dal nova navodila, zaigrali so kot prerojeni, učinkovito, ter navdušili številne navijače, ki so se zbrali ob robu igrišča. Ohrabrujoče vzdusje je doseglo višek, ko so 7 minut pred koncem izenačili in nato celo povedli. Še nekaj sekund je manjkalo, pa bi se borovci veselili prve zmage. Tedaj pa so nasprotniki z zelo posrečenim strelom od daleč izenačili. Za ta uspeh Bora imajo vsi zaslug, še posebej pa treba pohvaliti Brazzanija, Furlaniča, Furlana in Kariša, ki so se brezkompromisno borili. (DV)

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 500.- din, naročnina za zasebne mesečno 6.000.- din, trimesečno 17.000.- din, letno 60.000.- din, upokojenici in študenti mesečno 4.500.- din, trimesečno 12.000.- din, letno 45.000.- din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000.- din, letno 75.000.- din.

Poslani tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglaš 700 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmrtne, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel in Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

30. septembra 1988

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD - Stretta De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

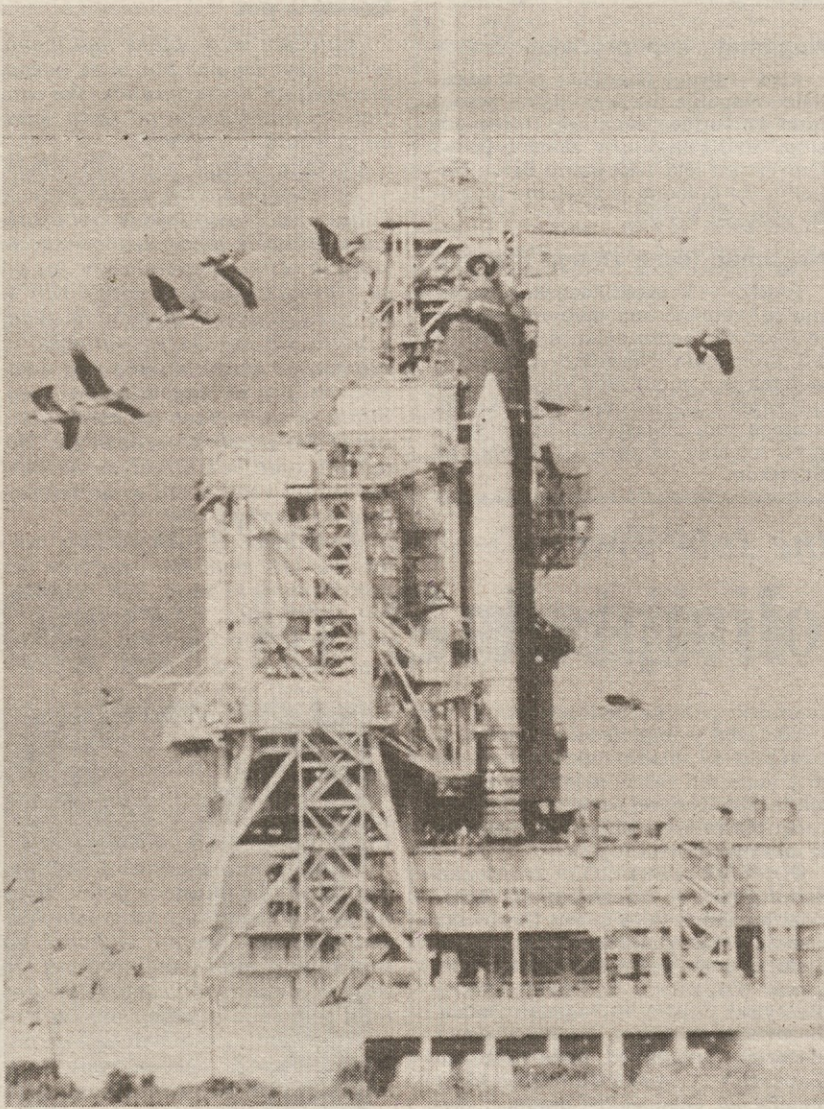
Kljub tehničnim problemom in slabemu vremenu V Cape Canaveralu izstrelili vesoljsko ladjico Discovery

NEW YORK — V Cape Canaveralu je ameriška vesoljska družba NASA včeraj izstrelila v vesolje ladjico Discovery. Njen polet v vesolje je bil skoraj do zadnjega v dvomu, saj bi jo morali izstreliti že ob 9.59 po krajevnem ali 14.59 po srednjeevropskem času, vendar so morali odhod odložiti za več kot poludrugo uro. Vzrok odložitve je bilo slabo vreme, ki je nepričakovano nagajalo nad Florido. Namesto severnih vetrov je namreč zapihal rahel južni veter, kar je zapletlo delovanje računalnika.

Discovery spada v okvir programa Shuttle, njegova misija pa je najpomembnejša od incidenta Challengerja januarja 1986, v katerem je umrlo sedem astronautov. Izstrelitev Discoveryja je bila sicer predvidena februarja, vendar so jo petkrat odložili. V primerjavi s Challengerjem je Discovery težji za pol tone, kar je posledica približno 400 tehničnih sprememb. NASA je obenem tudi spremenila smer poleta, to pa zato, da bi olajšala morebitni zasilni pristanež ladje. Na zasilni pristanež so bila včeraj pripravljena štiri letališča, in sicer letališče v gambijski prestolnici, dve letališči v Španiji in eno v Maroku. Na gambijskem letališču je včeraj bilo kar petdeset izvedencev NASA, poleg tega pa še vrsto pripadnikov protipožarne in varnostne službe.

Discoveryju poveljuje letalski polkovnik Frederick Hauck, poleg njega pa so krovu še polkovnik Richard Covey in trije izvedenci. Povratek vesoljske ladje je predviden v ponedeljek, in to na kalifornijskem vojaškem letališču Edwards. Do takrat naj bi spustila v atmosfero šest komunikacijskih satelitov, ki jih bo NASA predvidoma uporabila v bodočih vesoljskih misijah.

Na sliki (telefoto AP): Discovery pred izstrelitvijo

Priprave na pogovore s SFRJ, Švico in Avstrijo Evropsko skupnost skrbi varnost prometa in okolja

BRUSELJ — Evropska skupnost bo v napovedanih pogovorih o tranzitnem prometu z Jugoslavijo, Avstrijo in Švico zahtevala, da pristop na ozemlje vsakega partnerja zagotovijo na vzajemni podlagi. Stališče skupnosti je, da bi morali boljši prometni pretek med članicami EGS zagotoviti z uporabo najkrajših poti, tam, kjer je to mogoče. To neposredno zadeva tudi tri glavne tranzitne partnerje dvanajsterice - Jugoslavijo, Avstrijo in Švico.

Evropska komisija je včeraj v predlogu za pogovore s temi tremi državami menila, da je treba upoštevati vprašanja varnosti avtocest in varstva okolja. V tem predlogu, ki je rezultat prvih pogovorov z Jugoslavijo, Avstrijo in Švico, vztrajajo tudi pri izboljšanju sodelovanja med železnicami, poudarjajo pa tudi nujnost razvoja kombiniranega cestno-železniškega prometa.

Ta predlog naj bi sedaj sprejel svet ministrov za promet pri EGS. Evropska komisija meni, da bi morali s pogovori z vsemi tremi stranmi končati do konca prihodnjega leta. Komisija v obrazložitvi predloga trdi, da je prevoz blaga med članicami skupnosti ogrožen zaradi omejitev, ki so jih sprejele njene tri sosedice. Skupnost bi bila pripravljena na morebitno sodelovanje pri financiranju infrastrukture za kombinirani cestno-železniški promet.

Iz EGS letno prepeljejo preko Jugoslavije, Avstrije in Švice okoli 30 milijonov ton blaga. Jugoslovanski predstavniki so v predhodnih pogovorih predložili, da glede na oblikovanje enotnega tržišča EGS do konca leta 1992 pogovore o cestnem in železniškem prometu razširijo tudi na sporazum o morskorečnem in zračnem prometu.

Vrhovno vojaško sodišče o obsodbi srbskega nacionalista

BEOGRAD — Pred kazenskim senatom vrhovnega vojaškega sodišča v Beogradu so včeraj obravnavali pritožbi vojaškega tožilca Budimira Djordjića in odvetnika magistrata Vojislava Popovića iz Novega Sada na razzodbo vojaškega sodišča v Sarajevu, ki je sredi junija letos obsodil Kosto Jolića, 27. bivšega razvodnika, na osem mesečno zaporno kazen zaradi kaznivega dejanja sovražne propagande po 133. členu kazenskega zakona SFRJ. Diplomiranega pravnika iz Novega Sada so obtožili, da je pred vojaki srbske narodnosti večkrat govoril, da v Jugoslaviji ni demokracije in da je srbski narod od osvoboditve pa do danes v neenakopravnem položaju z drugimi narodi in narodnostmi. Za takšen položaj srbskega naroda je Jolić obdolžil predsednika Tita, ker da je on, skupaj s Kardeljem, vodil politiko, ki ustreza le interesom Slovencev, Hrvatov in Albancev. Jolić je poleg tega poudarjal, da so s federativno ureditvijo Jugoslavije in konstituiranjem pokrajin razkosali Srbijo, saj sta Tito in Kardelj kot Hrvat in Slovenec menda sovražila srbski narod. Na koncu se je predsednik senata vrhovnega vojaškega sodišča polkovnik Jovan Buturović, ki je bil v tej vlogi tudi v primeru Toma Bogataja dejal, da bo vrhovno vojaško sodišče sporočilo svojo odločitev prvostopenjskemu sodišču čez nekaj dni, to sodišče pa bo nato razzodbo sporočilo strankam. (dn)

Optimizem za usodo Namibije in Angole

LUANDA — Zadnji krog četvernih pogajanj o koncu vojne v Angoli in o namibijski neodvisnosti, ki se je začel v ponedeljek v kongovskem Brazzavillu, se je prevesil že v četrti dan. Ameriški posredovalec v teh pogajanjih dr. Chester Crocker je izrazil optimizem, da bi se pogovori mogli uspešno končati, hkrati pa je slišati obtožbe in protiobtožbe s kubanske in južnoafriške strani.

Prepletanje optimističnih izjav z obtožbami in protiobtožbami v procesu četvernega dialoga (angolsko-kubansko-južnoafriškega z ameriškim posredovanjem) ni presenetljivo za ta težaven in zapleten pogajalski proces, ki traja od začetka maja. Zanimivo je, da je tokrat prišlo do kresanja isker med Kubanci in Južnoafričani, ki so Kubancem očitali, da niso dovolj diskretni o vsebini pogovorov v Brazzavillu. Prej se je dogajalo ravno nasprotno, največkrat je bila Pretoria tarča kritik, češ da prenaplajeno spuša v javnost elemente pogajalskega procesa, čeprav so se menda od vsega začetka dogovorili, da o vsebini pogovorov ne bodo nič sporočili, dokler se vse strani ne bodo sporazumele o konkretnih in seveda še prej o načelnih problemih.

Tudi v Luandi je slišati, da se utegne med sedanji pogovori v Brazzavillu marsikaj zgoditi, najbolj optimistični neuradni krogi pa govorijo, da bi moglo zdaj zdaj priti do podpisa tako imenovane brazzavillske deklaracije. To naj bi bil globalen sporazum o politični rešitvi krize na jugozahodu Afrike, ki naj bi ga kasneje ratificirali v svetovni organizaciji.

Med zanimivimi dogodki v kongovskem glavnem mestu velja omeniti vsaj še dva. V sovjetskem veleposlanstvu v Brazzavillu se je vodja južnoafriške delegacije direktor oddelka v pretorijskem zunanjem ministrstvu Neil Van Heerden prvič sestel s svetovalecem sovjetskega zunanjega ministra za jug Afrike Vladimom Vasovim. O vsebini pogovorov niso nič sporočili. Drugič, na pogajanjih je kot opazovalec zunanji minister Slonokoščene obale Simon Ake. To pa naj bi pomenilo, da se čedalje več afriških držav aktivno vključuje v prizadevanja za politično rešitev krize na afriškem jugozahodu. V zvezi s tem govorijo o iskanju afriške formule za zapletene probleme v tem delu celine, pri čemer

ni znano, kakšne naj bi bile prvine te formule.

Vsaj posredno je s četvernimi pogajanjmi povezana tudi najnovejša pobuda južnoafriškega zunanjega ministra Rolofa Botha o vrhunskem sestanku predstavnikov vseh držav juga Afrike, seveda vključno z Južno Afriko. Hkrati so tudi do Luande prodrla novice in ugibanja o poskusih Pretorie, da bi prekinila diplomatsko-politično izolacijo v afriškem prostoru. Ko je med nedavnim obiskom generalnega sekretarja OZN v Pretoriji predsednik Pieter Botha po poročanju johannesburškega radia govoril o potrebi po sestanku voditeljev vseh držav juga Afrike, so iz Lusake zanikali možnost o pogovorih med Bothom in zambijskim predsednikom Kennethom Kaundom.

Sedaj so se razširile govorice, da bi utegnili kmalu priti do srečanja med predsednikom Bothom in zairskim predsednikom Mobutujem. V Kinshasi teh govorov in ugibanj niso niti potrdili niti zanikali, kar bi utegnili biti dovolj zgovorno. Najnovejši predlog južnoafriškega zunanjega ministra o sestanku voditeljev vseh držav juga celine v Pretoriji utemeljujejo, češ da bi tako najlažje našli skupni jezik za nakopičene politične, gospodarske in druge probleme. Če ob tem upoštevamo, da v Pretoriji ocenjujejo kot pomemben korak iz južnoafriške diplomatsko-politične izolacije nedavno turnejo predsednika Pietra Botha v Mozambiku in Malaviju (ne glede na to, da je Malavi edina afriška država, ki ima diplomatske stike s Pretorio), potem se zdi logično, da bodo iskali novih poti iz omenjene osamitve.

Ta pot naj bi bila nekoliko olajšana z novimi previdnimi reformami apartheidskega sistema, ki jih napovedujejo v Pretoriji. Če ob vsem tem upoštevamo, da afriške države kljub bobnečim javnim izjavam nikoli niso (in prejkone tudi niso mogle) doseči gospodarske izolacije Južne Afrike v afriškem prostoru, potem se zdi, da so vrata dialogu na jugu Afrike še malo bolj odškrinjena. Po afriških podatkih z Južno Afriko trguje ali ima drugačne gospodarske odnose (o gospodarsko povsem odvisnih državah od regionalne sile kot sta Svazija, Lesoto in še katera niti ni treba posebej govoriti) vsaj deset držav.

Ste mar proti reklami?

Anita O'Hearn iz Lafayette (ZDA) je nedvomno polna iniciative. Ker je še brez soproga, je pomislila, da bi ga lahko našla s pomočjo reklame. Zato je naročila balon, ki obvešča cenjene neporočene moške, da je dama godna za možitev (Telefoto AP)

Naprodaj Lolite za vsako rabo

RIM — Italijanska ženska združenja so se spet oglašila v znak protesta in za obrambo ženskega dostojanstva. To pot je članice Sodišča 8. marca razburila reklama, ki je bila objavljena julija v zglasnem tedniku »Nuova cronaca nera«, in ki se nanaša na napihljivo lutko z zgovornim imenom Lolita.

Ženska združenja so ogorčena zlasti nad besedilom reklame, ki pravi, da je Lolita izredna stvarca, ki se jo lahko ljubi, posili, je zmeraj razpoložljiva za vsakršne ljubezenske igrice, ko pa se je moški naveliča, jo lahko kratko malo zavrže ali zapre v omaro, lahko jo tudi zažge, ne da bi zato imel opravka s pravico. Ženska moških sanj, torej, ki da vse in ne zahteva ničesar v zameno, vse to pa za pičlih 25 tisoč lir! Predsednica Sodišča 8. marca Gioia Longo je časopis in urednika prijavila sodstvu. »Poleg tega, da žali ženske,« pravi Longova, »je reklama nevarna, saj ščuva k nasilju nad žensko in podcenjuje sodstvo.«

Spet otroci v pornografiji

BOLOGNA — Bolonjsko sodišče se te dni nahaja pred težko nalogo, saj bo moralo soditi trem izprijencem, fotografu Armandu Torpedini, brezposelnemu Francescu Zaniju in Wiliamu Andraghettiju (vsi so stari okrog 30 let), ker so prekupčevali z mladoletniki, jih uvajali v opolzka dejanja, se nad njimi spolno izživljali, jih fotografirali in prodajali pornografski material. Vzdrževali so tudi bogato korespondenco, prošnje in zahteve pa so prihajale od vsepovsod.

Tako nemoralno početje, ki ga sicer ni mogoče komentirati, je prišlo na dan, potem ko sta dva otroka, ki ju je podla trojica omrežila, povedala starejšim, kaj se jima dogaja. Vznemirljivo pa je tudi dejstvo, da si je trojica preskrbela otroke s pomočjo časopisnih oglasov. Andraghetti pa je pred časom dobil tudi pismo iz Trsta, v katerem sprašujejo po 6-letnem otroku, po možnosti fantku, za nove spolne izkušnje...